
BUTLLETÍ D L'ARQUEBISBAT D BARCELONA

Núm. 156 (2016) I

31 de gener

Redacció i administració:

Delegació Diocesana de Mitjans de Comunicació

c/ Bisbe, 5 – 08002 Barcelona – Tel. 93 270 10 13; Fax 93 270 13 05

A/e: info@arqbcn.cat – Webs: www.esglesiadeparcelona.cat – www.arquebisbatparcelona.cat

Prelat

Decrets del Sr. Arquebisbe.

DECRET 01/16.- Barcelona, 26 de gener de 2016

Amb motiu del Jubileu extraordinari de la Misericòrdia convocat pel Papa Francesc del 8 de desembre de 2015 al 20 de novembre de 2016, el Sant Pare concedeix la gràcia de l'Any Jubilar per a totes les diòcesis del món amb la consegüent indulgència plenària.

És desig del Sant Pare que «la indulgència jubilar arribi a cadascú com a genuïna experiència de la misericòrdia de Déu, la qual va a l'encontre de tots amb el rostre del Pare que acull i perdona, oblidant completament el pecat comès».

A tenor de la carta del Sant Pare de l'1 de setembre de 2015 a Mons. Rino Fisichella, President del Consell Pontifici per a la Promoció de la Nova Evangelització, tots els fidels estan cridats a realitzar una breu peregrinació a la Porta Santa, oberta a cada catedral o església establerta pel Bisbe Diocesà, com a signe del desig profund d'autèntica conversió. És important –diu el Papa– que aquest moment estigui unit, sobretot, al Sagrament de la Reconciliació i a la celebració de la Santa Eucaristia amb una reflexió sobre la misericòrdia. Serà necessari acompanyar aquestes celebracions amb la professió de fe i amb la pregària pel Sant Pare i les seves intencions.

Els qui per diversos motius es vegin impeditos d'arribar a la Porta Santa, malalts, persones ancianes i soles, vivint el sofriment units a la passió del Senyor, pregant i participant en la santa missa a través dels diversos mitjans de comunicació, serà per a ells el moment d'obtenir la indulgència jubilar.

A la capella dels centres penitenciaris podran també rebre el do de la indulgència i cada cop que passin per la porta de la seva cel·la, dirigint el seu pensament i la pregària al Pare, aquest pot ser el gest per a ells, del pas de la Porta Santa, perquè la misericòrdia de Déu, capaç de convertir els cors, és capaç de convertir les reixes en experiència de llibertat.

La indulgència jubilar podrà ser aplicada als difunts. D'igual manera que els recordem en la celebració eucarística, també podem, en el gran misteri de la comunió dels sants, pregar per ells perquè el rostre misericordiós del Pare els alliberi de tot residu de culpa i pugui abraçar-los en la benaventurança que no té fi.

PEL PRESENT decret i en virtut de les facultats concedides en l'esmentada carta del Papa Francesc a Mons. Fisichella dispo:

1. Que a la S. E. Catedral Basílica Metropolitana de Barcelona, a la Basílica de la Mare de Déu de la Mercè, de Barcelona, a la Basílica del Sagrat Cor del Tibidabo, de Barcelona i a la Basílica de Santa Maria, de Mataró es pugui rebre el do de la indulgència jubilar.
2. Que tots els preveres estiguin disponibles a les seves parròquies per tal de facilitar el Sagrament de la Confessió i l'administració de la Sagrada Comunió a tots els fidels que ho desitgin durant tot l'Any Jubilar i, de manera especial, als malalts, els ancians i les persones impedides.
3. Que durant l'Any Jubilar els preveres puguin absoldre els penitents que hagin comès el pecat de l'avortament i, peneditos de cor, en demanin el perdó.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe de Barcelona.

† Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Per manament del Sr. Arquebisbe

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Canceller

Carta

Als preveres, diaques, religiosos, religioses, laics i laiques, membres dels consells pastorals parroquials i arxiprestals, escoles cristianes, mestres i professors de religió, dirigents de moviments, associacions i altres entitats diocesanes

Estimats germans i germanes en Crist,

Una de les grans preocupacions, no només dels que viuen al món rural sinó també a les ciutats, i no només en aquestes terres de Catalunya sinó també a la resta d'Espanya, és la manca de pluja, la gran sequera que patim.

No voldria deixar passar més temps sense fer-me ressò d'aquesta preocupació. Vull fer realitat, un cop més, el que proclama el Concili Vaticà II en la Constitució sobre l'Església en el món actual: *«El goig i l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels homes del nostre temps, sobretot dels pobres i de tots els afligits, són també el goig, l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels deixebles de Crist i no hi ha res de veritablement humà que no tingui ressò en el seu cor»*. (GS 1)

Us demano a totes les comunitats de l'arxidiòcesi que us feu ressò de la preocupació per la sequera. Recolzant-nos en les paraules de Jesús, *«el que demaneu al Pare en nom meu jo us ho donaré»* (Jn 14, 13), i en l'exemple del profeta Elies, tal com ho recull l'apòstol Sant Jaume en la seva carta: *«Elies era un home de la mateixa condició que nosaltres; va pregar insistentment perquè no plugués, i no va ploure sobre la terra durant tres anys i sis mesos. Després va pregar de nou i el cel va donar pluja i la terra va produir el seu fruit»* (Jm 5, 17-18), us demano que feu **pregàries**, diàriament, en l'Eucaristia, per demanar la pluja; fins i tot podríeu organitzar **rogatives** amb la mateixa intenció (*). Només el Senyor és capaç de canviar el curs de les coses. Ell vol comptar, certament, amb la nostra ajuda però, moltes vegades, la nostra ajuda no pot ser altra cosa que demanar insistentment, com la vídua inoportuna de l'Evangelí.

Tant de bo que la nostra pregària sincera, confiada i perseverant pugui aconseguir la tan desitjada aigua per als camps, els pobles i les ciutats. Tant de bo que de la necessitat d'aquesta aigua de pluja siguem capaços de passar a desitjar, acollir, l'aigua viva de l'Esperit que Déu concedeix sempre sense mesura.

Amb el meu afecte i benedicció,

† Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

(*) A la pregària dels fidels de l'Eucaristia, a la pregària de vespres de la litúrgia de les hores, i també en l'oració personal, se suggereix el següent text:

«Per la pluja, que ha de portar l'aigua que la nostra societat necessita: que Déu, provident i bo, ens la concedeixi com una benedicció que davall del cel fins a nosaltres».

Homilies i al·locucions

Homilia de Mons. Joan Josep Omella en la celebració ecumènica a la catedral, 18 de gener de 2016.

Hace años estaba yo en África trabajando como misionero en el Congo, el Zaire, y una mañana un africano congolés me dice padre para que se esfuerzan ustedes en predicarnos el Evangelio o de Jesús cuando ustedes están divididos. Unos son ortodoxos, unos protestantes, unos católicos... cuando se pongan ustedes de acuerdo vengan y prediquenos a Jesús. Aquello me dejó con una herida dentro del corazón, y me hizo pensar. Y esta tarde, participando en esta oración ecuménica se me llena el corazón de alegría y doy gracias a Dios por este paso enorme de rezar juntos, de estar juntos y de darnos cuenta de que lo que la historia ha hecho durante tantos siglos nosotros no lo podemos rehacer y reconstruir en un día, esto nos sobrepasa. Pero sabemos todos que es obra del Señor, y el Señor lo puede todo. Por eso estamos estos días y en esta semana de la unidad la Iglesias orando. Orando como nos decía el Obispo Filipino, orando por la misma plegaria de Jesús: Padre que todos sean uno como tú en mí y yo en mí. Este es el modelo y esa es la fuente. Dios es padre hijo y espíritu. Misterio de comunión, misterio de amor, misterio de unión, Diversos, unidos. Y este tiene que ser hechos nosotros a imagen y semejanza de Dios, eso es lo que pedimos esta tarde.

Yo estoy convencido, y os lo digo desde el fondo de mi corazón, que si Dios creo el mundo, los animales, los peces, las aves del cielo, creo el hombre y la mujer, y acaba diciendo siempre «y vio Dios que era bueno», yo estoy seguro que nos mira el señor esta tarde y nos dice: «esto es bueno. Que estén estos hermanos, unidos en esta iglesia, Catedral de Barcelona, es la casa de los hijos de Dios, porque allí vive el señor, estamos en nuestra casa, que vivan unidos, Dios rezando unidos, Dios ve que esto es bueno. Porque Dios que es misericordioso, es amor, quiere también que vivamos la armonía en la diversidad, la unión en la diferencia, la fraternidad entre los hombres, la unión entre los creyentes, y eso hay que pedírselo. Y nosotros hacer el esfuerzo por ir dando pasitos de acercamiento los unos a los otros.

Qué bonito, dentro de un momento, cómo hacemos siempre en nuestras celebraciones eucarísticas, nuestras celebraciones de la palabra, según las confesiones, nos damos siempre la paz. Ese signo de comunión y de fraternidad. Esta tarde, ese darnos un abrazo

de paz, los unos a los otros, tiene un significado como muy especial: Pido por ti y tú pide por mí. Y pidámosle al señor que nos una que todos sean uno como padre en mí y yo en ti. Y fijaros, dios nos ha dado dos ojos dos oídos una sola boca. Una mirada, un ojo para mirar a Dios, contemplarle en silencio con admiración, y ver que dios en su esencia y su ser es amor y comunión. Y eso es una llamada permanente lo que yo veo lo quiero vivir. Mirad a Dios que seamos contemplativos de Dios para ver ese amor que es una llamada en cada uno de nosotros. Y el otro ojo, casi como los camaleones uno mirando a un lado y el otro a otro, el otro ojo para mirar a los hermanos, no como un enemigo o contrincante, sino como un hermano, con una mirada de misericordia. Somos distintos es verdad. Distinta raza, distinta cultura, distinta lengua, distinta religión, pero, todos somos hijos de Dios. Y ver al hermano como un hijo de Dios, como mi propio hermano. Y esa mirada la tenemos que ir rehaciendo todos los días, y a veces, como nos pasa en la vida ordinaria, tendremos que ir al oculista a que nos cure las cataratas porque nos cuesta ver a Dios y nos cuesta ver a los hermanos. Esa mirada interior que se nos nubla. Y hoy es un día en el que estamos delante del Señor, el oftalmólogo para que nos opere a todos, empezando por el «Arquiebisbe», para tener esa mirada profunda a Dios y hacia los hermanos. Y dos oídos ¿para qué? Para que escuchemos lo que nos dice «Amaos los unos a los otros, vivid la unión y la comunión como yo la vivo, entre el padre el hijo y el espíritu. Y a la vez el otro oído para escuchar al hermano. ¿I que nos piden los hermanos? Que cada día vivamos más la unión y la comunión entre todos.

Por una parte, es admirable ver como hay un grito en esa aldea global, en esa comunión de pueblos, de culturas, de economía, de política, que vayamos avanzando cada vez más en esa comunión de todos, y no tanto en esas guerras, en esas luchas que nos diferencian, hieren y nos hacen sufrir. Escuchad a Dios y escuchad al hermano. ¡Y fijaros! Dos ojos, dos oídos y una sola boca, y nosotros todo el día hablando, de comunión, de aldea global, venga con hablar y luego no lo practicamos. ¡Qué cosas! Estamos muy dados a la palabra y poco a los hechos.

Qué hablemos menos, que hagamos gestos, signos, queremos pasos de acercamiento a la comunión. Escuchemos y amemos más a los hermanos, que están junto a nosotros, y acerquémonos más al corazón de Dios, y de los hermanos y pidámosle ahora unos segundos de silencio, que pidáis al padre en mi nombre y os lo dará. Pidámosle al Señor que nos regale el don, el don de la unidad de las Iglesias, de la Iglesia, y pidamos el don con confianza, porque todo lo que pidáis pedir al padre en mi nombre, confiando que os lo dará, Él nos lo dará. Oremos en silencio hermanos, mirando todos a este Dios, que es el padre de todos, lleno de amor y de misericordia para con todos. Qué seamos reflejo de esa misericordia y de ese amor de Dios en nuestro mundo y en nuestra sociedad.

†**Juan José Omella Omella**
Arzobispo de Barcelona

Homilia de Mons. Joan Josep Omella en la missa per als periodistes i professionals de la comunicació

En la missa celebrada, amb motiu de la festa de Sant Francesc de Sales, a la parroquia titular el 25 de gener de 2016, a les 13.15 hores.

En aquesta eucaristia preguem per tots els periodistes que van morir l'any passat i per totes les famílies, moltes de les quals són aquí aquest matí, perquè la pau de Déu us acompanyi avui i sempre.

M'excuso d'expressar-me en castellà. Pasamos al primer punto que sería repasar un poquito la biografía de este gran santo, pues me ha dicho el rector que la imagen del santo, esa imagen preciosa, fue pagada por todos los periodistas. Nació en el castillo de Sales, en Francia, el día 21 de abril de 1567. Estudió en los jesuitas y realizó los estudios universitarios de Derecho y de Teología. Fue ordenado sacerdote en el año 1593, y él siempre decía: «Me gustaría ser, por una parte, como San Francisco de Asís, en la pobreza y la sencillez, –¡qué bonito, un hombre que ama la sencillez!– y, por otra parte, como San Felipe Neri, en la alegría. Era un hombre que captaba el espíritu del Evangelio. El papa Francisco nos lo dice: los cristianos tenemos que ser alegres, pues a veces tenemos cara de avinagrados y de tristes. Y así nadie se apunta a este «mercado» –perdonad la palabra «mercado»–. Cuando hay alegría, la gente se apunta a esta familia. Eso es lo que hacía San Felipe Neri, contagiaba con su alegría a los chicos, y los iba llevando al Señor. ¡Qué bonitos son estos dos caminos: la sencillez y la pobreza y la alegría!

Y Francisco de Sales fue enviado a trabajar en medio de una zona casi tomada enteramente por los calvinistas. Los obispos a veces también tenemos ideas un poco peregrinas, que a los sacerdotes les dejan un poco desconcertados, pero pasa que a veces Dios nos lleva y nos zarandea por caminos impensados. ¿Quién me iba a decir a mí que tenía que venir a Cataluña, con lo bien que estaba en la Rioja? ¡Pues, a Cataluña! Pero sucede que, si vas diciendo que sí, y te vas amoldando a la voluntad de Dios, vas encontrando la paz, la libertad y el gozo de prestar un servicio.

Con los calvinistas, San Francisco de Sales se sintió allí como un misionero entre hermanos, hermanos que no son cercanos, sino que más bien le rechazan. ¿Y cómo se los gana? Él tomó dos caminos: uno, la amabilidad, el amor todo lo puede. San Juan de la Cruz ya lo dijo: «Donde no haya amor pon amor y hallarás amor» – ¡qué cierto que es esto!–. Y San Francisco de Sales, el hombre de la amabilidad, empieza a escribir cartas, y en esto estáis todos los periodistas, que escribís todo el día. Escribió unos folletos a todos los feligreses en los que refutaba, con delicadeza pero con verdad, las herejías de los calvinistas, de manera que mucha gente se iba dando cuenta de la verdad y del error, y se iban haciendo cristianos católicos. Y él quería cumplir esta máxi-

ma: la mejor manera de predicar a los herejes es el amor, aun sin decir una sola palabra de refutación contra sus doctrinas. Por eso, cuando lo hace por escrito, lo hace siempre desde el amor y con mucho amor, con hechos de amor y con palabras de amor.

Fue nombrado obispo coadjutor de Ginebra, trabajó mucho en la formación de los feligreses y mucho con los pobres. Por una parte, la sencillez; por otra parte, la alegría. También la bondad, el amor misionero y la preocupación por los pobres. Y él escribió unas cartas en que decía: «tu, cristiano, estés donde estés, puedes ser santo, debes ser santo». Una llamada universal de los cristianos a la santidad, con lo que Francisco de Sales se adelanta al Concilio Vaticano II, que enseña que todos los bautizados están llamados a ser santos, no sólo los sacerdotes y los religiosos. Él dice: «no busques más ser santo, haciendo aquello que es tu vocación, cada uno en su sitio». ¡Qué bonito que es vivir tu vocación! Tú, esposo y esposa de familia; tú, periodista; tú, sacerdote; tú, monja de clausura o de vida activa. Y no quieras ser otra cosa; sé lo que tienes que ser. Pero siempre pensando en servir a los demás.

Permitidme un paréntesis. Yo, como sacerdote, he estado trabajando en una parroquia; tenía cinco pueblos, cinco misas los domingos y tenía que recorrer setenta kilómetros. Acababa agotado y sucedió que un día, cuando me iba a descansar a mi casa, veo bajar por la calle a un señor, padre de familia, que tenía una vaquería. Y yo pensé: «¡qué suerte tiene este hombre, tan buena persona! El domingo lo puede dedicar a la familia, y luego puede descansar o a ir al cine... ¿Y yo? Estoy agobiado, mirando de decir la misa en cada pueblo, siempre corriendo con el coche...» Y resulta que, mientras pensaba estas cosas, este señor se para ante mí y me dice: «Señor cura, ¿sabe lo que me ha pasado por la cabeza al verle? Pues era esto lo que pensaba: «¡Qué suerte tiene este señor cura! ¡Todo el domingo celebrando misas en los pueblos, sirviendo al Señor! Seguro que estará feliz por haber celebrado la eucaristía, y ahora se irá a descansar un poquito».

Él me mostró lo que yo no había visto. Todo el día estamos pensando en el otro, y no acabamos de aceptar nuestra vocación. El Señor nos quiere donde nos ha puesto. Y allí, si abrimos el corazón, seremos felices. Esta es la enseñanza de San Francisco de Sales.

Y, para acabar, pienso ahora en los periodistas: ¿qué os diría hoy San Francisco de Sales? Yo creo que os diría: vivid la amabilidad; evitad siempre las palabras hirientes y agresivas. Vivimos en una sociedad tensa y, a veces, perdemos los nervios. Y decimos, sin ton ni son, lo que se nos ocurre, y ponemos el dedo en el ojo ajeno. Evitad las palabras agresivas. Buscad siempre la verdad; sed objetivos. No es «mi verdad» o «tu verdad»; es «nuestra verdad», una verdad que viene de Dios. Esa verdad que conduce al cielo, a la belleza, a la bondad. Evitad informar y escribir dejándoos llevar sólo de vuestros sentimientos. Eso nos pasa también a los sacerdotes: cuando estamos nerviosos y enfadados, a veces el sermón nos sale tenso, y ocurre que a veces la pluma

transcribe sólo nuestros sentimientos. Busquemos la objetividad, la verdad. Mostrad siempre aquello que dignifica a la persona y no lo que la destruye. Mirad de buscar el bien de cada persona.

Y desde mi percepción, como pastor y como lector de los periódicos, os pido que defendáis siempre a los más pobres y olvidados. Es curioso el hecho que los periódicos hablan más de los poderosos y de los que influyen que no de los pequeños. Y hay cantidad de guerras en el mundo, en países que llevan muchos años sufriendo, y nadie dice nada. En cambio, hay una pequeña guerra, y de ésta sí que se informa, porque ésta afecta a los poderosos y a las relaciones internacionales. Y de los pequeños ¿quién se acuerda? ¿Quién dice que los pequeños son machacados y que muchos mueren de hambre? Evitad el sectarismo y acercaos a los más pobres. Y, de vez en cuando, no dejéis de dar una pequeña noticia o un recordatorio para sensibilizar a vuestros lectores u oyentes. ¡Es tan necesario!

No escondáis los mensajes de fraternidad, de justicia y de paz, que son tan evangélicos. Que vuestras noticias y vuestras columnas inviten al lector a amar y a buscar, a trabajar por la libertad, la fraternidad y la justicia. Que vean en ti, periodista, un defensor y un promotor de la justicia y de la verdad.

Por último, promoved el bien común. Todo aquello que une y hace que crezca la comunión y no la división. Los periodistas podéis hacer mucho en favor del bien común y para comunicar una mirada más positiva y menos destructiva, una mirada que no sea de ruptura. Esto es lo que hizo San Francisco de Sales: ser un servidor de la comunión, también con los calvinistas. Los cristianos todavía estamos divididos entre nosotros. Y hace unos días, en el acto ecuménico de oración celebrado en la catedral, les recordé lo que me decían en África: «¿Para que vienen ustedes a predicarnos, si están divididos? Cuando estén unidos en un mismo mensaje, ya vendrán». Y yo pensé: «tienen razón, la división no ayuda a la evangelización; en cambio, la comunión sí que produce gozo y esperanza».

Ya sé que no es fácil vivir todo esto. Los periodistas tenéis un trabajo arduo y difícil, pero muy hermoso. Os felicito por el trabajo que hacéis y por la vocación que tenéis. Os felicito por participar en esta eucaristía, en la que pedís a Dios y a vuestro santo patrón que os ayude a hacer bien vuestro trabajo. Y os felicito por este gesto, sencillo pero entrañable, de recordar a los periodistas difuntos, para que puedan gozar de Dios en el reino de los cielos. Estad seguros de que ellos nos ayudan, desde el reino de los cielos, y nos agradecen que los recordemos. Seguid esta tradición y esta buena costumbre. Amén.

†**Juan José Omella Omella**
Arzobispo de Barcelona

Cartes dominicals

Diàleg, agraïment i perdó (10 de gener de 2016)

Amb pedres i ciment es poden construir moltes esglésies, moltes cases, però quina diferència unes esglésies d'altres? I unes cases d'altres? Les diferencien dues coses: el projecte i la forma. El projecte, és a dir, la idea del que es vol construir i la forma, el com es construeix. Com les esglésies, les famílies són diverses. Però els cristians sempre tenim present una imatge preciosa: la de la família de Natzaret. Es poden ajuntar un home i una dona però on rau la diferència entre una família i una altra? O entre la nostra i la de Natzaret? Sens dubte, en el projecte i en el com es realitza. Què descobrim en la família de Natzaret?

El primer de tot, la comunió, l'harmonia: la família de Natzaret és reflex de la comunió de Déu que és Pare, Fill i Esperit. La família de Natzaret viu la comunió i el diàleg. I com podeu aconseguir que aquesta comunió i diàleg creixin entre vosaltres? Cal saber escoltar: la Mare de Déu té el do especial d'escoltar com bona mare i hem d'aprendre d'ella. Escolteu el que no diu l'altre: és el diàleg dels sentiments, el silenci de l'afecte, estar pendents de l'altre per veure què necessita o què li passa. Això és tan important! Molts diuen: «Jo reso a Déu però no el sento». Perquè no ho estàs escoltant en silenci. Aquesta és la primera característica que descobrim en la família de Natzaret: la comunió i el diàleg.

També descobreixen l'alegria i el goig que brolla i s'enforteix en l'acció de gràcies: pel que un fa i pel que un és. Molt poques vegades donem gràcies a l'altre pel que és i el que fa. Exigents, sí, ho som molt. Exigim als polítics, als bisbes... però què poc oferim! Que poc agraïm!

L'actitud de perdó, d'escoltar els errors dels altres, és un dels trets de la família de Natzaret. Costa tant demanar perdó i perdonar! I això que estem en l'Any Sant de la Misericòrdia que és un temps per obrir el cor i reconèixer els nostres errors i rebre el perdó de Déu i el dels germans. Perquè només qui rep el perdó de Déu, només aquell que ha sabut reconèixer els seus errors i demanar perdó, és capaç de perdonar els altres.

En aquest temps que sembla que, aparentment, la família està en crisi, que tant es parla de matrimonis d'una altra forma, permeteu-me que us digui: felicitats i enhorabona a tots els matrimonis que us estimeu, que viviu la fidelitat, l'afecte i la tendresa, que transmeteu la fe als vostres fills. Recordeu les tres estrelles que brillen en la família de Natzaret: la comunió i el diàleg, l'acció de gràcies i el perdó. Tres icones que podem portar al cor.

†**Joan Josep Omella Omella**
Arquebisbe de Barcelona

Jesús, porta de misericòrdia (17 de gener de 2016)

Mirant des del Tibidabo la ciutat de Barcelona, he vist una gran ciutat i he pensat que el cor de les persones es pot guanyar amb el mateix amor a tot arreu. Baixant a ciutat he pensat que som en l'Any de la Misericòrdia, que és justament un any únic per posar a prova la nostra estima, que es manifesta en allò més tendre que tenim homes i dones dins nostre, com és l'amor, la comprensió, el perdó i la capacitat de tornar a començar.

En el meu camí de tornada a casa, ben a prop de la Catedral, m'han preguntat on és la Porta de la Misericòrdia en aquest Jubileu al qual hem estat cridats pel papa Francesc. M'ha semblat que el que cal dir no és només on és la portalada que dóna accés al temple, sinó que el fet de creuar-la és una passa més enllà... Ens cal creuar la porta de l'amor que representa el Senyor.

En l'Antic Testament, la primera manifestació de Déu al poble d'Israel es revela a Moisès, tot dient: «El Senyor! El Senyor! Déu compassiu i benigne, lent per el càstig, fidel en l'amor (Ex 34,6)». La misericòrdia és el primer atribut de Déu, seguit immediatament de la compassió. És un Déu que se'ns presenta des de la benevolència, des de l'amor i la tendresa que mostra sempre el do gratuït, ja que aquesta s'expressa estimant visceralment, donant-ho tot, oferint-ho tot, sense esperar res a canvi. Al llarg de l'Antic Testament trobem moltes expressions de la misericòrdia de Déu: en la compassió per totes les criatures, en l'acollida de qui ha pecat, proclamant que l'amor misericordiós de Déu és per sempre. Per això, la benevolència de Déu se'ns presenta, se'ns fa propera i ens il·lumina a través de Jesús i el seu Evangeli, «perquè Ell és la porta que ens condueix cap el Pare». A través dels relats de sant Lluç, la misericòrdia de Déu es fa misericòrdia humana en Jesús. Això és el que distingeix els cristians en la seva forma d'entendre els homes com a proïme i com a germans. Per això l'Evangeli ens diu: «Sigueu misericordiosos com misericordiós és el vostre Pare» (Lc 6,36).

El que cal travessar en l'any de la misericòrdia és la porta del Crist que ens porta a Déu Pare. I la Porta Santa ha de ser el signe que, un cop traspassat, faci que el nostre cor vagi d'allò que és humà a allò que és diví, recordant la cita de sant Gregori de Nissa en el seu tractat sobre les benaurances: «Si el nom de misericordiós és atribuït a Déu, a què et convida Jesús quan et demana que siguis misericordiós si no és a ser Déu?» «[...] Si efectivament l'escriptura proclama Déu misericordiós i la vertadera beatitud és Déu en si mateix, és evident que l'home que es fa misericordiós esdevé Déu».

Des de la ciutat he mirat el Tibidabo i he pensat novament que tots els cors dels homes i les dones haurien d'estar oberts a aquesta misericòrdia que ens fa creuar la porta dels cors dels nostres germans veïns, la porta de la Catedral com a signe, la Porta del Crist com a transformació de la nostra vida.

+ Joan Josep Omella Omella

Arquebisbe de Barcelona

Patró de periodistes i comunicadors (24 de gener de 2016)

Se celebra aquest diumenge la festivitat de Sant Francesc de Sales, patró de comunicadors i periodistes. La seva fina intuïció el va fer un avançat al seu temps, posant en marxa les xarxes socials del segle XVII. La seva predicació de masses es va veure impossibilitada pels efectes de la Reforma i el rebuig de les comunitats protestants. La seva estratègia per donar a conèixer el seu missatge va consistir a imprimir petits pamflets i distribuir-los per sota de la porta de totes les llars. Els seus pensaments van arribar a un gran col·lectiu de persones impactant de manera individual en un circuit establert porta a porta. Aquesta autèntica revolució es va produir gràcies a l'ús d'aquell nou invent que era la impremta, apareguda uns anys abans. Sense la tecnologia no ho hauria aconseguit.

Els temps han canviat i nous mètodes de comunicació han emergit, i per això avui hem de plantejar-nos, com ho va fer sant Francesc de Sales, camins nous per fer arribar eficaçment l'evangeli per mitjans que siguin fàcils d'utilitzar i que aconsegueixin una àmplia difusió.

El mitjà és important però el missatge és l'essència. Comunicar el misteri de Crist requereix dues habilitats comunicatives: expressar-se des de l'autenticitat de cadascú i disposar d'un espai adequat per fer ressonar la Bona Nova. Com anunciar la Paraula i fer-ho amb tot el seu significat? Com encarnar en el llenguatge i en la narració el missatge de l'Evangeli perquè provoqui una transformació en cada un dels receptors? Com aconseguir que aquest missatge arribi a qui ho necessita i a qui cerca una paraula d'ajuda o de consol?

A vegades es pot escriure un gran tractat, a vegades n'hi ha prou amb una comunicació directa amb els comunicadors o periodistes per poder compartir en uns minuts d'interacció el que és essencial del missatge en un article, un contingut al web, una piulada, un espai radiofònic, un vídeo a You Tube... Crec que quan celebrem la festa del patró, hem de ressaltar l'oportunitat que ens ofereixen els mitjans de comunicació de conèixer i intercanviar punts de vista on l'Església és un actor social que interactua per poder compartir el que és essencial del missatge de Crist.

Ens ho deia el papa Francesc en el seu missatge per a la XLIX Jornada Mundial de les Comunicacions Socials: «El repte que avui se'ns proposa és, per tant, tornar a aprendre a narrar, no simplement a produir i consumir informació. Aquesta és la direcció cap a la qual ens empenyen els potents i valuosos mitjans de comunicació contemporanis.»

La nostra comunicació ha de ser autèntica, veraç, senzilla, fàcil d'entendre i portadora de la Bona Notícia. Així ho entenem i així esperem arribar a veure acomplida una

divisa important per als comunicadors: que els vostres llavis expressin la veritat i els vostres cors es facin paraula. Neix llavors des del cor el significat profund i vital de la comunicació que ens uneix, de la informació que ens ajuda, de la fe que s'encén en una paraula oportuna i plena.

+ Joan Josep Omella Omella

Arquebisbe de Barcelona

Als peus de Maria (31 de gener de 2016)

La Mare de Déu del Santuari de Queretes que figura en el meu escut episcopal ha estat sempre en el punt de referència espiritual de la meua vida, des del moment que vaig néixer i vaig ser portat als seus peus com a nadó. Des d'aleshores ha estat present en els moments més significatius del meu periple vital. Als seus peus vaig posar el bàcul i la mitra quan vaig ser ordenat bisbe, un signe que ho posava tot sota la seva empara de mare de la misericòrdia. Posar la Mare de Déu per damunt de totes les nostres vivències, per damunt de tots els nostres èxits, per damunt de totes les nostres aspiracions és posar-nos sota el seu mantell de la misericòrdia del Senyor, signe d'acolliment i protecció. Som nosaltres l'ofrena que fixa la mirada en el rostre de Maria que, com a portadora i mitjancera de la misericòrdia del Senyor, ens protegeix i ens guarda.

Maria, en l'any de la misericòrdia, ens fa present la pregària en la visita a la seva cosina en aquella expressió del «Benedictus» que cada dia és present en els Laudes de l'Església universal: «La seva misericòrdia –que és respecte– s'estén de generació en generació per aquells que el temen». Misericòrdia i temor semblen expressions d'una gran contraposició, però en el seu significat més profund el temor és aquella virtut que ens resumeix en una de sola totes les virtuts que ens dona l'Esperit Sant i per la qual reconeixem la grandesa d'Aquell que en si mateix és misericòrdia. Reconèixer amb un sa temor la grandesa de Déu davant de la nostra finitud i limitació, contemplar la insondable diferència entre la nostra petitesa com a criatures i el Déu que ens és vida, ens ajuda a valorar i esperar la riuada de béns que porta la misericòrdia de Déu envers nosaltres, que salva qualsevol distància i omple tota diferència. Però no fem bandera de la temença, ja que a través d'aquest coneixement respectuós reconeixem la misericòrdia infinita de Déu per tots aquells que estima, com ho expressa el llibre de Samuel: «No temeu, temeu només el Senyor perquè ha manifestat les meravelles enmig nostre».

L'amor de Déu ens allibera del temor humà i el reconeixem en tota la seva grandesa des de la nostra petitesa humana com un amor que crida a la benevolència, reconeixent les seves meravelles i acceptant un amor de Pare incondicional i sense torna. Per això el càntic de Maria expressa el més profund de la seva creença, en Ella es dona una misericòrdia materna que és donació, que és acolliment, que és benaurança. Un

amor que és promesa feta a tots nosaltres. Allà, als peus de Maria de la Misericòrdia, hi posem el nostre temor-respecte perquè ella ens doni la humilitat suficient per atansar-nos a Déu com ho fa el càntic d'Isaïes: «Perquè jo sóc el teu Déu, el que agafa la teva dreta, el que diu: no temis, jo t'ajudo». Amb aquest esperit ens posem als peus de la Mare de Déu, sota la seva mirada.

+ **Joan Josep Omella Omella**
Arquebisbe de Barcelona

Articles i declaracions

«Vull ser un instrument de concòrdia, de pacificació i de diàleg»

Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, en declaracions a Ignasi Miranda i Rosa Maria Jané Chueca, a «Catalunya Cristiana» del 3/01/2016, pags. 6 i 7.

Mons. Joan Josep Omella va néixer a Queretes (Terol) el 21 d'abril de 1946. Va estudiar al Seminari de Saragossa i a centres de formació dels Pares Blancs a Lovaina i Jerusalem. El 1970 va ser ordenat sacerdot. Durant un any va ser missioner al Zaire. El 1996 va ser nomenat bisbe auxiliar de Saragossa; el 1999 va ser nomenat bisbe de Barbastre-Montzó. Entre el 2001 i el 2003 va ser administrador apostòlic d'Osca i de Jaca. El 2004 va ser nomenat bisbe de Calahorra i La Calzada-Logronyo. Des del 26 de desembre és arquebisbe de Barcelona. També és membre de la Congregació per als Bisbes i presideix la Comissió Episcopal de Pastoral Social de la Conferència Episcopal Espanyola.

–Com afronta aquesta etapa tenint en compte que ve d'una diòcesi petita?

Sempre fa una mica de respecte anar a una diòcesi tan gran com és Barcelona, i una mica de por, també... però hi entro amb una gran confiança, perquè sé que la feina no és meva completament, és de Déu en primer lloc. A més, compto amb el suport de la gent, del bisbe auxiliar, dels vicaris episcopals, dels sacerdots, dels laics que estan molt compromesos en la tasca evangelitzadora... Arribo amb la confiança sabent que no tot depèn de mi, sinó de molta gent, i sobretot i abans de tot, de Déu.

–Vostè té una llarga trajectòria pastoral i ha estat missioner al Zaire. Aquesta experiència a l'Àfrica, ha marcat el seu ministeri sacerdotal i episcopal?

D'alguna manera sí, perquè jo sempre he volgut ser missioner. Als 14 anys vaig entrar als Pares Blancs per estudiar i preparar-me per ser missioner a l'Àfrica. Això t'obre la mentalitat i el cor a diferents cultures, a una altra manera de veure la religió.... Jo crec que al llarg de la meva trajectòria sempre he estat molt atent a aquesta gent que no és cristiana o no completament cristiana. El missatge de Jesús, la Bona Nova, és per a tothom. No hem de tenir por d'entrar en diàleg amb altres cultures, en definitiva, amb tothom.

–Com ha influït en vostè la formació amb els Pares Blancs?

En primer lloc, sempre he estudiat amb seminaristes d'altres nacions: suïssos, francesos, italians, alemanys, belgues, holandesos... era una comunitat internacional i, com he dit abans, aquesta realitat t'obre la mentalitat i el cor. Recordem que era una època en què Espanya, als anys seixanta i setanta, hi havia un règim molt tancat. Llavors amb prou feines hi havia immigració, només hi havia un partit polític, etc. Tot això, quan ets joves, et xoca i t'obre el cor. I estic convençut que aquesta experiència m'ha fet molt de bé, perquè m'ha ajudat a situar-me d'una altra manera davant de la realitat social que hem de viure avui dia.

–El seu lema episcopal és «Per l'entranyable misericòrdia del nostre Déu», que coincideix providencialment amb l'Any de la Misericòrdia que estem vivint...

És cert que és una coincidència perquè és una cosa que jo ja tenia en el cor d'ençà que l'any 1996 vaig ser nomenat bisbe auxiliar. Llavors vaig pensar dues coses: en la Mare de Déu de l'ermita del meu poble, que és la Mare de Déu de la Misericòrdia, que porto molt endins i que volia que m'acompanyés en el meu ministeri episcopal, i en tota la feina que jo havia fet a l'Àfrica, que em duia a situar-me al costat dels més pobres. Tot això sempre ho he portat molt dins del cor. I ves per on, ara començo el meu ministeri episcopal a Barcelona en l'Any de la Misericòrdia. Crec que Déu em demana entrar més en profunditat en aquest lema del meu episcopat, que és la misericòrdia. Que sigui misericordiós amb tothom.

–És vostè un bisbe a l'estil del papa Francesc?

(Riu) Cadascú té la seva manera de ser i a la gent li agrada comparar. El Papa és molt més intel·ligent, molt més perfecte i molt més popular... no em puc comparar amb ell. Jo dic, com sant Joan Baptista, que no puc ni descordar-li la corretja de les sandàlies... no li arribo ni a l'alçada del turmell.

–Però se li assembla en què igual que al Papa li agrada estar a prop de les perifèries, a prop de la gent...

Jo, a Barcelona, espero que no canviaré gaire: allà on pugui aniré caminant, o amb el metro o l'autobús... és el que he fet sempre, cosa que no vol dir que tots els dies agafi el transport públic... i també en els llocs en que he estat sempre era jo el conductor del cotxe perquè crec que és un signe de normalitat i senzillesa. I també anar de tant en tant a comprar en alguna botiga, no dic a quina per no fer propaganda (riu), com fa tothom. M'agradaria ser senzill perquè jo sóc d'un poble petit i he estat rector de poble durant 20 anys. Jo sóc molt rural. Com diu Paco Martínez Soria en alguna de les seves pel·lícules, «La ciudad no és para mí». Sempre he tingut com una mica d'al·lèrgia a les grans ciutats. Però també a les grans ciutats es pot tenir un cercle d'amics, a l'estil dels pobles, on hi ha comunicació... i això és el que m'agradaria fer a Barcelona i allà on estigui.

–Potser ens pot transmetre aquest esperit rural, sobri i proper, i segur que s'enriquirà amb el que li ofereix la gran ciutat i s'hi adaptarà molt bé...

En tota relació humana, d'una part i de l'altra, sempre hi ha coses que es donen i coses que t'ajuden a canviar i a millorar. Allò de bo que jo tinc ho oferiré i també els barcelonins em donaran allò de bo que tenen i hi haurà coses que jo hauré de canviar..., però espero que hi hagi una relació molt propera i fraternal.

–Què destacaria de la celebració de la presa de possessió?

En primer lloc que és una trobada amb Déu, el Déu de la misericòrdia i de la salvació. També és lloc de trobada amb el poble de Déu, en germanor.

–Què és el primer que vol fer ja com a arquebisbe de Barcelona?

Els matins els vull per estar disponible a rebre la gent que vulgui parlar amb mi i a la tarda m'agradaria conèixer el món de treball social i caritatiu que hi ha a la diòcesi, perquè sé que hi ha molts pobres i moltes entitats que treballen per a ells. També vull anar parròquia per parròquia per conèixer la gent i xerrar amb tots els sacerdots i rectors un per un. El primer temps de la meua arribada anirà en aquesta línia de conèixer les obres socials, els sacerdots i parròquies i els consells de pastoral.

–Com pensa enfocar la feina en equip amb sacerdots, religiosos, religioses i laics? Hi haurà responsabilitats dels laics a la diòcesi?

Ja hi ha laics amb responsabilitats i des de fa anys que es treballa amb ells. Jo sempre he treballat en equip i a Barcelona començaré a treballar en equip amb el bisbe auxiliar, que vindrà a viure amb mi al palau episcopal. Vull treballar amb l'equip de govern, amb els vicaris episcopals, amb els sacerdots..., no vinc amb cap idea preconcebuda ni a imposar res. Jo vull caminar amb la gent, deixar-me interrogar i també interrogar jo la gent, descobrir què és el que ens pot ajudar per evangelitzar el món d'avui.

–Arriba a Catalunya en un moment social i polític complicat...

Efectivament, la situació avui dia és complicada. Sempre apareixen problemes per tot arreu: a la família, a la feina... però no hem de tenir por. Jo no sóc polític ni tinc cap solució política per donar a ningú. Jo, el que vull fer com a pastor, és ser sempre un instrument de concòrdia, de pacificació i de diàleg. Si jo puc ajudar a una entesa entre els uns i els altres i a treballar pel bé comú, em sentiré molt content. Em poso a disposició de tota la societat catalana, amb les meves limitacions i les meves qualitats. Vull treballar en aquest esperit de germanor i del bé comú. Vull ser un ciutadà més, no demano privilegis.

–Inicia el seu camí a la diòcesi en temps de Nadal.

Aprofito per demanar a Déu que tant de bo que la pau i l'alegria que van rebre els pastors a Betlem puguin estar en el cor de totes les famílies, les persones, de tots els catalans. Que la pau del Senyor estigui amb la gent i que ens aquests dies de trobada

amb la família, siguin moments per demanar perdó els uns als altres, per donar la mà a qui és a prop nostre. Són moments de germanor, de pau i d'alegria.

«A la Iglesia le viene bien una cierta distancia de la política»

Declaraciones de Mons. Joan Josep Omella, arzobispo de Barcelona, a José Antonio Méndez, de la revista «Alfa y Omega», del 24/12/2015, pags. 10 y 11).

–Su pueblo, Cretas, pertenece a la diócesis de Lérida, pero a la provincia de Teruel. ¿Teme que una parte de la Iglesia de Barcelona lo rechace por no ser catalán?

No he sentido en ningún momento rechazo. La respuesta que percibo en las cartas, en los mensajes... es que me acogen bien. En Barcelona la gente no es sectaria, sino hospitalaria y amable. ¡Si hasta me dicen que hablo bien el catalán, aunque sé que no es así! Lo que pasa es que no puedes entrar como un elefante en una cacharrería. Yo quiero hacerme catalán con los catalanes, como me hice riojano con los riojanos y aragonés con los aragoneses. Aunque puedes ser aragonés y trabajar mal en Aragón, o llegar de fuera a Aragón y hacerlo de maravilla... Usted piense en cuantos inmigrantes hay en Barcelona. De Aragón hay muchísimos. Y también árabes y de otras nacionalidades, y son bien acogidos. ¿Cómo no va ser bien recibido un obispo nombrado por el Papa, que viene en el nombre del Señor y que no ha buscado ser obispo?

–Un predecesor suyo, el cardenal Carles, me dijo: «Donde se predica el dios-nación se deja de predicar el Dios verdadero». El nacionalismo, ¿puede llegar a ser una idolatría?

Solo Dios es Dios. La política debe estar para servir al bien común. Como pastor de la Iglesia quiero que la política busque el bien común y trate de unir a todas las fuerzas divergentes para la construcción de la sociedad, no desde el enfrentamiento sino desde la colaboración. Estamos para unir, por el bien del pueblo. Y como sacerdote, no como político, trataré de hacerlo.

–Parte de la sociedad catalana quiere separarse del resto de los españoles. ¿Se puede ser católico, que significa universal, y querer segregarse de tu hermano?

(Medita la respuesta en silencio, con una sonrisa y mirando a los ojos). Mire, yo he estado en China en varias ocasiones, invitado por la Iglesia nacionalista; he estado en Cuba y he vivido en Francia, en África y en Bélgica. En todos los sitios la Iglesia tiene algo que hacer, se adapta al pueblo y con él camina, a veces con éxito, otras con fracaso, con alegría o con dolor. Lo que tenemos que hacer es anunciar a Cristo en todos los contextos. Lo demás, se lo dejamos a los políticos.

–¿Conviene entonces que la Iglesia no se meta demasiado en política?

A la Iglesia le viene bien una cierta distancia de la política: caminar, orientar, ayudar, no tomar partido. Como pastor, lo que encuentre tendré que afrontarlo. A veces nos tocan gobiernos socialistas, otras del PP, otras nacionalistas, y hay peleas de todo tipo. Yo quiero trabajar con todos por el bien común.

–La realidad de Barcelona es muy plural. ¿Cómo se evangeliza en un entorno multicultural?

Creo que sólo se evangeliza con el amor. Yo he tenido la suerte de ser formado con los Padres Blancos, que nacieron en el mundo musulmán, y he experimentado que la cercanía da frutos. Tú eres mi hermano, lo tuyo me interesa, y si me doy desde el amor, descubrirás lo hermosa que es mi fe en Cristo por quien me entrego a ti. Si él descubre así a Cristo, será cristiano, pero no le obligo ni le compro. Por eso es muy importante el diálogo interconfesional.

–Muchos católicos miran a los musulmanes con recelo... Por cierto, ¿se les puede evangelizar?

Hay que partir de un principio: una cosa es el islamista y otra es el musulmán. A veces creemos que todos los musulmanes son islamistas, o son terroristas, cuando éstos son señores que matan en nombre del islam, pero no lo practican ni lo viven, porque eso se contradice con el terrorismo. El musulmán no es terrorista, los hemos confundido y nos ponemos en una defensiva ante ellos. Y cuando te pones a la defensiva o lo rechazas, él no se ofrece. Si te pones en actitud de fraternidad y cercanía, él también se te entrega.

–¿No deberían ellos adaptarse a nuestras costumbres, como muchos piden?

Ellos son extranjeros que vienen a un mundo distinto, y tendríamos que abrir más el corazón para que se nos abran. San Juan de la Cruz decía: «Donde no haya amor, pon amor y hallarás amor».

–Además de conocer Barcelona y sus parroquias, ¿cuáles serán sus primeras líneas de trabajo?

Hay tres cosas que llevo muy en el corazón. La primera, una pastoral que anime a no perder la esperanza, aun en las situaciones complicadas que nos toque vivir a la Iglesia, al mundo, a las familias. He sido 19 años cura rural y en los pueblos dicen que «la esperanza es lo último que se pierde». Y es verdad, no porque lo diga el refrán, sino porque lo dice Jesucristo: «Yo estaré con vosotros todos los días hasta el fin del mundo». A veces no ver los frutos del trabajo pastoral hace perder la esperanza, pero estoy seguro de que todo lo que sembramos da fruto.

–Le faltan otras dos ideas.

La segunda es que hoy el Evangelio tiene que ser anunciado con alegría. Jesús ha triunfado y cree en el ser humano, en cada uno de nosotros. A mí me da una alegría inmensa que Dios, tan grande, confíe en mí. Es algo que quiero trabajar con los jóvenes y en la pastoral vocacional, porque es el motor que enciende la vocación a la santidad y a la felicidad.

–¿Y la tercera?

Nos lo dice el Papa y viene del Evangelio: la atención a los que más sufren. Hemos de dar una vuelta de tuerca para poner a los más pobres en el centro de nuestra actividad.

–Fue usted durante 15 años consiliario de Manos Unidas y ha estado siempre muy vinculado a la pastoral social. ¿Qué le da el trato con los pobres?

La gente sencilla me produce una alegría inmensa. Las veces que he ido a África me llenaba de gozo su gratitud, su esperanza. La alegría de su fe. Y a la vez, me llama a una mayor fraternidad el otro, sea quien sea, es mi hermano y tiene algo que aportarme. Eso pasa también con los pobres de mi calle. Quizás sea alguien desgraciado por no tener trabajo, por no tener familia, o por otros problemas...,pero es un hermano, tiene corazón y tengo que acercarme a él sin paternalismos, reconociendo su dignidad y ayudando a que sea el protagonista de su desarrollo.

–Mientras lo dice, piensa en personas concretas, ¿verdad?

¡Claro! Desde que era cura de pueblo, trato con los pobres. Hace poco me encontré con un juez de Zaragoza que empezó en el pueblo en que yo estaba de párroco en el Bajo Aragón. Un día me llamó y me dijo. «Tengo a un chaval de la parroquia, y le vamos a tener que mandar a la cárcel, pero no quiero, porque lo van a destrozar. Vente y hablamos. En la parroquia le hicimos un gran seguimiento y al final no fue a la cárcel. La mano que le echamos el juez y el cura le hizo un bien enorme. La colaboración entre las instituciones aporta mucho.

–La Iglesia, ¿debe evangelizar explícitamente a los pobres al ayudarles?

Eso es algo que hemos dicho los obispos en el documento Iglesia, servidora de los pobres. Hay pobreza de hambre, de techo o de trabajo, y hemos de atenderlas. Pero hay muchas otras: la pobreza afectiva de quien no encuentra amor, o se le ha roto el matrimonio; la de la soledad; la de no encontrar sentido en la vida; la de no tener fe; la de desconocer una religión en la que Dios te sostiene... Jesucristo se acercó a la prostituta y al leproso, segregados de la comunión, pero también a Nicodemo y a José de Arimatea, hombres ricos faltos de esperanza. Claro que al perro flaco todos son pulgas, y cuando más pobre es uno materialmente, más pobreza arrastra. Ahí tenemos que volcarnos.

–A veces, en la Iglesia, hay una división entre lo social y los sacramental. ¿Se puede superar esa fractura?

Hay quien dice que la cara bonita de la Iglesia es el aspecto social, y lo demás es malo. Pues bien, no. El camino de la evangelización está clarísimo en el Evangelio, y nos lo han recordado el Vaticano II y los Papas. Empieza por la oración y la liturgia: una oración y una liturgia vivida en profundidad evangelizan incluso al que no cree. Después está la formación: el diálogo que ofrece cultura. Por eso tenemos que trabajar en los medios, en la Universidad, allí donde se generan ideas, para dar razón de nuestra fe. Y tercero, está la caridad, la entrega a los pobres. Los tres puntos van unidos y, si los separamos, no evangelizamos. O hacemos acción social sin Dios, o hacemos una liturgia desencarnada que no lleva al compromiso.

Secretaria General

Nomenaments parroquials

18.01.16 - Rvd. P. Joaquim Pons Ribas, SJ, rector de la parròquia de la Mare de Déu de Bellvitge, de l'Hospitalet de Llobregat.

18.01.16 - Rvd. P. Joaquim Pons Ribas, SJ, vicari de la parròquia de Santa Maria del Gornal, de l'Hospitalet de Llobregat.

18.01.16 - Rvd. P. Alfonso Alonso-Lasheras Rivero, SJ, vicari de la parròquia de la Mare de Déu de Bellvitge, de l'Hospitalet de Llobregat.

26.01.16 - Rvd. Sr. Rafael Román Melo Marín, adscrit a la parròquia de Sant Crist (Canyet), de Badalona.

26.01.16 - Rvd. Sr. Rafael Román Melo Marín, adscrit a la parròquia de Santa Clara, de Badalona.

Nomenaments no parroquials

18.01.16 – Rvd. Sr. Marc Labori Bau, secretari particular del Sr. Arquebisbe de Barcelona.

Institucions d'ensenyament superior

El Sr. Arquebisbe de Barcelona, com a Gran Cancellier de l'Ateneu de Sant Pacià, nomena:

28.01.16 – Rvd. Dr. David Abadías Aurín, DEGÀ de la Facultat d'Història, Arqueologia i Arts cristianes – Facultat Antoni Gaudí, per un trienni.

28.01.16 – Dr. Carles Llinas i Puente, VICEDEGÀ de la Facultat de Filosofia de Catalunya, per un trienni.

Cartes

Carta comunicant diverses noves.

Barcelona, 11 de gener de 2016

Als preveres, diaques, religiosos, religioses, laics i laiques, membres dels consells pastorals parroquials i arxiprestals, escoles cristianes, mestres i professors de religió, dirigents de moviments, associacions i altres entitats diocesanes

Benvolguts i benvolgudes, Déu vos guard.

Per indicació del Sr. Arquebisbe de Barcelona Joan Josep Omella, del Sr. Bisbe Auxiliar Sebastià Taltavull i de la resta de membres del Consell Episcopal, em plau comunicar-vos les següents noves:

–El Sr. Arquebisbe i el Sr. Bisbe Auxiliar participen aquesta setmana en una tanda d'exercicis espirituals que té lloc a Pozuelo de Alarcón des d'avui 11 de gener fins al dissabte 16 de gener de 2016.

–Mn. Marc Labori Bau, prevere de l'arxidiòcesi de Barcelona i actual vicari de la parròquia de Sant Josep de Badalona, ha estat designat com a Secretari Particular del Sr. Arquebisbe Joan Josep Omella. Mn. Marc Labori s'incorporarà a la seva nova missió a partir del proper dilluns 18 de gener.

–El Sr. Arquebisbe Joan Josep Omella, en les properes setmanes i mesos, durà a terme un seguit de visites a tots els arxiprestats i parròquies de l'Arxidiòcesi, visites que es coordinaran a través dels Vicaris Episcopals de cada Zona Pastoral i conjuntament també amb els Arxiprestos.

Amb el desig d'un joiós 2016, ple de les benediccions del Senyor, rebeu una cordial salutació.

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Cancellier

Carta sobre la fotografia del senyor arquebisbe.

Barcelona, 14 de gener de 2016

Als senyors rectors i delegats diocesans, responsables de secretariats i de comissions diocesanes

Benvolguts i benvolgudes, Déu vos guard,

Us comuniquem que teniu a la vostra disposició una fotografia de l'Arquebisbe de Barcelona, l'Excm i Rvdm. Mons Joan Josep Omella Omella.

Podeu venir a recollir-la de dilluns a divendres, de 9 a 14 hores a la Delegació diocesana de Mitjans de Comunicació Social d'aquest Arquebisbat.

Rebeu la meva salutació cordial.

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Canceller

Carta sobre l'edició d'un tríptic de l'Any Sant de la Misericòrdia.

Barcelona, 21 de gener de 2016

Als preveres, diaques, religiosos, religioses, laics i laiques, membres dels consells parroquials i arxiprestals, mestres i professors de religió, escoles cristianes i dirigents de moviments, associacions i altres entitats diocesanes

Benvolguts i benvolgudes,

Per indicació del Sr. Arquebisbe us faig a mans el tríptic *Jubileu de la Misericòrdia*, emmarcat en l'Any Sant extraordinari i Jubilar de la Misericòrdia, al qual ens va convocar el Papa Francesc, bo i animant-nos a «deixar-nos sorprendre per Déu» (MV 25) i aprofundir en el misteri de la misericòrdia. Entre altres informacions, en l'esmentat tríptic hi ha inclosa la Pregària de l'Any Sant de la Misericòrdia, així com els llocs per rebre el do de la indulgència.

Aquest tríptic, del qual se n'ha editat una versió en llengua catalana i una versió en llengua castellana, estarà a la vostra disposició a la **consergeria** de l'Arquebisbat, des d'on es distribuïran a tots els qui ho sol·licitin, fins que se n'exhaureixin les existències **(de dilluns a divendres, de 9 a 14 hores)**.

Esperant que us sigui d'interès i se'n faci màxima difusió entre tots els diocesans, rebeu una cordial salutació.

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Canceller

Carta sobre l'adreça i dades de la Secretaria Particular del senyor Arquebisbe.

Barcelona, 26 de gener de 2016

Als preveres, diaques, religiosos, religioses, laics i laiques, membres dels consells pastorals parroquials i arxiprestals, escoles cristianes, mestres i professors de religió, dirigents de moviments, associacions i altres entitats diocesanes

Assumpte: Adreça i dades de contacte de la Secretaria Particular del Sr. Arquebisbe de Barcelona

Benvolguts i benvolgudes,

Ens plau informar-vos de l'adreça i dades de contacte de la Secretaria Particular del Sr. Arquebisbe de Barcelona, Mons Joan Josep Omella:

Secretaria Particular del Sr. Arquebisbe de Barcelona
Bisbe, 5
08002 - Barcelona
mail: secretariaarquebisbe@arqbcn.cat
telèfon: 93 270 12 51
fax: 93 270 13 06

Mn. Marc Labori Bau, com ja us vam anunciar, ha estat nomenat Secretari Particular del Sr. Arquebisbe i és el responsable de l'equip de la Secretaria Particular esmentada.

Ben cordialment,

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Cancellier

Carta sobre el calendari de visites del senyor arquebisbe als arxiprestats.

Barcelona, 27 de gener de 2016

Als preveres, diaques, religiosos, religioses, laics i laiques, membres dels consells pastorals parroquials i arxiprestals, escoles cristianes, mestres i professors de religió, dirigents de moviments, associacions i altres entitats diocesanes

Assumpte: Calendari de visites del Sr. Arquebisbe de Barcelona als arxiprestats de l'arxidiòcesi

Benvolguts i benvolgudes, Déu vos guard,

Em plau adjuntar-vos, per a la vostra informació, el calendari de visites que el Sr. Arquebisbe, Mons Joan Josep Omella, realitzarà fent-se present en les reunions de preveres i diaques a tots els arxiprestats de l'arxidiòcesi a partir de demà fins al mes de maig.

Les esmentades visites es coordinaran a través dels Vicaris Episcopals de les sis Zones Pastorals i conjuntament també amb els Arxiprestos. En el seu moment, l'Arxiprest farà arribar als preveres i diaques del seu arxiprestat la informació oportuna d'horaris i altres qüestions que se'n derivin.

D'altra banda, juntament amb aquestes visites, el Sr. Arquebisbe també va fent-se present en parròquies, comunitats, moviments, associacions, entitats i en actes convocats per les delegacions diocesanes així com en aquelles trobades amb laics i membres de vida consagrada que s'organitzen habitualment als arxiprestats de l'arxidiòcesi.

Rebeu una salutació ben cordial.

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Canceller

NOTA: S'adjunta el calendari de visites del Sr. Arquebisbe de Barcelona als arxiprestats de les sis zones pastorals de l'Arxidiòcesi.

CALENDARI DE VISITES DEL SR. ARQUEBISBE ALS ARXIPRESTATS 2016

GENER	
Dijous 28 de gener (matí)	Arxiprestat de Gramenet
FEBRER	
Dimarts 2 de febrer (matí)	Arxiprestat de Guinardó
Dimecres 3 de febrer (matí)	Arxiprestats de Provençals-Besòs
Dijous 4 de febrer (matí)	Arxiprestat de Rambles-Poble sec
Divendres 5 de febrer (matí)	Arxiprestat de Gràcia

Dimecres 10 de febrer (matí)	Arxiprestat de Sagrada Família
Dijous 11 de febrer (matí)	Arxiprestat de Mataró
Divendres 12 de febrer (matí)	Arxiprestat de Cornellà de Llobregat
Dijous 18 de febrer (matí)	Arxiprestat de La Cisa
Divendres 19 de febrer (matí)	Arxiprestat de Trinitat-Roquetes
Divendres 19 de febrer (vespre)	Arxiprestat de Badalona Nord–Tiana-Montgat
Dissabte 20 de febrer (matí)	Arxiprestat de Sant Martí
Divendres 26 de febrer (matí)	Arxiprestat d’Horta
Dilluns 29 de febrer (tarda)	Arxiprestat de Sant Gervasi
MARÇ	
Dimarts 1 de març (matí)	Arxiprestat de Vilapicina
Dimecres 2 de març (matí)	Arxiprestat de Vall d’Hebron
Dijous 3 de març (matí)	Arxiprestat de La Torrassa-Collblanc
Divendres 4 de març (matí)	Arxiprestat de Badalona Sud–Sant Adrià
Dimecres 9 de març (matí)	Arxiprestat de Sants–La Marina
Divendres 11 de març (matí)	Arxiprestat de L’Hospitalet de Llobregat
Dimarts 15 de març (matí)	Arxiprestat de Catedral
Dimecres 16 de març (matí)	Arxiprestat de Sant Andreu

Carta sobre els recessos de Quaresma.

Barcelona, 28 de gener de 2016

Als tots els preveres i diaques de l'arxidiòcesi

Benvolguts, Déu vos guard.

Per indicació del Sr. Arquebisbe de Barcelona Joan Josep Omella, del Sr. Bisbe Auxiliar Sebastià Taltavull i de la resta de membres del Consell Episcopal, em plau informar-vos sobre els recessos de Quaresma per als preveres i diaques de les sis zones pastorals de l'arxidiòcesi.

Aquests recessos seran predicats enguany pel Sr. Arquebisbe Joan Josep Omella en el marc de l'Any Jubilar de la Misericòrdia.

Com diu el Papa Francesc, «Que la Quaresma d'aquest Any Jubilar sigui viscuda amb major intensitat, con a moment fort per a celebrar i experimentar la misericòrdia de Déu. Quantes pàgines de la Sagrada Escripura poden ser meditades en les setmanes de Quaresma per a redescobrir el rostre misericordiós del Pare» (*Misericordiae Vultus*, Butlla del Jubileu de la Misericòrdia, núm. 17).

Les dates dels esmentats recessos són les següents:

1. Dissabte, 13 de febrer: Recés de Quaresma de la Zona Pastoral 4, a la Casa d'Espiritualitat de les missioneres Germanes de Betània (carrer Bonavista, 37 – 08940 Cornella de Llobregat).
2. Dimarts 8 de març: Recés de Quaresma de les Zones Pastorals 1,2 i 3, a la Casa d'Exercicis de Sant Ignasi (Sarrià) (carrer Carrasco i Formiguera, 31 – 08017 Barcelona).
3. Dijous 10 de març: Recés de Quaresma de les Zones Pastorals 5 i 6, a la Casa d'Espiritualitat Maria Immaculada (carrer Edith Llauradó, 11 – 08391 Tiana).

Per a aquells preveres o diaques que no teniu destinació pastoral en cap de les sis zones, podeu igualment participar en un o altre d'aquests recessos. En aquest cas, caldrà que ho comuniqueu a la Secretaria General d'aquest Arquebisbat (secgral@arqbcn.cat - 93 270 12 49).

Properament, a través dels vicaris episcopals de les zones pastorals respectives, rebreu l'horari i les indicacions oportunes per tal que us hi pugueu inscriure.

Amb la meva salutació cordial,

Sergi Gordo Rodríguez, prev.
Secretari general i Canceller

In pace Christi

P. Cebrià Pifarré Clapés, monjo de Montserrat

Va morir al monestir de Montserrat el 5 de gener de 2016. Tenia 75 anys i en feia 57 que era monjo. La missa exequial tingué lloc el dijous 7 de gener a les 10.45 hores, a la basílica de Montserrat, i fou presidida pel P. Abat Josep M. Soler. Hi va participar la comunitat de monjos i també nombrosos preveres de la nostra diòcesi, que foren companys del P. Pifarré en el nostre Seminari o que reberen el seu ajut pastoral en moltes institucions i parròquies, ja que el P. Pifarré estava sempre disposat a pronunciar una conferència o dirigir un recés quan se li demanava. Fent un veritable servei a la pastoral.

El P. Cebrià Maria (Ignasi de Loiola) Pifarré i Clapés va néixer a Barcelona el 16 d'abril de 1940. Primer va ser alumne del Seminari Conciliar de Barcelona i va entrar al noviciat del Monestir de Montserrat el 26 de juliol de 1958; la professió simple la va fer el 6 d'agost de 1959 i la solemne el 15 d'agost de 1962. Va ser ordenat sacerdot el 29 de juny de 1965.

Es va llicenciar en Teologia al Pontifici Ateneu de Sant Anselm de Roma (1966-1969). Entre el 1970 i el 1980, a més de col·laborar en l'animació de grups juvenils a l'Hosptatgeria del Monestir, va ser responsable del Noviciat, on va impartir classes d'història de l'espiritualitat monàstica. Va residir dos anys a l'Institut Ecumènic de Tantur, a Jerusalem (1980-1982), on va conèixer les litúrgies de les Esglésies d'Orient i va treballar en la seva tesi sobre la cristologia d'Arnobi el Jove (publicada l'any 1988), un autor llatí del segle V. Després d'algunes estades a Roma, i un cop obtingut el doctorat en Teologia (1985), va donar classes de Teologia Patrística i de Teologia Espiritual a Montserrat, a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB), a la Facultat de Teologia de Catalunya i a altres Instituts de Teologia. També va col·laborar en el programa de Ràdio Estel «Mar de claror», conduït per Rosa Deulofeu.

A més de diversos articles i estudis de litúrgia i d'espiritualitat monàstica, va publicar una manual d'iniciació als Pares de l'Església titulat *Literatura cristiana antiga* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2008). Sempre amb una voluntat de claredat i amb sensibilitat espiritual i pastoral va estar disponible per als serveis que li eren demanats. Estimava especialment aquest pensament de Sant Ireneu de Lió, «La glòria de Déu és que l'home visqui, i la vida de l'home és la visió de Déu». Que Déu li ho hagi concedit.

Dr. Xavier Bastida Canal

Morí en la pau de Crist a la Residència Sacerdotal de Sant Josep Oriol el dia 30 de gener de 2016. Era canonge de la catedral de Barcelona i membre del Tribunal

Eclesiàstic, en el qual va ocupar diversos càrrecs i exercí com a Vicari judicial. Fins poc abans de morir encara hi anava cada dia, i fins al darrers temps va tenir cura de l'assessoria jurídica que ell exercia amb un gran sentit pastoral. També col·laborà a la pastoral de la parròquia de la Mare de Déu de Betlem. Com a jurista va rebre la Creu distingida de Primera Classe de l'Orde de Sant Ramon de Penyafort, atorgada pel Ministeri de Justícia

Va néixer a Barcelona el 6 de gener de 1930. Llicenciat en Teologia per la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma i doctor en ambdós Drets per la Universitat Lateranense. Fou ordenat sacerdot el 19 de març de 1954 a Roma.

Era autor de diferents estudis i articles jurídico-pastorals. Destaca la seva tesi doctoral sobre l'auditor català a la Rota Romana, a començaments del segle XVI, Guillem Caçador (Vic 1477-Roma 1527), que fou també bisbe de l'Alguer.

Publicà la història de la parròquia de sant Joan de Gràcia, de la que fou rector: *La parròquia de Sant Joan de Gràcia i el seu entorn*, amb la col·laboració de Jaume Olivé i Guilera i Ramon Sal i Casas (Arxiu Diocesà de Barcelona, Barcelona 1992. 498 pàgines). Aquest llibre va rebre el Premi que la Fundació Josep Sanabre atorga a obres d'història eclesiàstica especialment valuoses.

Durant molts anys fou consiliari de la Unió de Graduats Catòlics, i va substituir el doctor Lluís Martínez Sistach quan a aquest li foren encarregades altres responsabilitats eclesials. El Dr. Xavier Bastida, en els darrers anys, va voler fer la història d'aquest moviment laical. Fou el llibre *La Unió de Graduats Catòlics. Història d'un moviment de laics a Barcelona* (Barcelona, 2015, Editorial Claret, 398 pàgines). El cardenal Lluís Martínez Sistach, en el pròleg d'aquest llibre diu: «És una història que calia escriure i agraeixo al Dr. Xavier que s'hagi imposat aquest treball que –dins de la sobrietat de l'historiador– deixa entreveure que ha estimat molt aquest moviment laical. (...) Aquesta obra confirma –en una institució laical– el gran ressò que va tenir el Vaticà II a Catalunya i més concretament a la nostra arxidiòcesi de Barcelona».

I l'arquebisbe emèrit de Barcelona acabava així el seu pròleg: «Agraeixo al Dr. Bastida que s'hagi imposat la missió de realitzar aquest bon treball que s'uneix al seu servei preuat, generós, constant i competent que sempre ha prestat a l'Església de Barcelona en diversos ministeris i serveis. El Dr. Bastida ha fet un treball d'història i puc dir que ha escrit una història objectiva d'aquest moviment de l'Església de Barcelona».

La missa en sufragi de la seva ànima va celebrar-se a la capella de la Residència Sacerdotal Sant Josep Oriol el dia 31 de gener de 2016 a les 11 hores i fou presidida pel cardenal Lluís Martínez Sistach, amb qui varen concelebrar els sacerdots acollits a la Residència i altres companys i amics del doctor Bastida, amb l'assistència dels seus

germans, nebots i altres familiars. Hi assistí també el teòleg Dr. Josep M. Belloso, el exrector de la Residència, Mn. Joan Rodríguez Gómez, i altres companys i amics de Mn. Bastida.

Es varen fer les lectures del diumenge IV de durant l'any: Jeremies 1, 4-5.17-19. Salm 70. Primera Corintis 12,31-13,13 i Evangeli de Lluc 4,21-30. A l'homilia, el cardenal Martínez Sistach va explicar el missatge de les lectures i les va aplicar a la vida del mossèn: 1. Escollit per Déu des del si de la seva mare per esdevenir sacerdot i ungit per ser un altre Crist i per actuar en la persona de Crist. «Fou un home de Déu, ple de bondat». 2. «Va esforçar-se per viure la caritat, com ens ha dit sant Pau en la segona lectura, amb una vida lliurada generosament a l'Església, a la diòcesi, als germans com a rector i com a administrador de la justícia en el Poble de Déu, sempre disponible i mai criticant, home de pau i de reconciliació». 3. Referint-se a l'evangeli del dia, el Cardenal va dir també que «el nostre germà mossèn Xavier ha anat caminant durant el seu llarg pelegrinatge enmig de moments fàcils i difícils, fins a la seva darrera malaltia i fins al moment de lliurar el seu esperit al Senyor, esperant la futura resurrecció». El Sr. Cardenal també va dir que tant l'Arquebisbe diocesà com el Bisbe auxiliar li havien demanat que, donat que estaven impedits d'assistir a la missa per tenir diversos compromisos pastorals aquell diumenge, li demanaven que volgués expressar en nom de tots dos el seu condol als seus companys i que s'unien espiritualment a la celebració.

També es va celebrar una eucaristia pel seu etern descans a la catedral de Barcelona.

Mn. Joaquim Vives, company de residència, va voler dedicar a Mn. Bastida aquesta poesia, que es va cantar com a comiat al final de l'eucaristia, juntament amb el Virolai a la Mare de Déu de Montserrat.

«I que bell aquell jorn de ta ofrena:
Seminari i estudis, companys,
I ambdós drets. Quina tasca tan plena!
Després jutge i pastor per tants anys.

Has mirat comprensiu com un pare,
has parlat competent i assenyat,
ton deler pel sant Regne no para
i en els teus creix la fe i la caritat.

Ara el Pare t'acull i ja et dóna
el regal a la teva bondat.
Des del cel protegeix Barcelona,
el seu bisbe, els fidels i el clergat.»

Religiosa difunta

La Gna. Alfonsa (Alejandra) San Antonio Garrido de les Germanes Franciscanes Missioneres de la Nativitat de Ntra. Sra. (Darderes), va morir el 15 de gener de 2016, als 90 anys d'edat i 69 de vida religiosa.

Capítol d'eleccions

El Delegat Episcopal per a la Vida Consagrada de l'Arxidiòcesi de Bracelona, Mn. Francesc Prieto Rodríguez, va presidir el dia 25 de gener de 2016, el Capítol d'eleccions de les Monges Clarisses del Monestir de Santa Maria de Jersusalem, de la Ciutat i Arxidiòcesi de Barcelona.

Va resultar elegida com a Mare Abadessa de la Comunitat, per un trienni, la Rvda. M. Maria Jesús Cantero Corpas.

En tot es va observar el que prescriu el Dret Canònic, les Constitucions de l'Orde i el Cerimonial.

Conferència Episcopal Tarraconense

Evangelitzats per la litúrgia, enviats a renovar el món amb misericòrdia.

I. La reforma litúrgica: Un balanç positiu

1. *El sentit de la litúrgia.*
2. *Importància de la Constitució conciliar sobre la Sagrada Litúrgia, «Sacrosanctum Concilium».*
3. *La centralitat de la Paraula de Déu viscuda i interpretada en la fe de l'Església.*
4. *L'aportació del Catecisme de l'Església Catòlica.*
5. *Algunes dificultats.*
6. *Crida a una acurada recepció.*

II. Litúrgia i evangelització

7. *Litúrgia i vida.*
8. *Cridats a evangelitzar.*

III. De l'eucaristia a la misericòrdia

9. *L'Eucaristia, sagrament de l'amor.*
10. *L'Eucaristia i la dignitat de la persona humana. «En això coneixerà tothom que sou deixebles meus, si us estimeu els uns als altres» (Jo 13,35).*
11. *El rostre de la misericòrdia.*

IV Camins de futur per a la pastoral litúrgica

12. **Alguns reptes per a les nostres Esglésies diocesanes**
 1. *La participació activa dels fidels i la vivència de la litúrgia com a base de l'espiritualitat del cristià.*
 2. *Intensificar una bona formació litúrgica.*
 3. *La Paraula de Déu i la pregària litúrgica de l'Església.*
 4. *El ministeri de l'homilia, font constant de renovació.*
 5. *La Música litúrgica. La segona edició del Cantoral Litúrgic Bàsic.*
 6. *L'Art i el redescobriment de la dimensió espiritual.*
 7. *Afavorir un procés d'iniciació en la vida cristiana. El «primer anunci».*
 8. *Transmetre el tresor de la fe: infants i adults.*
 9. *La Missa dominical. L'encontre amb la comunitat.*
 10. *La penitència cristiana i el sagrament de la reconciliació i del perdó.*

11. La celebració de les exèquies cristianes.
12. La pietat popular i la nova evangelització.

Conclusió

Introducció

1. «La litúrgia contribueix en un grau màxim a fer que els fidels expressin en llur vida, i manifestin als altres, el misteri de Crist i la naturalesa autèntica de la veritable Església» (SC 2). En aquestes paraules, extretes del pròleg de la Constitució sobre la Sagrada Litúrgia, *Sacrosanctum Concilium*, del Concili Vaticà II (1962-1965), s'hi troba el sentit i l'objectiu d'aquesta Carta Pastoral que adreçem als fidels de les nostres Esglésies diocesanes que peregrinen a Catalunya i a tot el nostre poble. Ens hi mou la commemoració del centenari del 1er. Congrés Litúrgic tingut a Montserrat el mes de juliol de l'any 1915 i l'inici de l'Any Sant de la Misericòrdia, convocat pel Sant Pare Francesc amb motiu del cinquantenari de l'acabament del Concili Vaticà II.

El moviment litúrgic a les nostres Esglésies diocesanes va començar per aquell magne Congrés tingut fa cent anys al Monestir de Montserrat. Convocat per tots els Bisbes de les diòcesis catalanes i el P. Abat de Montserrat, Dom Antoni M. Marcet, presidit pel Nunci Francesco Ragonesi, i essent-ne el secretari el prevere sabadellenc, Dr. Lluís Carreras, el 1er. Congrés Litúrgic va obrir un solc pel qual va discórrer un riu fecund de treball en favor de la litúrgia al servei del Poble de Déu, per tal de donar a Déu el culte que es mereix.

Aquell Primer Congrés va ser de gran importància per a introduir els fidels de les Diòcesis catalanes en la litúrgia, facilitant-los la participació activa, per tal que la litúrgia esdevingués la base fonamental i nuclear de la seva espiritualitat cristiana. També volia afavorir una major dignitat a les celebracions de la fe catòlica, impulsant posteriorment moltes iniciatives que feren de Montserrat i de Catalunya un lloc d'estudi i de reflexió litúrgica de referència. A nivell internacional el Congrés fou una de les primeres realitzacions en sintonia amb el moviment litúrgic europeu i va tenir un intens segell de romanitat.

Les cròniques aixequen acta de la seva importància i de l'alta motivació litúrgica dels catòlics catalans d'aquell moment. Hi van assistir més de 2.000 congressistes, entre els quals Antoni Gaudí, Josep Puig i Cadafalch, o Lluís Millet i Pagès, i uns 480 preveres amb l'Arquebisbe metropolità de Tarragona, Mons. Antolín López Peláez al capdavant, i tots els bisbes de la província eclesiàstica Tarraconense que en aquell moment unia totes les Diòcesis amb seu a Catalunya.

A aquest Congrés de 1915 va seguir una època molt creativa de setmanes litúrgiques i de cant gregorià, exposicions, promoció d'*scholae cantorum*, publicació de llibres,

devocionaris i missals perquè els fidels poguessin seguir la missa que es continuava celebrant en llatí, així com també va impulsar una renovació de les arts aplicades a la litúrgia. Apareixia, certament, la finalitat pedagògica i educativa de la litúrgia. En les mateixes conclusions generals del Congrés de 1915 es deia expressament que la litúrgia era «el mètode més fecund per a l'educació de l'esperit i de la vida cristiana».¹ Com és obvi, aquesta finalitat pedagògica, anava subordinada a la finalitat cultural i santificadora, sense perdre mai de vista la importància de «la participació plena, conscient i activa» com més tard afirmaria la mateixa Constitució sobre la Sagrada Litúrgia del Concili Vaticà II.

Juntament amb la renovació litúrgica cal remarcar entre els fruits d'aquell Congrés, el descobriment dels textos bíblics com a fonament de la vida cristiana, afavorit per les traduccions que es començaven a divulgar en llengua vernaclea.

Moltes de les iniciatives i de la doctrina subjacent a aquest moviment litúrgic, culminaren en la reforma litúrgica del Concili Vaticà II. D'aquí que, encara en ple Concili, tingué lloc el segon Congrés Litúrgic de Montserrat l'any 1965, impulsat per l'Abat Gabriel M. Brasó, en un intent d'aplicar a les nostres diòcesis l'esperit de la litúrgia que emanava de l'ensenyament conciliar. D'aquest 2on. Congrés en sorgí la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans.

Més tard, a l'any 1990, amb motiu del 25è. aniversari del Concili Vaticà II i del 75è. aniversari del primer Congrés litúrgic de Montserrat, fou dut a terme un nou Congrés a Montserrat, entès com un balanç de l'aplicació de la reforma conciliar, i que desitjava subratllar els passos a realitzar encara pendents, des dels més teòrics i doctrinals –com, per exemple, la participació activa i fructuosa dels fidels–, fins a d'altres més concrets, com acabar la versió dels textos en la llengua del poble i el cantoral litúrgic oficial.² A redós d'aquest esdeveniment, els bisbes de Catalunya van publicar una Carta pastoral amb el títol: «*La litúrgia, font de la vida espiritual*».³

Després del IV Congrés Litúrgic de Montserrat que va tenir lloc el mes d'abril de 2015 a Barcelona i a Montserrat, commemorant el centenari del Primer Congrés, i en el context de l'Any Sant de la Misericòrdia amb motiu del cinquantenari de l'acabament del Concili Vaticà II, així com del vintè aniversari de la clausura del Concili Provincial Tarraconense (1995), volem adreçar als fidels cristians una paraula de consol i d'esperança per subratllar alguns aspectes que palesen la importància de la reforma

¹ «Conclusions del I Congrés», núm. 5, en *Els Congressos Litúrgics de Montserrat 1915 i 1965: Documentació*, Dossiers CPL 43, Barcelona 1990.

² Cf. les Conclusions del III Congrés: *Documents d'Església* 539 (1991) 129-131.

³ Comunicació pastoral dels Bisbes de Catalunya després del III Congrés Litúrgic de Montserrat: «*La litúrgia, font de la vida espiritual*» (8-IX-1991): *Documents d'Església (DdE)* 554 (1991) 614-617.

litúrgica portada a terme pel Concili Vaticà II, incidint especialment en la finalitat educadora i catequètica de la litúrgia. La litúrgia ens empeny a evangelitzar, enviats a renovar el món amb la misericòrdia i l'amor del Senyor, que ens crida a ser una Església «en sortida», com afirma el nostre Papa Francesc,⁴ és a dir, a ser una Església enviada a totes les perifèries, que té cura amorosa, concreta i preferent dels més pobres i necessitats. Perquè sempre la litúrgia ha d'ajudar els creients a expressar el misteri de Crist i la naturalesa autèntica de la veritable Església.

I. La reforma litúrgica: Un balanç positiu

1. El sentit de la litúrgia

Són molts els teòlegs i liturgistes que analitzant el moviment litúrgic iniciat ja a finals del segle XIX el justificaven com la reacció a la presa de consciència que en l'Església s'havia debilitat el sentit de la litúrgia. El valor bàsic del moviment litúrgic, del que en fou un exponent magnífic el primer Congrés Litúrgic de Montserrat, va ser posar a plena llum altra vegada en la vida de l'Església, el valor i el sentit bàsic de la litúrgia. Es tractava d'un moviment pastoral i espiritual, per més que també feia aportacions doctrinals importants, íntimament vinculat amb el progrés de l'eclesiologia.

El moviment litúrgic es proposava una entrada espiritual dels fidels en la celebració, a través del cant, de l'assimilació com a pròpia de la pregària litúrgica, de la unió amb el sacerdot en l'ofrena del sacrifici eucarístic, i de valorar la comunió freqüent, tan impulsada per sant Pius Xè.

El Concili Vaticà II fou la culminació de tot aquest procés. La Constitució sobre la Sagrada Litúrgia, *Sacrosanctum Concilium*, ho sintetitzà en una de les seves expressions més paradigmàtiques: «La litúrgia és el cim al qual tendeix l'acció de l'Església i, a la vegada, la font d'on brolla tota la seva força» (SC 10).

Si Romano Guardini afirmava que sentia «néixer l'Església en les ànimes», es pot afirmar que, simultàniament, al llarg del segle XX i gràcies a la reforma litúrgica del Concili Vaticà II, hem vist renéixer la pregària de l'Església en el cor i en els llavis dels cristians.

2. Importància de la Constitució conciliar sobre la Sagrada Litúrgia, «Sacrosanctum Concilium».

La Constitució sobre litúrgia del Concili Vaticà II, *Sacrosanctum Concilium*, ha aportat uns grans fruits per a la vida de l'Església durant aquests últims cinquanta anys.

⁴ Francesc, Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*(24-XI-2013), 20-24.

Per aquest motiu, convé recordar-los i palesar-los en l'avui de les nostres Esglésies. El Concili s'inicià tractant la divina litúrgia que, dins la concepció sacramental de la comunitat eclesial que és comunitat eucarística, esdevé el cor, la font i el cim de la vida cristiana.

Amb aquest fet, el Concili afirmava que «la principal manifestació de l'Església es troba en la participació plena i activa de tot el poble sant de Déu en les mateixes celebracions litúrgiques, sobretot en la mateixa eucaristia, en una única pregària, entorn d'un mateix altar, presidit pel bisbe envoltat del seu presbiteri i dels ministres» (SC 41).

La Constitució *Sacrosanctum Concilium* situava més explícitament la litúrgia en el context de la teologia de la història de la salvació, de la qual el misteri pasqual de Crist n'és la plenitud.

A més de les referències a la presència de Crist en l'Eucaristia i en els altres sagraments, així com també en la persona del ministre que celebra, el Concili subratllava aquesta presència en la proclamació de la Paraula de Déu, «ja que, quan a l'Església es llegeixen les Sagrades Escripures, es el Crist mateix qui parla»; i també en tot el poble sant de Déu reunit per a una acció litúrgica (SC 7), perquè «on n'hi ha dos o tres de reunits en el meu nom, jo sóc allí enmig d'ells» (Mt 18,20).

La litúrgia és alhora el trobament amb el Crist, que actua personalment en la seva Església, i, al mateix temps, és espera activa de la seva vinguda en la glòria. Per això dins el marc de la reforma i l'increment de la Litúrgia, el Concili encoratjava els fidels d'una forma preeminent a fomentar la participació en l'acció litúrgica «d'una manera conscient, activa i fructuosa» (SC 11), «i a la qual, en virtut del baptisme, té dret i obligació el poble cristià» (SC 14).

Aquesta participació activa es dona especialment en l'Eucaristia, que ocupa en la litúrgia el primer lloc, com a font per la qual la gràcia de Crist s'estén als fidels i com a cim, ja que la finalitat última de l'acció de l'Església és la santificació dels homes en Crist i la glorificació de Déu. Per a aquesta finalitat, esdevé absolutament necessària i convenient potenciar la formació litúrgica. És important també remarcar com la Constitució conciliar es detenia a posar les bases i els límits de la reforma litúrgica, sempre dins el marc eclesiològic adequat.

3. La centralitat de la Paraula de Déu viscuda i interpretada en la fe de l'Església.

La Constitució conciliar sobre la Litúrgia va proposar veritablement una recuperació en profunditat d'«aquell afecte suau i viu de la Sagrada Escripura, testimoniada per la venerable tradició dels ritus, tant els orientals com els occidentals» (SC 24). El propòsit d'una presència més significativa de la Paraula de Déu en les celebracions litúrgi-

ques ha estat acomplert amb la màxima fidelitat. Ben segur que mai, en tota la història de l'Església catòlica, no havíem tingut com ara una lectura bíblica tan abundant i tan pedagògicament organitzada. Els leccionaris actuals de la litúrgia romana, amb una presència més abundant de l'Antic Testament a fi d'accentuar la unitat dels dos Testaments, així com la recuperació del salm responsorial, esdevenen una magnífica aportació a la formació bíblica de tots els fidels catòlics.

Per als pastors, encarregats d'actualitzar la Paraula de Déu en les homilies, aquesta abundància de textos bíblics és, al mateix temps, una ajuda i un repte. Amb l'obra conciliar, la Paraula de Déu ha reaparegut en l'Església de la forma que més li correspon, és a dir, com a Paraula viva de Déu als homes. És així com «en la litúrgia, Déu parla al seu poble; Crist anuncia encara l'Evangelí. I el poble respon a Déu amb el cant i la pregària» (SC 33).

Per aquest motiu, la Constitució Dogmàtica sobre la Divina Revelació del Vaticà II, *Dei Verbum*, que precedeix lògicament encara que no cronològicament aquestes afirmacions de la Constitució sobre la Sagrada Litúrgia, afirma que en «l'Església, que creu i prega», «l'Esperit hi fa ressonar la viva veu de l'Evangelí», a fi que també «per ella», aquesta veu arribi «al món» (DV 8). «Crist no parla en el passat, sinó en el nostre present, ja que Ell mateix està present en l'acció litúrgica».⁵ En aquest punt, s'aprecia també en tota la seva veritat l'exhortació de la mateixa Constitució *Dei Verbum* citant una famosa afirmació de sant Jeroni: «El Sant Concili exhorta també molt insistentment tots els fidels [...], que aprenguin «el bé suprem que és conèixer Jesucrist» (Fl 3,8) mitjançant la freqüent lectura de les divines Escripures» (DV 25). Perquè «la ignorància de les Escripures és ignorància de Crist».⁶

4. L'aportació del Catecisme de l'Església Catòlica

Com afirmava el recordat bisbe auxiliar de Barcelona Mons. Pere Tena (1928- 2014), que esmerçà la seva vida en el foment de la litúrgia, l'enriquiment més decisiu del sentit de la litúrgia després del Concili Vaticà II, «ha estat la del Catecisme de l'Església Catòlica (1992), i en ell tots els apartats dedicats a l'acció de l'Esperit Sant en la litúrgia, definida globalment com a *opus Trinitatis* [obra de la Trinitat]».⁷ «*La celebració del misteri cristià*» —segona part del Catecisme— es posava en estreta connexió amb «*La professió de fe*» —primera part— i amb «*La vida cristiana*» —tercera part: És aquest misteri del Crist allò que l'Església anuncia i celebra en la seva litúrgia, per tal que els fidels en visquin i en donin testimoniatge en el món» (CEC 1068).

⁵ Benet XVI, Exhortació apostòlica *Sacramentum caritatis* (22-II-2007) n. 45.

⁶ Sant Jeroni, *Comm. In Is.*, Prol.: PL 24,17.

⁷ Pere TENA, «La Constitució *Sacrosanctum Concilium* en els quaranta anys del Concili Vaticà II», *RCatT* 32/1 (2007) 163-168; aquí, 167. ID., «Introducció a la Constitució *Sacrosanctum Concilium*», a CONCILI VATICÀ II, *Constitucions, Decrets, Declaracions. Edició bilingüe*, Barcelona: FTC – PAM 2003, 27-44; aquí, 34.

El text del Catecisme recull àmpliament l'herència de la Constitució conciliar sobre Litúrgia, la reuneix amb les reflexions dels darrers anys i l'enriqueix amb les aportacions de la teologia oriental. El resultat és una síntesi esplèndida d'allò que professa l'Església sobre el sentit de la litúrgia. Per aquest motiu, els bisbes invitem les nostres Esglésies diocesanes a rellegir aquests passatges del Catecisme. És especialment valuós l'inici de la primera secció, en exposar la litúrgia com a obra de la Santíssima Trinitat (CEC 1077-1112).

Dins aquesta perspectiva, el Catecisme ens recorda que «la litúrgia és acció de «tot el Crist» (*Christus totus*)». Perquè «els qui des d'ara la celebren més enllà dels signes es troben ja en la litúrgia celestial, allà on la celebració és totalment comunió i festa» (CEC 1136).

5. Algunes dificultats

Cal tenir en compte, però, que la reforma no es fa sense dificultats. Per aquest motiu, no podem deixar de banda els entrebancs i malentesos que el sentit de la litúrgia ha sofert durant aquests anys.

D'una banda, els qui refusant l'obra del Concili, s'oposaren al Missal Romà promulgat pel beat papa Pau VIè. l'any 1969. A voltes s'ha simplificat la seva posició, com si el problema fos simplement de poder retornar a la Missa de la reforma del Concili de Trento, quan, de fet, existeixen problemes eclesiològics més de fons, com l'acceptació de tots els documents del mateix Concili Vaticà II, els relacionats amb la subsistència de la veritable Església de Crist en l'Església catòlica i en diàleg amb les altres confessions cristianes, o la mateixa llibertat religiosa promulgada pel Concili Vaticà II en el decret sobre la llibertat religiosa, *Dignitatis humanae*. Malauradament, els esforços dels papes, i principalment, dins l'últim decenni, el generós intent del papa Benet XVI per aconseguir la plena unió, no ha arribat a fer-se realitat encara.

D'altra banda, a les nostres diòcesis, les dificultats sorgiren principalment a l'extrem oposat per causa dels qui van creure que la litúrgia era simplement un *objecte* per reformar, quan en realitat era un *subjecte* capaç de reformar la vida cristiana que posava en el centre de la vida i la pastoral el misteri pasqual de Crist.⁸

Aquest mal el patiren sobretot aquells que pensaven que la reforma del Vaticà II era un recomençament de la vida de l'Església i, pel que fa a la litúrgia, no havien seguit personalment ni espiritualment el procés del moviment litúrgic del qual, precisament, la Constitució *Sacrosanctum Concilium* n'era la seva culminació.

⁸ Cf. Benet XVI Discurs al Pontifici Ateneu Sant Anselm 6 de maig de 2011

A més, el moviment de dessacralització i secularització no podia deixar d'influir negativament. La forta crisi d'identitat del ministeri sacerdotal, la lenta i difícil entrada d'una visió de l'Església com a «misteri» (LG 1-8), va portar la litúrgia en nombroses comunitats eclesials cap a una dimensió exclusivament antropològica i, per tant, a una autocelebració de l'assemblea. Aquesta idea, encara que ben segur d'una forma inconscient, es troba a la base d'aquella formulació acríticament acceptada del sentit de la litúrgia merament com a «celebració de la vida». El resultat pràctic ha estat, en molts casos, un descens del sentit d'adoració i de lloança essencials en tota celebració litúrgica.

6. Crida a una acurada recepció

Tanmateix, els episodis exposats en el punt anterior, no poden enfosquir la bondat i la validesa de la reforma litúrgica tal i com ja hem exposat. A més, la reforma litúrgica conté riqueses que cal anar aprofundint, com una major atenció envers «l'*ars celebrandi*», la formació bíblica i litúrgica, o el sentit profund de «la participació plena, conscient i activa» que ha de portar veritablement a la vivència del misteri en la pròpia vida cristiana dels fidels, esdevenint llum del món i sal de la terra (cf. *Mt* 5,13-16). El canvi generacional, que implica que pràcticament hàgim acomiadat els grans protagonistes del Concili —bisbes, teòlegs i experts— i que s'estigui retirant de l'escena la primera generació que va rebre el Concili, ens obliga a deixar de parlar de la litúrgia insistint en l'abans i el després de la *Sacrosanctum Concilium*.

Hem entrat en una segona etapa de la recepció conciliar que s'augura més serena, gràcies als bons camins fressats pels qui ens han precedit. D'aquí que, amb una hermenèutica interpretativa correcta, i amb la distància serena dels anys transcorreguts de reforma conciliar, ens cal retornar als textos del Vaticà II que els Pares conciliaris ens van deixar per herència, per tal que, com afirmava Benet XVI, «siguin coneguts i assimilats com a textos qualificats i normatius del Magisteri, dins la Tradició de l'Església».⁹

Quan l'Església, exercint la seva maternitat espiritual, entrega a cada generació «tot allò que ella és, tot allò que ella creu» (*DV* 8), presenta aquell «dipòsit vivent» que esdevé principi constant de vida i de renovació i que és un dipòsit que mai no envelleix, sinó que, sota l'acció de l'Esperit, Sant renova sense parar la joventut del cos eclesial¹⁰.

Si la reforma conciliar la sabem llegir i acollir, i alhora dur a la pràctica amb paciència i decisió, podrà ser i arribarà a ser cada vegada més una gran força per a la renovació sempre necessària de l'Església.

⁹ Benet XVI, Carta apostòlica *Porta Fidei* (11-X-2011) n. 5.

¹⁰ Cf. Sant Ireneu, *Adv. haer.*, 3, 24, 1: SChr 211, 472-473 = PG 7, 966.

II. Litúrgia i evangelització

7. Litúrgia i vida

A la introducció de la *Sacrosanctum Concilium*, tractant del lloc de la litúrgia en el misteri de l'Església, s'hi afirma: «mentre cada dia la litúrgia edifica els qui són dintre a fi que siguin temple sant en el Senyor», «al mateix temps, els enforteix admirablement per predicar el Crist; i, així, presenta l'Església als qui són fora, com a senyera alçada entre els pobles, perquè sota d'ella s'apleguin els fills de Déu dispersos, fins que es faci un sol ramat i un sol pastor» (SC 2).

Parlar de litúrgia és parlar de vida cristiana. Es tracta d'un binomi natural, donat que ambdues es reclamen, s'influencien i es beneficien recíprocament. El beat Pau VIè ho recordava a les vigílies de l'acabament del Concili: «La Constitució *Sacrosanctum Concilium* no té per objecte tan sols la reforma dels ritus sagrats, sinó que tendeix a portar fins a l'essencial la nostra educació i la nostra expressió religiosa: a la Paraula divina, al dogma, al sagrament, al Cos místic, a la pregària compresa i expressada per tota la comunitat, a Crist, a Déu, a la Santíssima Trinitat».¹¹

Hi ha, per tant, un llaç estret entre litúrgia i vida cristiana, una vida que implica missió en el món, anunci de la joia de ser cristià, de donar culte al Déu veritable i d'estimar-lo amb tot el cor i totes les forces. D'aquí que les accions litúrgiques han de portar adequadament a la vida de la comunitat, i aquesta vida retroba el seu sentit pregon i tota la seva força en les mateixes accions litúrgiques. La missió eclesial s'empelta en la fe veritable que l'Església ha rebut en la transmissió apostòlica, recobra la seva força pel testimoniatge de vida cristiana i s'alimenta per mitjà del culte en esperit i en veritat que la litúrgia explicita dins la comunitat eclesial. L'Església, amb la seva doctrina, amb la seva vida i el seu culte, perpetua i transmet a cada generació tot allò que és i tot allò que creu, perquè també cada generació i cada cristià, amb la gràcia rebuda en el baptisme, s'ho pugui fer seu i ho faci fructificar.

8. Cridats a evangelitzar

La Constitució *Sacrosanctum Concilium*, en el moment d'explicitar l'ensenyament cabdal que la litúrgia és el cim vers el qual tendeix l'acció de l'Església, afegeix immediatament: «en efecte, els treballs apostòlics s'encaminen a això: que tots els qui han estat fets fills de Déu per la fe i el baptisme es reuneixin, lloïn Déu en l'Església, participin en el sacrifici, i mengin del sopar del Senyor». Aleshores, els fidels seran «empesos i encesos a la caritat de Crist que els esperona»; i la gràcia «que ens ve de

¹¹ Pau VI a un grup de bisbes italians (6-XII-1965), citat per V. NOÈ, «*El espíritu de la reforma litúrgica postconciliar*», en AADD., *Espiritualidad litúrgica*, Madrid: Cete 1986, 260.

la litúrgia i, sobretot, de l'Eucaristia com de la font», obtindrà la «santificació dels homes» i la «glorificació de Déu» «on s'encaminen, com a fi, totes les activitats de l'Església» (SC 10).

Hi ha una total dependència i relació entre el mateix Crist, que és la llum dels pobles, l'Església i el cimal de la vida cristiana, que és l'Eucaristia. Es tracta d'una qüestió molt important, però, principalment, d'una tasca permanent, així com d'un compromís especialment urgent.

Ens ho han recordat no tan sols els diversos documents del Concili Vaticà II, sinó també les crides urgents dels papes del postconcili, des del beat Pau VIè. a l'actual papa Francesc, fent-se ressò del sentir de l'Església universal. Afirmava sant Joan Pau II: «Gràcies al Concili ens hem adonat, amb una claredat més gran, d'aquesta veritat: així com l'Església “fa l'Eucaristia”, així «l'Eucaristia construeix l'Església».¹²

La urgència evangelitzadora es manifesta i es desplega des de la mateixa Eucaristia, on es troba el centre, tant de la vida sacramental com de la vida ministerial i apostòlica de tota l'Església, ja que «en la santíssima Eucaristia hi ha inclòs tot el bé espiritual de l'Església i [...] resulta així font i cimal de tota l'evangelització» (PO 5). En l'Eucaristia hi podem aquell aliment de vida que fa present el mateix Jesús i que se'ns dona per tal que nosaltres esdevinguem Crist mateix, és a dir, que reproduïm la seva mateixa persona en la nostra pròpia vida.

L'Eucaristia suposa l'evangelització i, al mateix temps, condueix cap a ella. La participació fructuosa a l'Eucaristia ha de portar al diàleg cap enfora i a l'acció compromesa de servei en el món. Mengem el Crist per poder-lo anunciar amb tota fidelitat i amb el coratge que no tem cap obstacle, ni té cap por de donar la vida, com el Crist la va donar. Es tracta del diàleg com a forma de vida i com a mètode per a la reconciliació entre els homes. L'Església que celebra l'Eucaristia es veu urgida a «sortir cap enfora», afirma el papa Francesc en la seva exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*: «L'activitat missionera «representa encara avui dia *el major desafiament* per a l'Església»»; «no podem quedar-nos tranquils, en espera passiva, en els nostres temples»,¹³ donat que l'Església «viu un desig inesgotable de brindar misericòrdia, fruit d'haver experimentat la infinita misericòrdia del Pare i la seva força difusiva».¹⁴

Amb aquest esperit, i en adequada interrelació entre Eucaristia i vida cristiana, l'evangelitzador trobarà la manera que la Paraula s'encarni en una situació concreta i doni fruits de vida nova, encara que en aparença siguin imperfectes o inacabats.

¹² Joan Pau II, Carta als bisbes *Dominicae cenae* (24-II-1980), 4: *DdE* 303 (1980) 647. Cf. *LG* 11.

¹³ Francesc, Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, 15.

¹⁴ *Ibid.*, 24.

I afegeix el papa Francesc, tot subratllant els vasos comunicants que hi ha d'haver entre litúrgia i evangelització: «la comunitat evangelitzadora joiosa, sempre sap «festejar». Celebra i festeja cada petita victòria, cada pas endavant en l'evangelització. L'evangelització joiosa esdevé bellesa en la litúrgia enmig de l'exigència diària d'estendre el bé. L'Església evangelitza i s'evangelitza ella mateixa amb la bellesa de la litúrgia, la qual també és celebració de l'activitat evangelitzadora i font d'un renovat impuls oblatiu».¹⁵

III. De l'eucaristia a la misericòrdia

9. L'Eucaristia, sagrament de l'amor

«*Perdura eternament el seu amor*», aquesta és la tornada que acompanya cada vers del Salm 135 mentre es narra la història de la revelació de Déu. A la Butlla *Misericordiae vultus*, amb la qual convoca l'Any Jubilar de la Misericòrdia, el papa Francesc recorda que aquest Salm va ser resat per Jesús al final de l'Últim Sopar. I afegeix: «Mentre instituïa l'Eucaristia com a memorial perenne d'ell mateix i de la seva Pasqua, va posar simbòlicament aquest acte suprem de la Revelació a la llum de la misericòrdia. En aquest mateix horitzó de la misericòrdia, Jesús va viure la seva passió i mort, conscient del gran misteri de l'amor de Déu que s'hauria de complir a la creu. Saber que Jesús mateix va pregar amb aquest Salm, el fa per a nosaltres els cristians encara més important i ens compromet a incorporar aquesta tornada en la nostra pregària de lloança quotidiana: «Perdura eternament el seu amor».

Amb la mirada fixa en Jesús i en el seu rostre misericordiós podem percebre l'amor de la Santíssima Trinitat».¹⁶

En efecte, en l'Eucaristia es realitza el memorial de la Pasqua i el Senyor es dona al seu poble, sota les espècies del pa i el vi, arribant a ser, segons la famosa expressió de Sant Agustí, «més íntim a nosaltres mateixos que la nostra pròpia intimitat».¹⁷

Cada vegada que participem de l'Eucaristia, d'una manera conscient la nostra ànima s'obre a aquell amor que conté i fa present tot allò que Déu ha obrat per nosaltres, i llavors pot néixer en nosaltres mateixos una viva resposta d'amor. No sols «coneixem l'amor», sinó que nosaltres mateixos comencem a estimar (cf. *1Jo* 3,16; *1Jo* 4,16). D'aquí que l'Eucaristia, essent com és el centre de la vida cristiana, per això mateix esdevé per excel·lència el sagrament de l'amor i de la caritat.

¹⁵ *Ibid.*, 24.

¹⁶ Francesc, Butlla *Misericordiae vultus*(11-IV-2015), nn. 7-8.

¹⁷ Sant Agustí, *Confessions*, III, 6.11.

L'Eucaristia, afirma sant Joan Pau II, «significa la caritat, i per això, la recorda, la fa present i, al mateix temps, la realitza en nosaltres».¹⁸ Perquè l'autèntic sentit de l'Eucaristia es converteix per ell mateix en escola d'amor actiu al proïsme. El pa es posa a taula per partir-lo, repartir-lo i compartir-lo. No es pot separar l'Eucaristia del compromís personal i comunitari. Combreguem per convertir-nos en pa per als altres. Afirmar el papa Benet XVI a l'inici de l'Exhortació apostòlica *Sacramentum caritatis*: «Sagrament de la caritat, la Santíssima Eucaristia és el do que Jesucrist fa de si mateix, revelant-nos l'amor infinit de Déu per cada home. En aquest admirable Sagrament es manifesta l'amor «més gran», aquell que impulsa a donar la vida pels propis amics (cf. Jo 15,13)».¹⁹

10. L'Eucaristia i la dignitat de la persona humana. «En això coneixerà tothom que sou deixebles meus, si us estimeu els uns als altres» (Jo 13,35).

Cal notar com l'Eucaristia ens educa per a aquest amor d'una manera molt profunda, ja que demostra quin valor no ha de tenir als ulls de Déu tota persona humana, el nostre germà i la nostra germana, si Jesucrist, el Bon Pastor, s'ofereix a si mateix igualment a cadascú, sota les espècies del pa i del vi. Per tant, si la participació a l'Eucaristia i el nostre culte eucarístic són autèntics, haurien de fer créixer en nosaltres la consciència de la dignitat de la persona humana, i ens haurien d'urgir a treballar per aquesta dignitat de forma ben concreta. Llavors, la consciència d'aquesta dignitat es convertirà en el motiu més profund de la nostra relació amb el proïsme.

Cal que siguem particularment sensibles a tot sofriment i a tota misèria humana, a tota injustícia i ofensa, sempre cercant els mitjans de posar-hi remei d'una manera eficaç. La nostra Església ha d'esdevenir una «Església samaritana», com afirma repetidament el papa Francesc. Aquest va ser el profund model de l'espiritualitat del Concili Vaticà II. De fet, recollint clarament les pàgines evangèliques, el Concili va incidir fortament en aquest punt i volia que consideréssim sempre en el proïsme la imatge de Déu, segons la qual ha estat creat, donat que en el pobre s'hi troba present el mateix Crist. Es tracta del màxim humanisme al costat de la màxima transcendència. Aquí es posa en relleu la categoria social i la dignitat del pobre i dels pobres. El proïsme, sense exceptuar ningú, ha d'esdevenir «un altre jo», tenint en compte principalment la seva vida i els mitjans per a poder viure-la amb dignitat (*GS 27*). És «sobretot» amb «els pobres i els qui sofreixen» que l'Església ha de compartir les joies, les esperances, les tristeses i les angoixes dels homes i les dones que troba prop seu (cf. *GS 1*), tot lliurant-se sense defallença per ells de tot cor.

L'«*aneu-vos-en en pau*» del final de la celebració eucarística, ha d'implicar en tot el Poble de Déu sentir-se enviats al món amb la pau rebuda de Crist i compartida amb els germans en la celebració eucarística que tot just acaba, síntesi dels béns rebuts,

¹⁸ Joan Pau II, Carta als bisbes *Dominicae cenae*, n. 5: *DdE* 303 (1980) 649.

¹⁹ Benet XVI, Exhortació apostòlica *Sacramentum caritatis*, 1.

i alhora el compromís d'anar al món a donar la pròpia vida, com el gra de blat, per sembrar-hi la pau, que és la síntesi de totes les benaurances. La continuïtat i prolongació de l'Eucaristia en la vida quotidiana, és fer vida allò que hem celebrat i adorat en l'Església, amb els germans de fe. A la salutació final del celebrant que ens envia, hi hem de poder captar la relació entre la Missa celebrada i l'àmplia missió cristiana en el món, arribant a abraçar totes les perifèries geogràfiques i existencials, en un lliurament que vol abraçar totes les situacions on els homes i les dones necessiten escoltar l'anunci de la misericòrdia i de l'amor de Déu, que la seva «carn» sigui abraçada per la vida nova del Ressuscitat. Nosaltres només som servents sense cap mèrit perquè Jesús pugui entrar a les cases de les famílies, a les cases on hi ha malalts, allà on hi ha gent pobre, trista i sola. Ell vol acostar-s'hi i portar la seva misericòrdia, la seva tendresa i la seva pau a tota persona necessitada.

L'aliment de la veritat ens impulsa a denunciar les situacions indignes de l'home, en les quals a causa de la injustícia i l'explotació es mor per falta de menjar, i ens dona nova força i ànim per treballar sense parar en la construcció de la civilització de l'amor. Els cristians han procurat des del principi compartir els seus béns (cf. *Ac* 4,32) i ajudar els pobres (cf. *Rm* 15,26). La col·lecta en les assemblees litúrgiques no sols ens ho recorda expressament, sinó que és també una necessitat molt actual. Les institucions eclesials d'ajuda i de solidaritat, en particular Càritas en els seus diversos àmbits, desenvolupen el preciós servei d'ajudar les persones necessitades, sobretot els més pobres. Aquestes institucions, inspirant-se i traient coratge i forces en l'Eucaristia, que és el sagrament de la caritat, es converteixen en la seva expressió concreta. Per això mereixen la nostra estimació agraïda i l'estímul pel seu compromís solidari en el món.²⁰

11. *El rostre de la misericòrdia*

El papa Francesc ens ha convocat a celebrar un Any jubilar de la Misericòrdia, amb un profund programa que ens ha regalat en la seva Butlla de convocatòria «*Misericordiae vultus*» i que farem bé d'atendre, també en els seus aspectes litúrgics, espirituals i pastorals.

La crisi que ha experimentat en aquests decennis la comprensió i la praxi de la penitència té la seva arrel en la crisi de l'home modern que no reconeix en ell ni la culpa ni la necessitat de conversió. Quan en l'ésser humà manca la dimensió religiosa i es minimitza la responsabilitat moral dels seus actes, difícilment pot entendre la profunditat del perdó de Déu.

Hem de treballar per tal que la paraula del perdó pugui arribar a tots i que la crida a experimentar la misericòrdia no deixi ningú indiferent. Les paràboles de la misericòrdia

²⁰ Cf. *Sacramentum caritatis* n. 90.

són el millor exemple per comprendre quin és el rostre de l'home pecador i quin és el rostre de Déu, revelat per Jesucrist, que no es cansa mai de perdonar, d'obrir els seus braços per acollir-nos, salvar-nos i enviar-nos com a testimonis de la misericòrdia.

L'Església, si vol renovar-se, ha de prendre's molt seriosament allò que professa en el Credo: «la remissió dels pecats». Així, l'Església ha de ser per a tots un àmbit de perdó i també l'espai de la celebració sacramental del perdó i la reconciliació. Preocupem-nos de revitalitzar el sagrament del perdó entre nosaltres, perquè ens ha d'ajudar en el camí de vivència de la litúrgia amb una conversió sincera i noble a Déu, que en el Crist ha demostrat com ens estima.

Ell vol donar-nos la gràcia sacramental de la reconciliació, i a nosaltres pertoca acostar-nos al tron de la misericòrdia, i apropar-hi les noves generacions, perquè puguin experimentar aquesta gràcia, créixer en el camí de la fe i de la coherència de vida, i ser testimonis d'humilitat i d'alegria enmig del nostre món.

IV Camins de futur per a la pastoral litúrgica.

12. Alguns reptes per a les nostres Esglésies diocesanes

Ja arribant al final de la nostra exhortació, tenint present el camí de pastoral litúrgica ja realitzat i les aportacions dels diversos Congressos litúrgics de Montserrat, us volem fer partícips d'alguns reptes que hem de tenir presents en la pastoral litúrgica de les nostres Esglésies diocesanes.

1. Pensem que el repte més important continua essent avui, com ho era cent anys enrere, afavorir la participació activa dels fidels i la vivència de la litúrgia com a base de l'espiritualitat del cristià, procurant la participació conscient i activa de l'assemblea i promovent la diversitat de ministeris litúrgics en el seu si. I no escatimar esforços per la millora d'aquests serveis que es realitzen a l'interior de la comunitat cristiana.

2. Així mateix, pensem que cal intensificar una bona formació litúrgica dels fidels, especialment dels més joves per als qui la litúrgia ha de ser també la font i el cim de la seva vida cristiana, i alhora estendre l'acolliment pastoral que els porti al servei eclesial i al compromís social.

3. Convé que la Paraula de Déu transmesa en les Sagrades Escripures tingui una presència ben gran i valorada en la vida de les nostres Esglésies i que cada cristià conegui els Evangelis i tota la Bíblia i els faci objecte del seu estudi, aprofundiment i oració contemplativa, i l'hi ajudarà la pràctica habitual de la *lectio divina* i de l'oració amb la Litúrgia de les Hores, que estén

a diversos moments del dia les lloances i les accions de gràcies, i també el record dels misteris de la salvació. Estimem la pregària litúrgica de l'Església i difonguem-la en les comunitats parroquials i en la vida personal.

4. Bisbes, preveres i diaques hem de fer una seriosa avaluació del ministeri de l'homília. El papa Francesc ens ha donat unes precioses indicacions a *Evangelii Gaudium* tant pel que fa a la seva preparació com a la seva realització, per tal que l'homília sigui «realment una intensa i feliç experiència de l'Esperit, un reconfortant trobament amb la Paraula, una font constant de renovació i de creixement».²¹

5. Desitgem un renovament del conreu i difusió de la Música litúrgica, tan important a Catalunya durant el segle passat, que afavoreixi la difusió del cant litúrgic i de la música en la litúrgia. La segona edició del Cantoral Litúrgic Bàsic, que els bisbes acabem de publicar, serà un ajut important en aquesta comesa.

6. L'Església té necessitat de l'art. La construcció de la Basílica de la Sagrada Família, al bell mig de la ciutat de Barcelona, és una icona de la bellesa com a clau del misteri i crida a la transcendència, com també ho són la multitud de catedrals, esglésies, monestirs, que l'Església té cura de la seva conservació. Desitgem ajudar els artistes cristians en el redescobriment de la profunditat de la dimensió espiritual i religiosa que ha caracteritzat l'art de tots els temps, per tal que «s'endinsin amb intuïció creativa en el misteri del Déu encarnat i, al mateix temps, en el misteri de l'home»²².

7. Som conscients que les nostres Esglésies han d'afavorir un procés d'iniciació en la vida cristiana als qui no coneixen Jesucrist, que comenci per un «primer anunci», guiat per la Paraula de Déu, i que condueixi cap a una trobada personal i comunitària amb Jesucrist; que porti a una veritable conversió; a una profunda pertinença a l'Església local i a una fe madura; a la recepció dels sagraments; al servei dels pobres i a la missió.

8. Volem que tot el Poble de Déu aprofundeixi el que vàrem dir en el nostre document *Transmetre el tresor de la fe*: «Aquest camí de la Iniciació cristiana avui es fa de dues maneres diferents: una, la que correspon als infants que són batejats en els primers mesos de la seva vida i que es recorren a través del procés catequètic i la posterior celebració dels sagraments

²¹ Francesc, Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, n. 135. Vegi's també Congregació per al Culte Diví i la disciplina dels Sagraments «*Directori homilètic*» de 29 juny 2014, a *Documents d'Església (DdE)* 1055 (2015) 213-251.

²² Joan Pau II, *Carta als artistes*. 4 d'abril de 1999.

de la Confirmació i de l'Eucaristia; l'altra, més nova i germinal, la de les persones encara no batejades (nens, joves i adults) que es desenvolupa en el Catecumenat, el terme del qual és la celebració dels tres sagraments de la Iniciació» (n.16).

9. Desitgem motivar els cristians per tal que participin activament en la missa dominical i, si és possible, ho facin en família. La pasqua setmanal que és el diumenge no pot ser viscuda sense la participació activa en l'Eucaristia. Els pares i mares, i també els avis, que celebren l'Eucaristia amb els seus fills i néts, els transmeten la fe de la forma més pedagògica i estrenyen també el vincle d'unitat entre ells. Cal perseverar i continuar en el camí de fer de la missa l'escola de la nostra fe, del culte agradable a Déu i de l'encontre amb la comunitat més àmplia i catòlica ²³.

10. Desitgem que es compregui millor la penitència cristiana i el sagrament de la reconciliació i del perdó. Posem tots els mitjans al nostre abast perquè a les nostres Esglésies diocesanes ben aviat es faci realitat la paraula del papa Francesc a *Misericordiae vultus*: «Moltes persones estan tornant a apropar-se al sagrament de la Reconciliació i entre elles molts joves, que en una experiència semblant solen retrobar el camí per tornar al Senyor, per viure un moment d'intensa pregària i redescobrir el sentit de la pròpia vida. Novament posem al centre amb convenciment el sagrament de la Reconciliació, perquè ens permet tocar en la pròpia carn la grandesa de la misericòrdia» (n.17).

11. La celebració de les exèquies cristianes porta a confessar la nostra fe en el misteri pasqual i a manifestar la joia de la nostra esperança en la resurrecció. Cal estar atents a no desvirtuar-les ni a deslligar-les de la seva veritable naturalesa. Les exèquies poden ser una ocasió providencial per a la comunitat cristiana per reflexionar sobre el sentit de la vida i de la mort, i especialment per proclamar, enmig del dolor de la mort, que Jesucrist és la resurrecció i la vida.

12. A les nostres diòcesis, la pietat popular té una gran força, per això com diu el papa Francesc «som cridats a encoratjar-la i a enfortir-la per aprofundir el procés d'inculturació que és una realitat mai no acabada. Les expressions de la pietat popular tenen molt a ensenyar-nos i, per a qui sap llegir-les, són un lloc teològic al qual hem de prestar atenció, particularment a l'hora de pensar la nova evangelització» (EG 126).

²³ Cf. Relació final del Sínode dels Bisbes al Sant Pare Francesc (24 octubre 2015) n. 87.

Conclusió

«L'Església no sols actua en la litúrgia, sinó que s'hi expressa, viu de la litúrgia i en treu les forces per a la vida. I per això, la renovació litúrgica, acomplerta d'una manera justa, conforme a l'esperit del Vaticà II, és, en un cert sentit, la mesura i la condició per a posar en pràctica els ensenyaments del Concili Vaticà II, que volem acceptar amb fe profunda, convençuts que, a través d'ell, l'Esperit Sant «ha dit a l'Església» les veritats i ha donat les indicacions que serveixen per al compliment de la seva missió entre els homes d'avui i de demà».²⁴

Aquestes paraules, escrites per sant Joan Pau II fa més de trenta anys, esdevenen encara ben actuals en l'avui de les nostres Esglésies que fan camí a Catalunya.

En el marc d'una recepció més serena i esperançada de tot el que hem rebut de l'esdeveniment conciliar, manifestem el nostre desig pregon que puguin fer-se vida en les nostres comunitats locals, ara que hem commemorat el centenari del primer Congrés litúrgic de Montserrat i que celebrem l'Any Sant de la Misericòrdia, amb motiu del cinquantenari de l'acabament del Concili Vaticà II.

El repte que tenim al nostre davant és el de prosseguir la renovació de l'Església, d'acord amb la doctrina del Vaticà II, en l'esperit d'una Tradició sempre viva. Per a aquesta comesa, cal que la litúrgia esdevingui cada vegada més font de vida i llum de les consciències de tot el poble cristià, cridat també a esdevenir «sagrament de caritat» en el nostre món.

La litúrgia ens fa conscients també del repte d'evangelitzar la nostra terra, fent conèixer als homes i dones Jesucrist, únic i universal Salvador. Tal com ens digué Benet XVI a l'homilia de la dedicació de la Basílica de la Sagrada Família de Barcelona: «L'Església no té consistència per si mateixa, està cridada a ser signe i instrument de Crist, en pura docilitat a la seva autoritat i en total servei al seu mandat. L'únic Crist funda l'única Església. Ell és la roca sobre la qual es fonamenta la nostra fe. Recolzats en aquesta fe, busquem junts mostrar al món el rostre de Déu, que és amor i l'únic que pot respondre a l'anhel de plenitud de l'home. Aquesta és la gran tasca, mostrar a tots que Déu és Déu de pau i no de violència, de llibertat i no de coacció, de concòrdia i no de discòrdia»²⁵.

Recorrem a Déu Pare, i al seu Fill estimat, i a l'Esperit Sant Defensor, per mitjà de les paraules del *Magnificat* de la Verge Maria, que proclama la seva misericòrdia de generació en generació. Que l'Esperit Sant, per intercessió de la Santíssima Mare de

²⁴ Joan Pau II, Carta als bisbes *Dominicae cenae*, n. 13: *DdE* 303 (1980) 671.

²⁵ Benet XVI, Homilia en la Dedicació de la Basílica de la Sagrada Família de Barcelona, 7.XI.2010.

Déu de Montserrat, renovi en la nostra vida la sorpresa eucarística per la resplendor i la bellesa que brillen en el ritu litúrgic, signe eficaç de la bellesa infinita pròpia del misteri sant de Déu. Aleshores, l'Eucaristia ens farà redescobrir que Crist mort i resuscitat es fa contemporani nostre en el misteri de l'Església i en els pobres d'aquest món, fent-nos ser testimonis del seu amor i de la seva misericòrdia a mans plenes.

Advent 2015

Any Sant de la Misericòrdia

Francesc, un Papa seduït per la misericòrdia

Exposició de Mons. Sebastià Taltavull Anglada, bisbe auxiliar de l'Arquebisbat de Barcelona, a les Jornades de Qüestions Pastorals de Castelldeu, el 27 de gener de 2016.

Fa pensar molt que un papa com Francesc digui amb tota humilitat «*sóc un pecador en qui el Senyor ha posat els seus ulls*» i es vegi reflectit en aquell relat evangèlic de la crida a Mateu: «*Jesús va veure un publicà i, mirant-lo amb amor i elegint-lo, li va dir: segueix-me!*». D'aquest fragment evangèlic en traurà el seu lema episcopal, amb el qual ha volgut projectar el seu ministeri. Francesc és un home totalment seduït per la misericòrdia de Déu i és des d'aquesta experiència que hem d'entendre moltes de les seves intervencions. I és això el que el fa ser un home lliure. Només un home així i seduït per l'amor de Déu és capaç de reconèixer-se pecador i cridar a tots a la conversió. S'està dirigint a tota l'Església i també als homes i dones de bona voluntat, també als polítics i responsables d'organismes internacionals. Demana la pau, l'exercici dels drets humans, acompanyar amb «**misericòrdia**» a tothom, més presència de la dona en llocs de responsabilitat eclesial, l'atenció als refugiats i a tots els qui viuen les velles i noves pobreses, la presència i la solidaritat amb els qui estan relegats a les perifèries geogràfiques i existencials.

1. La revolució de la tendresa obre el vial de la misericòrdia

Si quelcom està omplint de contingut els gestos i la lletra del papa Francesc és la paraula «**misericòrdia**». Unida a l'acció perenne de Déu, la «**misericòrdia**» ens obre a les seves dimensions per a descobrir com és Déu, com estima, com perdona, com ens acompanya. Més que el perdó contemplat en ell mateix, la «**misericòrdia**» supera tot límit, tota previsió humana envers la nostra relació amb Déu i entre nosaltres. Quan ares som invitats –diu el papa Francesc– a «*renovar ara mateix el nostre trobament amb Jesucrist, almenys a prendre la decisió de trobar-nos amb ell, d'intentar-ho cada dia sense descans*», diu que «Déu no es cansa mai de perdonar; som nosaltres els qui ens cansem d'acudir a la seva «**misericòrdia**». Aquell qui ens invità a perdonar «*setanta vegades set*» (Mt 18,22) ens dóna exemple: ell perdona setanta vegades set. Ens torna a carregar sobre les seves espatlles una vegada i una altra. Ningú no podrà treure'ns la dignitat que ens atorga aquest amor infinit i indestructible. Ell ens permet d'aixecar el cap i tornar a començar, amb una **tendresa** que mai no ens desil·lusiona i que sempre pot retornar-nos la joia» (**EG 3**).

Mt 18,21-35

«Aleshores Pere preguntà a Jesús: –Senyor, *quantes vegades hauré de perdonar al meu germà les ofenses que em faci? Set vegades?* Jesús li respon: **No et dic set vegades, sinó setanta vegades set.**

Per això passa amb el Regne del cel com amb un rei que volgué demanar comptes als seus subordinats. Tot just havia començat, quan li'n van portar un que li devia deu mil talents. Com que no tenia amb què pagar, aquell senyor va manar que, per a poder satisfer el deute, el venguessin com a esclau, amb la seva dona, els seus fills i tots els seus béns. Ell se li va llançar als peus i, prosternat, li deia: Tingues paciència amb mi i t'ho pagaré tot. Llavors, compadit d'ell, el senyor deixà lliure aquell subordinat i li va perdonar el deute.

Quan aquell home sortia, va trobar un dels seus companys que tan sols li devia cent denaris. L'agafà i l'escanyava dient: –Paga'm el que em deus. El company se li va llançar als peus i li suplicava: –Tingues paciència amb mi i ja t'ho pagaré. Però ell s'hi va negar i el va fer tancar a la presó fins que pagués el deute. Quan els altres companys van veure el que havia passat, els va saber molt de greu, i anaren a explicar-ho al seu senyor. Ell va fer cridar aquell home i li digué: –Servidor dolent, quan vas suplicar-me, et vaig perdonar tot aquell deute. ¿No t'havies de compadir del teu company, com jo m'havia compadit de tu? I, indignat, el va posar en mans dels botxins perquè el torturessin fins que hagués pagat tot el deute. **Igualment us tractarà el meu Pare celestial si cadascú no perdona de tot cor el seu germà»**

2. La seva misericòrdia no s'esgota

Des de l'inici del pontificat del papa Francesc hi ha una qüestió de fons que rondina en les paraules i els gestos quasi diaris. Se'n fa eco des del començament: és, sens dubte, la **misericòrdia**. Una paraula que va molt unida a la joia que viu el qui s'ha trobat amb Jesucrist. N'és un exemple insistent els primers números de la *Evangelii gaudium*, en concret quan, citant el llibre de les Lamentacions diu: «*Comprenc les persones que tendeixen a la tristesa per les greus dificultats que han de patir, però a poc a poc cal permetre que l'alegria de la fe comenci a despertar-se, com una secreta però ferma confiança, fins i tot enmig de les pitjors angoixes: «Em trobo lluny de la pau, he oblidat el benestar [...] Però vull recordar això que em dona esperança. Encara som vius per l'amor del Senyor, la seva misericòrdia no s'esgota. La renoveu cada dia.. Gran és la seva fidelitat! [...] És bo d'esperar en silenci la salvació del Senyor» (Lm 3,17.21-23.26). És la referència d'EG 3».*

3. La misericòrdia, la més gran de totes les virtuts

A **EG 7**, quan citant a sant Tomàs d'Aquino, parla de les jerarquies que hi ha en les virtuts i en els actes que en precedeixen i diu: «Allí el que compta és primer que res **«la fe que es fa activa per la caritat»** (Ga 5,6). Les obres d'amor al proïsme són la manifestació externa més perfecta de la gràcia interior de l'Esperit: *«La cosa principal de la llei nova rau en la gràcia de l'Esperit Sant, que es manifesta en la fe que obra per l'amor»*. Per això explica que, quant a l'obrar exterior, **la misericòrdia és la més gran de totes les virtuts**: *«En si mateixa la misericòrdia és la més gran de les virtuts, ja que a ella pertany bolcar-se en altres i, més encara, socórrer les seves deficiències. Això és peculiar del superior, i per això es té com propi de Déu tenir misericòrdia, en la qual resplesceix màximament la seva omnipotència»*.

4. «... quan se'ns estremeixen les entranyes davant del dolor aliè»

Tanmateix, allà on el papa Francesc s'esplaiava amb detall és a **EG 193** on dirà un munt de vegades la paraula *misericòrdia*. Fixem-nos-hi: Tot prové de la *fidelitat a l'Evangel·li per no córrer en va* i diu: **«L'imperatiu d'escoltar el clam dels pobres es fa carn en nosaltres quan se'ns estremeixen les entranyes davant el dolor aliè**. Rellegim alguns ensenyaments de la Paraula de Déu sobre la **misericòrdia**, perquè ressonin amb força en la vida de l'Església. L'Evangel·li proclama: **«Feliços els misericordiosos, perquè obtindran misericòrdia»** (Mt 5,7).

L'Apòstol sant Jaume ensenya que la **misericòrdia** amb els altres ens permet sortir triomfants en el judici diví: **«Parleu i obreu com correspon als qui seran jutjats per una llei de llibertat. Perquè tindrà un judici sense misericòrdia el qui no va tenir misericòrdia; però la misericòrdia triomfa en el judici»** (2,12-13). En aquest text, sant Jaume es mostra com a hereu d'allò més ric de l'espiritualitat jueva del post-exili, que atribuïa a la **misericòrdia** un especial valor salvífic: **«Trenca els teus pecats amb obres de justícia, i les teves iniquitats amb misericòrdia amb els pobres, perquè la teva felicitat sigui llarga»** (Dn 4,24).

En aquesta mateixa línia, la literatura sapiencial parla de l'almoïna com a exercici concret de la **misericòrdia** amb els necessitats: **«L'almoïna allibera de la mort i purifica de tot pecat»** (Tb 12,9). Més gràficament encara ho expressa l'Eclesiàstic: **«Així com l'aigua apaga el foc flamejant, l'almoïna perdona els pecats»** (3,30).

La mateixa síntesi apareix recollida en el Nou Testament: **«Tingueu ardent caritat uns per altres, perquè la caritat cobrirà la multitud dels pecats»** (1Pe 4,8). Aquesta veritat va penetrar profundament la mentalitat dels Pares de l'Església i va exercir una resistència profètica contracultural davant l'individualisme hedonista pagà. Recordem només un exemple: «Així com, en perill d'incendi, correriem a buscar aigua per

apagar-lo [...] de la mateixa manera, si de la nostra palla sorgís la flama del pecat, i per això ens torbem, una vegada que se'ns ofereixi l'ocasió d'una obra plena de **misericòrdia**, alegrem-nos-en com si fos una font que se'ns ofereixi en la qual podem sufocar l'incendi».

[...]

El gest sorprenent d'anar a Lampedusa i tots els successius gestos i paraules

La resposta és un no ben definit a les cultures del rebuig, ja que aquestes són avui més que mai un fort desafiament.

Una *primera expressió i resultat* alhora és el fenomen d'una **immigració forçada per la situació d'injustícia i de violència** que es viu en molts països pobres i subdesenvolupats. Origen del **fenomen dels refugiats**. Penso en aquell primer crit (ho dic així) del papa Francesc a Lampedusa. Qui de nosaltres tenia idea del que era Lampedusa? La pregunta de fons: ***què n'hem fet del nostre germà?*** Una pregunta que és una interpel·lació i desafiament, i que entranya una resposta que només la misericòrdia pot donar, la proposta d'una forma d'estimar portada a l'extrem del sense límit.

«Perdó, Pare, per no plorar els morts a les pasteres». **Homilia del papa Francesc a l'illa de Lampedusa (Sicília) durant la celebració eucarística penitencial pels immigrants que troben la mort en les pasteres, 8 de juliol de 2013:**

«Immigrants morts al mar, en aquelles barques que en lloc de ser un camí d'esperança han estat un camí de mort». Aquest era un dels titulars dels diaris. Quan fa unes setmanes em vaig assabentar d'aquesta notícia, que malauradament s'ha repetit massa vegades, el pensament hi va tornar després contínuament, com una espina dins el cor que porta patiment. I aleshores vaig sentir que havia de venir avui a pregar aquí, a complir un gest de proximitat, però també a desvetllar les nostres consciències, perquè això que ha passat no es repeteixi. Que no es repeteixi, sisplau!

Primer de tot, voldria adreçar però una paraula d'agraïment sincer, i d'ànims, a vosaltres, habitants de Lampedusa i Linosa, a les associacions, als voluntaris i a les forces de seguretat, que heu demostrat i demostreu atenció a les persones en el seu viatge cap a una meta millor. Vosaltres sou una realitat petita, però oferiu un exemple de solidaritat! Gràcies! Gràcies també a l'Arquebisbe, Monsenyor Francesco Montenegro, pel seu ajut, per la seva tasca i per la seva proximitat pastoral. Saludo ben cordialment l'alcaldeessa Giusi Nicolini, moltes gràcies pel que ha fet i fa. I adreço també una salutació als estimats immigrants musulmans que avui, al vespre, comencen el dejú del Ramadà, amb el desig d'abundosos fruits espirituals. L'Església us és propera en la recerca d'una vida més digna per a vosaltres i les vostres famílies. A vosaltres: o'ixà!*

Aquest matí, sota la llum de la Paraula de Déu que hem escoltat, voldria proposar algunes paraules que provoquin sobretot la consciència de tothom, i empenyin a reflexionar i a canviar concretament certes actituds.

«*Adam, on ets?*»: és la primera pregunta que Déu adreça a l'home després del pecat. «*On ets, Adam?*». I Adam és un home desorientat que ha perdut el seu lloc en la creació perquè creu que pot arribar a ser poderós, dominar-ho tot, ser Déu. L'harmonia es trenca, l'home s'equivoca, i això es repeteix també en la relació amb l'altre que ja no és el germà que hem d'estimar, sinó simplement l'altre que molesta la meua vida, el meu benestar.

I Déu planteja la segona pregunta: «*Cain, on és el teu germà?*». El somni de ser poderós, de ser gran com Déu, és més, de ser Déu, porta a una cadena d'errors que és una cadena de mort, porta a vessar la sang del germà!

Aquestes dues preguntes de Déu també ressonen avui, amb tota la seva força! Molts de nosaltres, m'hi incloc jo també, estem desorientats, no prestem atenció al món on vivim, no curem, no custodiem el que Déu ha creat per a tothom i ja no som capaços ni tan sols de custodiar-nos els uns als altres. I quan aquesta desorientació assumeix les dimensions del món, s'arriba a tragèdies com a la que hem assistit.

'*On és el teu germà? La veu de la seva sang clama fins a mi*' diu Déu. Aquesta no és una pregunta adreçada als altres, és una pregunta adreçada a mi, a tu, a cadascun de nosaltres. Aquests germans i germanes nostres miraven de sortir de situacions difícils per trobar una mica de serenor i de pau; buscaven un lloc millor per a ells i per a les seves famílies, però van trobar la mort. Quants cops els qui busquen això no troben comprensió, no troben acollida, no troben solidaritat! I les seves veus clamen fins a Déu! I un cop més us agraeixo a vosaltres, habitants de Lampedusa, la vostra solidaritat.

Recentment he parlat amb un d'aquests germans. Abans d'arribar aquí van passar per les mans dels traficants, dels qui exploten la pobresa dels altres, aquestes persones per les quals la pobresa dels altres és una font de benefici. Com han arribat a patir! I alguns no han aconseguit arribar...

«*On és el teu germà?*» Qui és el responsable d'aquesta sang? En la literatura espanyola hi ha una comèdia de Lope de Vega que narra com els habitants de la ciutat de Fuente Ovejuna maten el governador perquè és un tirà, i ho fan de manera que no se sàpiga qui ha dut a terme l'execució. I quan el jutge del rei demana: «Qui ha matat el governador?», tots contesten: «Fuente Ovejuna, senyor!». Tothom i ningú! Avui aquesta pregunta també emergeix amb força: Qui és el responsable de la sang d'aquests germans i germanes? Ningú! Tots contestem això: no sóc pas jo, jo no hi tinc res a veure, deuen ser els altres, no pas jo.

Però Déu ens demana a cadascun de nosaltres: «**On és la sang del teu germà que clama fins a mi?**». Al món, avui ningú se sent responsable d'això, hem perdut el sentit de la responsabilitat fraterna; hem caigut en l'actitud hipòcrita del sacerdot i del servidor de l'altar, dels quals parla Jesús a la paràbola del Bon Samarità: mirem el germà mig mort a peu del carrer, potser pensem «pobret», i continuem el nostre camí, no és la nostra tasca; i amb això ens tranquil·litzem, sense problemes de consciència.

La cultura del benestar ens porta a pensar en nosaltres mateixos, ens fa insensibles als clams dels altres, ens fa viure en bombolles de sabó, que són maques, però no són res, són el miratge de la futilitat, del provisional, que porta a la indiferència cap als altres, és més, porta a la globalització de la indiferència. En aquest món de la globalització hem caigut en la globalització de la indiferència. Ens hem acostumat al patiment de l'altre, no ens pertany, no ens interessa, no és cosa nostra!

Torna la figura de l'Innominat d'Alessandro Manzoni. La **globalització de la indiferència** fa de tots nosaltres uns «innominats», responsables sense nom i sense rostre.

«**Adam, on ets?**», «On és el teu germà?», són les dues preguntes que Déu planteja al començament de la història de la humanitat i que també adreça a tots els homes del nostre temps: també a nosaltres.

Però jo voldria que ens plantegéssim una tercera pregunta: «*Qui de nosaltres ha plorat per aquest fet i per fets com aquest?*» Qui ha plorat per la mort d'aquests germans i germanes? Qui ha plorat per aquestes persones que eren a la barca? Per les joves mares que portaven els seus nens? Per aquests homes que desitjaven alguna cosa per sostenir les seves famílies? Som una societat que ha oblidat l'experiència del plor, del «patir amb»: **la globalització de la indiferència ens ha manllevat la capacitat de plorar!**

A l'Evangeli hem escoltat el crit, el plor, el gran lament: «Raquel plora els seus fills... perquè ja no hi són». Herodes va sembrar la mort per defensar el seu benestar, la seva bombolla de sabó. I això continua repetint-se.

Demaneu al Senyor que esborri tot allò que d'Herodes ha quedat en el nostre cor; demaneu al Senyor la gràcia de plorar la nostra indiferència, de plorar la crueltat que hi ha en el món, en nosaltres, i també en qui anònimament pren decisions socioeconòmiques que obren el camí a drames com aquest. «*Qui ha plorat?*». *Qui ha plorat avui en el món?*

Senyor, en aquesta litúrgia, que és una litúrgia de penitència, **demanem perdó per la indiferència cap a tants germans i germanes, et demanem perdó, Pare, per qui s'ha acomodat i s'ha tancat en el propi benestar que porta a l'anestèsia del cor,**

et demanem perdó per qui amb les seves decisions a nivell mundial ha creat situacions que condueixen a aquests drames. Perdó, Senyor!

Senyor, que avui encara puguem sentir les teves preguntes: «*Adam, on ets?*», «*On és la sang del teu germà?*».

Què és aquest concepte –la **misericòrdia**– que té tant captivat i seduït al papa Francesc i del que «**sempre tenim necessitat de contemplar el seu misteri?** És haver entrat en el nucli d'un dels atributs de Déu que més el defineixen en relació a nosaltres. La misericòrdia no es fixa en Déu contemplant-lo exclusivament en ell mateix, sinó respecte a nosaltres i, d'entre nosaltres, preferentment als més miserables.

Sant Agustí, quan aprofundeix el significat del terme «**misericòrdia**» diu textualment que «*no és altra cosa sinó carregar-se el cor d'un poc de misèria (dels altres). La paraula «misericòrdia» deriva el seu nom del dolor pel «miserable». Les dues paraules hi són presents en el seu terme: misèria i cor. Quan el teu cor és afectat, sacsejat per la misèria dels demés, aquí tens la misericòrdia. Considereu, per tant, germans meus, que totes les obres bones que realitzem en aquesta vida es refereixen veritablement a la misericòrdia. Per exemple: dones pa a un qui té fam: ofereix-lo amb la participació del teu cor... »* (Sermó 358 A).

Crec que està més que demostrat que el papa Francesc mostra aquesta **predilecció amb afectació** cada vegada que veiem com els seus gestos són més eloqüents que les paraules [*aquella abraçada entranyable a un malalt a la plaça de sant Pere que va donar la volta al món, o el gest de rentar els peus a un jove musulmà, etc.*]. Entrariem aquí, molt clarament en el **nucli de l'Evangelí** i en les **preferències de Jesús**, que són les que van marcar totalment les seves **prioritats pastorals**, les que sempre mostren i demostren l'**amor misericordiós** del Pare.

En aquest Any jubilar ens convida de forma ben especial a ser «*contemplatius del misteri de la misericòrdia*», ja que «*és font d'alegria, de serenitat i de pau, a la vegada que condició per a la nostra salvació*» (MV 2). I explica el contingut d'aquesta contemplació: «**Misericòrdia**: és la paraula que revela el misteri de la Santíssima Trinitat. **Misericòrdia**: és l'acte últim i suprem amb el qual Déu ve al nostre encontre. **Misericòrdia**: és la llei fonamental que habita en el cor de cada persona quan mira amb ulls sincers el germà que troba en el camí de la vida. **Misericòrdia**: és la via que uneix Déu i l'home, perquè obre el cor a l'esperança de ser estimats malgrat el límit del nostre pecat» (MV 2). I afegeix: «Hi ha moments en els quals d'una manera molt més intensa estem cridats a tenir la mirada fixa en la misericòrdia per poder ser també nosaltres mateixos signe eficaç de l'obrar del Pare. És per això que he anunciat un *Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia* com a temps propici per a l'Església, perquè faci més fort i eficaç el testimoni dels creients» (MV 3).

5. «Per què complicar el que és tan simple?»

Després dels ensenyaments de la Paraula de Déu (EG 193) que marquen l'estil que el papa Francesc està mostrant i ens està demanant, tot seguit diu: «*És un missatge tan clar, tan directe, tan simple i eloqüent, que cap hermenèutica eclesial no té dret a relativitzar-lo. La reflexió de l'Església sobre aquests textos no hauria d'enfosquir o afeblir el seu sentit exhortatiu, sinó més aviat ajudar a assumir-los amb valentia i fervor. Per què complicar el que és tan simple? Els aparells conceptuals estan per afavorir el contacte amb la realitat que pretenen explicar, i no per allunyar-nos-en. Això val sobretot per a les exhortacions bíbliques que inviten amb tanta contundència a l'amor fratern, al servei humil i generós, a la justícia, a la **misericòrdia** amb el pobre. Jesús ens va ensenyar aquest camí de reconeixement de l'altre amb les seves paraules i amb els seus gestos. Per què enfosquir el que és tan clar? No ens preocupem només per no caure en errors doctrinals, sinó també per ser fidels a aquest camí lluminós de vida i de saviesa. Perquè «als defensors de «l'ortodòxia» es dirigeix de vegades el retret de passivitat, d'indulgència o de complicitat culpables respecte a situacions d'injustícia intolerables i als règims polítics que les mantenen» (ref Congregació per a la Doctrina de la Fe, instrucció *Libertatis nuntius* (6-VIII-1984).*

La **seducció per la misericòrdia** ha de portar a tit cristià a «*valorar el pobre en la seva bondat pròpia, amb la seva forma de ser, amb la seva cultura, amb la seva manera de viure la fe [...] El pobre, quan és estimat, és apreciat com d'alt valor, i això diferencia l'autèntica opció pels pobres de qualsevol ideologia, de qualsevol intent d'utilitzar els pobres al servei d'interessos personals o polítics. Només des d'aquesta proximitat real i cordial podem acompanyar-los adequadament en el seu camí d'alliberació*» (EG 199).

6. Estreta unitat entre la confessió de fe i el compromís social

Això marcarà la inseparable unitat entre la *confessió de la fe* i el *compromís social*, la qual cosa ens fa dir amb el papa Francesc que «aquesta inseparable connexió entre la *recepció de l'anunci salvífic* i un *efectiu amor fratern* està expressada en **alguns textos de les Escriptures** que convé considerar i meditar detingudament per extreure'n totes les conseqüències. És un missatge al qual freqüentment ens acostumem, el repetim gairebé mecànicament, però no ens assegurem que tingui una real incidència en les nostres vides i en les nostres comunitats. Que perillosa i que perjudicial és aquesta rutina que ens porta a perdre la sorpresa, l'atractiu, l'entusiasme per viure l'Evangelí de la fraternitat i la justícia!

La Paraula de Déu ensenya que en el germà hi ha la permanent prolongació de l'Encarnació per a cadascun de nosaltres: «*El que vau fer a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho féreu*» (Mt 25,40). El que fem amb els altres té una dimensió

transcendent: «**Amb la mesura amb què mesureu, se us mesurarà**» (Mt 7,2); i respon a la **misericòrdia divina** amb nosaltres: «**Sigueu compassius com el vostre Pare és compassiu. No jutgeu i no sereu jutjats; no condemneu i no sereu condemnats; perdoneu i sereu perdonats; doneu i se us donarà. [...] Amb la mesura amb què mesureu, se us mesurarà**» (Lc 6,36-38). El que expressen aquests textos és l'absoluta prioritat de la «**sortida de si mateix cap al germà**» com un dels dos manaments principals que funden tota norma moral i com el signe més clar per discernir sobre el camí de creixement espiritual en resposta a la donació absolutament gratuïta de Déu. Per això mateix «el servei de la caritat és també una dimensió constitutiva de la missió de l'Església i expressió irrenunciable de la seva pròpia essència». Així com l'Església és missionera per natura, també brolla ineludiblement d'aquesta natura la **caritat efectiva** amb el proïsme, la **compassió** que comprèn, assisteix i promou» (EG 179).

Si l'Encarnació de Déu en la persona de Jesús és la màxima revelació del seu amor misericordiós, tots els gestos i paraules del Senyor tenen aquest contingut i aquesta projecció. Això és el que al papa Francesc el té fascinat, com ens hi ha de tenir a nosaltres per a fer possible aquesta **Església de la misericòrdia** que ens proposa que fem realitat. Ja ho diuen molt clar les paraules que encapçalen la **Butlla del Jubileu de la misericòrdia**: «Jesucrist és el rostre de la misericòrdia del Pare. El Pare «**ric en misericòrdia**» (Ef 2,4), després d'haver revelat el seu nom a Moisès com a «**Déu compassiu i misericordiós, lent per al càstig i fidel en l'amor**» (Ex 34,6) [...] ha enviat el seu Fill, nascut de la Verge Maria per a revelar-nos de manera definitiva el seu amor. Qui el veu a Ell, veu al Pare (cf. Jn 19,4). Jesús de Natzaret amb la seva paraula, amb els seus gestos i amb tota la seva persona revela la misericòrdia de Déu» (**Papa Francesc, MV 1**).

Aquesta projecció és la que porta al **papa Francesc** a dir que:

6.1. «És propi de Déu **usar misericòrdia** i especialment en això es manifesta la seva omnipotència» (MV 6)

6.2. «L'**amor de Déu** perdura sempre» (ref. Salm 135, narrant la història de la salvació amb detall) i «abans de la Passió, Jesús prega amb el salm de la misericòrdia» (MV 7).

6.3. «Amb la **mirada fixa en Jesús** i en el seu rostre misericordiós podem percebre l'amor de la Santíssima Trinitat [...] El que movia Jesús en totes les circumstàncies no era sinó la misericòrdia, amb la qual llegia el cor dels interlocutors i responia a les necessitats més reals» (MV 8). Citant aquí la **vocació de Mateu**, la col·loca a l'horitzó de la misericòrdia i diu textualment: «*Passant davant del banc dels impostos, els ulls de Jesús es posen sobre els de Mateu. Era una mirada carregada de misericòrdia que perdonava els pecats d'aquell home i, vençant la resistència dels altres deixebles,*

l'escull a ell, el pecador i publicà, perquè sigui un dels Dotze. Sant Beda el Venerable, comentant aquesta escena de l'Evangelí, va escriure que Jesús mirà Mateu amb amor misericordiós i l'escollí: miserando atque eligendo. Sempre m'ha captivat aquesta expressió, tant que vaig voler fer-la el meu propi lema».

6.4. «En les **paràboles** dedicades a la misericòrdia, Jesús revela la naturalesa de Déu com la d'un Pare que no es dóna mai per vençut fins que no hagi dissolt el pecat i superat el rebuig amb la compassió i la misericòrdia» (MV 9).

6.5. «La misericòrdia és la **biga mestra** que sosté la vida de l'Església. Tot en la seva acció pastoral hauria d'estar revestit per la tendresa amb la que es dirigeix als creients; res en el seu anunci i en el seu testimoni cap al món no pot estar mancat de misericòrdia. La credibilitat de l'Església passa a través del camí de l'amor misericordiós i compassiu. L'Església «viu un desig inescotable de brindar misericòrdia» (MV 10).

6.6. «L'Església té la missió d'**anunciar la misericòrdia de Déu**, cor de l'Evangelí que batega, que a través seu ha d'abastar la ment i el cor de tota persona [...] *La primera veritat de l'Església és l'amor de Crist*. D'aquest amor, que arriba fins al perdó i al do de si mateix, l'Església es fa serventa i medidora davant dels homes. Per tant, on l'Església sigui present, allí ha de ser **evident la misericòrdia del Pare**. En les nostres parròquies, en les comunitats, en les associacions i moviments, en fi, on sigui que hi hagi cristians, qualsevol hauria de poder trobar-hi un **oasi de misericòrdia**» (MV 12).

6.7. «**La vida és una peregrinació** i l'ésser humà és *viator*, un pelegrí que recorre el seu camí fins a assolir la meta anhelada [...] El Senyor Jesús indica *les etapes de la peregrinació* mitjançant la qual és possible assolir aquesta meta: «**No judiqueu, i no sereu judicats; no condemneu, i no sereu condemnats; perdoneu, i sereu perdonats. Doneu, i us donaran: us abocaran a la falda una bona mesura, atapeïda, sacsejada i curulla fins a vessar. Tal com mesureu sereu mesurats**» (Lc 6,37-38). Diu, abans de res, *no jutjar i no condemnar*» [...] No jutjar i no condemnar significa, en positiu, saber percebre allò que hi ha de bo en cada persona i no permetre que hagi de sofrir pel nostre judici parcial i per la nostra presumpció de saber-ho tot. Tanmateix, això no és encara suficient per manifestar la misericòrdia. Jesús demana també *perdonar i donar*. Ser instruments del perdó, perquè hem estat els primers en haver-lo rebut de Déu. Ser generosos amb tots sabent que també Déu vessa sobre nosaltres la seva benevolència amb gran magnanimitat» (MV 14).

6.8. «Jesús parla moltes vegades de **la importància de la fe, més que de l'observança de la llei**. És en aquest sentit que hem de comprendre les seves paraules quan estant a taula amb Mateu i els seus amics diu als fariseus que li contestaven perquè menjava amb els publicans i pecadors: «**Aneu a aprendre què vol dir allò de: El que jo vull és**

amor, i no sacrificis. No he vingut a cridar els justos, sinó els pecadors» (Mt 9,13). Davant la visió d'una justícia com a mera observança de la llei que jutja, dividint les persones en justes i pecadores, Jesús s'inclina a mostrar el gran de do de la misericòrdia que busca els pecadors per oferir-los el perdó i la salvació [...] El reclam a observar la llei no pot obstaculitzar l'atenció per les necessitats que toquen la dignitat de les persones» (MV 20). «**La misericòrdia no és contrària a la justícia** sinó que expressa el comportament de Déu cap al pecador, oferint-li una ulterior possibilitat per examinar-se, convertir-se i creure. L'experiència del profeta Osees ve a ajudar-nos per mostrar-nos la superació de la justícia en direcció cap a la misericòrdia» (MV 21).

6.9. «**La misericòrdia posseeix un valor que sobrepassa els confins de l'Església.** Ella ens relaciona amb el judaisme i l'Islam, que la consideren un dels atributs més qualificatius de Déu» (MV 23).

6.10. «El pensament es dirigeix ara a la **Mare de la Misericòrdia.** Que la dolçor de la seva mirada ens acompanyi en aquest Any Sant, perquè tots puguem redescobrir l'alegria de la tendresa de Déu. Ningú com Maria ha conegut la profunditat del misteri de Déu fet home. Tot en la seva vida va ser plasmat per la presència de la misericòrdia feta carn. La Mare del Crucificat Ressuscitat va entrar en el santuari de la misericòrdia divina perquè va participar íntimament en el misteri del seu amor» (MV 24).

7. Misericòrdia i primacia de la gràcia

Ver aquí una afirmació categòrica que té les seves *conseqüències en tota la nostra acció pastoral*: «**La salvació que Déu ens ofereix és obra de la seva misericòrdia.** No hi ha accions humanes, per més bones que siguin, que ens facin merèixer un do tan gran. Déu, per pura gràcia, ens atreu per unir-nos a Ell. Ell envia el seu Esperit als nostres cors per fer-nos els seus fills, per transformar-nos i per tornar-nos capaços de respondre amb la nostra vida a aquest amor. L'Església és enviada per Jesucrist com a sagrament de la salvació oferta per Déu (cf. LG 1). Ella, a través de les seves accions evangelitzadores, col·labora com a instrument de la gràcia divina que actua incessantment més enllà de tota possible supervisió» (EG 112). I afegirà que «el principi de la **primacia de la gràcia** ha de ser un far que il·lumini permanentment les nostres reflexions sobre l'evangelització» (ibid.).

8. El sagrament del Perdó, lloc per a exercir la misericòrdia

Entre les moltes aplicacions pastorals que es deriven d'aquesta visió amarada de misericòrdia hi ha la pràctica sacramental, especialment en el que es refereix al **Sagrament del Perdó**, tema que demana una atenció especial en aquest *Jubileu de la Misericòrdia* i que hauríem de concretar com fer-ho millor per a portar-ho a terme. El papa Francesc fa aquesta exhortació: «Sense disminuir el valor de l'ideal evangèlic,

cal **acompanyar amb misericòrdia i paciència les etapes possibles de creixement de les persones que es van construint dia a dia**. Als sacerdots els recordo que el **confessionari no ha de ser una sala de tortures sinó el lloc de la misericòrdia del Senyor que ens estimula a fer el bé possible**. *Un petit pas, enmig de grans límits humans, pot ser més agradable a Déu que la vida exteriorment correcta del qui transcorre els seus dies sense enfrontar importants dificultats. A tots ha d'arribar el consol i l'estímul de l'amor salvífic de Déu, que obra misteriosament en cada persona, més enllà dels seus defectes i caigudes»* (EG 44). És la missió de l'Església que s'encarna en els límits humans.

9. Sigueu misericordiosos, ens ho diu Jesús

La «**misericòrdia**», com actitud i virtut evangèlica, ens acosta al mateix ésser del Déu que ens ha revelat Jesús. En el seu ministeri a Galilea, com a proposta conclusiva a l'anomenat Sermó de la Muntanya, Jesús diu amb tota claredat: «**Sigueu perfectes com ho és el vostre Pare celestial**» (Mt 5,48). Aquesta perfecció pren un major sentit quan apunta una forma d'estimar més il·limitada –com és l'amor als enemics– és definida amb la paraula «misericòrdia» i diu: «**Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare**» (Lc 6,36). Es tracta d'un estat de perfecció que defineix els seguidors de Jesús i toca de ple la forma de tractar-nos els uns als altres, amb la invitació que sigui sempre feta des de l'amor, tal com Jesús i el Pare ens mostren a estimar. És impressionant a quin extrem Jesús vol que arribem, especialment si tenim en compte el manament de l'amor i les exigències que comporta perquè esdevingui «**misericordiós**». Fem-ne lectura detallada, fins i tot *lectiu divina* i pregària, del text que precedeix a la invitació a la **misericòrdia**: Lc 6,27-35.

10. La misericòrdia ens fa lliures

Una *Església en sortida*, una *Església missionera* que és present en les totes les perifèries de la societat d'avui, encarnada com Jesús, ha d'exercir la «misericòrdia tant en la seva forma de viure, d'actuar i de predicar. En aquest sentit, el papa Francesc ens demana una saber fer una profunda revisió perquè l'autèntic rostre del Déu misericordiós sigui conegut i reconegut en nosaltres.

El papa Francesc, quan, en la seva Exhortació Apostòlica *Evangelii gaudium*, es refereix a la missió que s'encarna en els límits humans diu que «*sant Tomàs d'Aquino destacava que els preceptes donats per Crist i els Apòstols al Poble de Déu són poquíssims. Citant sant Agustí, advertia que els preceptes afegits per l'Església posteriorment han d'exigir-se amb moderació «per no fer més feixuga la vida dels fidels» i convertir la nostra religió en un esclavatge, quan, «la misericòrdia de Déu volgué que fos lliure». Aquest advertiment –segueix el papa Francesc–, fet uns quants segles enrere, té una tremenda actualitat. Hauria de ser un dels criteris a considerar a l'ho-*

ra de pensar una reforma de l'Església i de la seva predicació que permeti realment arribar a tothom» (EG 43).

11. En el cor de les benaurances, feliços els compassius!

El que proposa amb l'actitud de «misericòrdia» és un estil de fer i un estil de dir. Aquí hi juguem molt les paraules «compassió» i «tendresa» amb tot el contingut que els hi dona. Ja coneixem les benaurança de la misericòrdia: «**Feliços els compassius: Déu se'n compadirà**» (Mt 57). Des d'aquesta projecció, cal fer l'elogi de la tendresa com aquella forma de relació que ens humanitza i ens apropa a refer innombrables situacions humanes enquistades en la duresa de cor. Parlar i actuar amb tendresa ens fa descobrir des de la fe que Déu ha sembrat en el nostre interior quelcom que ens fa originals i fecunds i, a més, fa que l'entenguem i ens entenguem amb el llenguatge del cor. Així, podem entreveure que un misteri d'amor s'ha apoderat de les nostres vides. Si ho apliquem a la predicació de l'Església on tot gest misericordiós pot esdevenir enormement significatiu, el papa Francesc diu que «*el qui predica ha de reconèixer el cor de la seva comunitat per tal de buscar on es viu i ardent el desig de Déu, i també on aquest diàleg, que era amorós, ha estat sufocat un no pot donar fruit*» (EG 137).

Més encara, en relació amb el **ministeri pastoral del Perdó** diu que «*sense disminuir el valor de l'ideal evangèlic, cal acompanyar amb misericòrdia i paciència les etapes possibles de creixement de les persones que es van construint dia a dia. Als sacerdots els recordo que el confessorari no ha de ser una sala de tortures sinó el lloc de la misericòrdia del Senyor que ens estimula a fer el bé possible. Un petit pas, enmig de grans límits humans, pot ser més agradable a Déu que la vida exteriorment correcta del qui transcorre els seus dies sense enfrontar importants dificultats. A tots ha d'arribar el consol i l'estímul de l'amor salvífic de Déu, que obra misteriosament en cada persona, més enllà dels seus defectes i caigudes*» (EG 44).

12. Coneguem i meditem el que diu i fa Jesús

Parlar de «**misericòrdia**», doncs, és parlar de tendresa, de compassió, i –segons l'Evangeli de perfecció. És l'ideal de vida que convé assolir de cada dia més en el nostre caminar cristià. La seva raó de ser està en l'amor tal com Jesús ens l'ha revelat i ens el dona. Serà bo que, seguim la reflexió fent lectura i pregària amb clau d'aquests termes anomenats: «misericòrdia», tendresa, compassió, perdó... i anem coneixent a fons tot el que Jesús ens proposa per a la nostra relació amb Déu i amb els altres.

Fixem-nos en aquests dos textos:

Lc 10,2537: actuar amb misericòrdia com ho fa el bon samarità.

Mt 25,3146: actuar amb compassió envers els nostres germans més petits.

Tota l'actuació de Jesús és manifestació de l'**amor misericordiós** de Déu, a qui anomena el seu Pare i el nostre Pare. L'expressió ja ho diu tot. Els preferits de Jesús són els pobres i els pecadors, els quals troben en ell un amic al qui li agrada estar amb ells, encara que això li creï problemes amb els estaments més conservadors de la societat i religió jueva.

La «**misericòrdia**» que exerceix envers les multituds que el segueixen adquireix tons molt personals de detalls amb persones concretes. Si Jesús va ser misericordiós amb tots, és bo que reconèixer com l'anomenaven i què li deien: «*Senyor, tingueu pietat de nosaltres!*». En el fons, l'anunci que sempre fa Jesús, amb paraules i fets, és aquest: «*Déu t'estima, Déu us estima*». Ho deia a persones que estaven sofrint el rebuig social i religiós, malalts i pecadors públics que eren exclosos de la convivència humana. Tot l'Evangeli i els escrits del Nou testament en donen testimoni. Tot això, estimar tant i tant, a Jesús li va costar la vida i, aquesta, viscuda amb amor incondicional, és la font del que anomenem «misteri pasqual», és a dir, el misteri de mort i resurrecció que dóna sentit a la nostra fe i a tota la nostra vida cristiana. Déu, en la persona de Jesús, ens estima tant, que perdona sempre i oblida, en ell trobem la major prova de l'amor misericordiós de Déu i l'arrel per la qual ens obrim a l'esperança.

13. L'Any sant de la Misericòrdia: un temps privilegiat de gràcia

El papa Francesc, enamorat del Déu que és misericordiós i seduït per ell, ens vol ajudar a viure-ho més i més. Per això ha proclamat un Jubileu, un Any sant de la «Misericòrdia» que va començar el dia 8 de desembre de 2015, festa de la Immaculada Concepció i conclourà el darrer diumenge de l'any litúrgic, la festa de Crist Rei, el novembre de 2016. Tindrem més que temps, si Déu ho vol, d'aprofundir i viure el goig de la misericòrdia. A més del text de la Butlla *Misericordiae vultus*, hi ha uns textos que ens poden ajudar a conèixer encara més el tema de la «**misericòrdia**». A més de tot el magisteri del papa Francesc a l'Exhortació Apostòlica *Evangeli gaudium* i les seves diàries referències a homilies, discursos, audiències i tants altres textos i gestos, hi ha l'encíclica de sant Joan Pau II *Dives in misericòrdia* (30IX1980) i l'encíclica de Benet XVI *Deus caritas est* (25XII2005).

Qüestions

1. Fins quin punt els cristians tenim integrat en la nostra vida l'exercici de la **misericòrdia**? Quin concepte en tenim?
2. Què podem destacar de l'actuació de Jesús –fets concrets que descobrim a l'Evangeli– i que mostren una forma ben nova d'actuar? Per què Jesús actua així i què vol aconseguir actuant d'aquesta manera?

3. A partir del pensament i actuació del papa Francesc en relació a la misericòrdia, què hem de revisar i canviar de la nostra actuació com a cristians, avui, a les nostres parròquies i entre la nostra gent amb qui convivim? Pensem en fets concrets, tant en positiu com en negatiu.

4. Dels documents de sant Joan Pau II *Dives in misericòrdia* (Ric en misericòrdia) i de Benet XVI *Deus caritas est* (Déu és amor), que destacaria?

5. Fem un disseny, com a resultat de tota la nostra reflexió, de com volem i podem fer realitat una «Església misericordiosa»? En què ens hi comprometem cadascú?

«La Cuaresma se nos presenta como grito de verdad y de esperanza cierta que nos viene a responder que sí, que es posible no maquillarnos y dibujar sonrisas de plástico como si nada pasara. Sí, es posible que todo sea nuevo y distinto porque Dios sigue siendo «*rico en bondad y misericordia, siempre dispuesto a perdonar*» y nos anima a empezar una y otra vez. Hoy nuevamente somos invitados a emprender un camino pascual hacia la Vida, camino que incluye la cruz y la renuncia; que será incómodo pero no estéril. Somos invitados a reconocer que algo no va bien en nosotros mismos, en la sociedad o en la Iglesia, a cambiar, a dar un viraje, a convertirnos» (J. M. Bergoglio, Mensaje de Cuaresma, 13-II-2013)

† **Sebastià Taltavull Anglada**
Bisbe auxiliar de Barcelona

Organismes diocesans

Delegació Episcopal per a la Vida Consagrada. Cartes amb motiu de la Jornada Mundial de la Vida Consagrada

A l'atenció dels senyors rectors.

Barcelona, gener de 2016.

Benvolgut Sr. Rector,

En la festa de la Presentació del Senyor en el Temple, dimarts dia 2 de febrer d'enguany, celebrarem la Jornada Mundial de la Vida Consagrada.

«La Vida Consagrada, profecia de la Misericòrdia» és el lema per aquesta Jornada que viurem en el marc de l'any Sant de la Misericòrdia i cloenda de l'any de la Vida Consagrada.

Dia oportú per a recordar en les celebracions eucarístiques i en les catequesis parroquials tots els consagrats que, en tants i diferents carismes, per Jesucrist s'entreguen als germans vivint i practicant les obres de misericòrdia.

Acompanyem aquest escrit amb uns cartells i unes estampes amb oracions del Papa Francesc per motivar aquesta Jornada.

Agraït per la seva atenció, rebi la meva més cordial salutació.

Afm. en Crist i Maria,

Francesc Prieto, pvre.

Delegat Episcopal per a la Vida Consagrada.

A l'atenció de les Congregacions Religioses, societats de vida apostòlica i instituts seculars.

Barcelona, gener de 2016.

Benvolgudes germanes i germans,

La celebració de la Jornada Mundial de la Vida Consagrada, el dia 2 de febrer, festa

de la Presentació del Senyor en el Temple, la viurem enguany en el marc de l'Any de la Misericòrdia i cloenda de l'Any de la Vida Consagrada.

Viurem aquesta Jornada amb el lema «La vida consagrada, profecia de la Misericòrdia» i presidirà l'Eucaristia l'Arquebisbe Mons. Joan Josep Omella, el dimarts 2 de febrer, a les 19 hores, a la S. E. Catedral de Barcelona.

Sempre és aquesta una bona oportunitat per trobar-nos i celebrar l'Eucaristia presidits pel nostre Pastor diocesà i fer visible la comunió entre els diversos carismes suscitats per l'Esperit Sant pel bé del Poble de Déu.

La Unió de Religiosos de Catalunya (URC) i la Delegació Episcopal per a la Vida Consagrada d'aquesta Arxidiòcesi us inviten especialment a unir-vos a aquesta celebració.

En unió de pregàries, rebeu la nostra més cordial salutació.

P. Màxim Muñoz, CMF Francesc Prieto, pvre.
President de la URC Delegat Episcopal per a la Vida Consagrada

Al'atenció de les comunitats contemplatives de l'arxidiòcesi de Barcelona

Barcelona, gener de 2016.

Benvolguts germanes i germans,

La Jornada Mundial de la Vida Consagrada la celebrem enguany amb el lema «La Vida Consagrada, profecia de la Misericòrdia», tot celebrant l'Any Sant de la Misericòrdia i la cloenda de l'Any de la Vida Consagrada.

És un motiu aquest per unir-nos més encara en la pregària, com a signe de comunió i fraternitat entre els diversos carismes suscitats per l'Esperit.

Us fem arribar el cartell d'aquesta Jornada i les pregàries que el Papa Francesc va fer per l'Any de la Vida Consagrada.

Gràcies per la vostra vocació i estil de vida que ens recorda que «si el Senyor no construeix la casa es inútil l'afany dels constructors».

En unió de pregàries rebeu la meua més cordial salutació, afm. en Crist i Maria.

Francesc Prieto, prev.

Delegat Episcopal per a la Vida Consagrada.

Als Pares Superiors dels religiosos preveres de l'arxidiòcesi de Barcelona.

Barcelona, gener de 2016.

Reverend Pare,

En nom del Sr. Arquebisbe Mons. Joan Josep Omella, em plau convidar-lo a vostè i als membres de la seva comunitat, a concelebrar en l'Eucaristia que ell presidirà en la Festa de la Presentació del Senyor en el Temple, el dimarts dia 2 de febrer, a les set de la tarda, a la Santa Església Catedral de Barcelona.

La celebració de la Jornada Mundial de la Vida Consagrada en aquest dia, en el marc de l'Any Sant de la Misericòrdia i cloenda de l'Any de la Vida Consagrada, és un moment privilegiat per expressar la comunió dels diferents carismes i vocacions suscitats per l'Esperit Sant, al voltat del nostre Pastor Diocesà.

Rebi en Crist, la meva més cordial salutació.

Francesc Prieto, pvre.

Delegat Episcopal per a la Vida Consagrada.

Delegacions de Pastoral de Joventut i de Pastoral Universitària: Carta del Delegat.

Bon dia a tots,

Sou molts els joves de les nostres parròquies i moviments que estudieu a les facultats de la nostra diòcesi. La universitat ha estat sempre un moment molt important per a la vida dels joves, ple d'inquietuds, de recerca de la pròpia identitat, de somnis i projectes... Des de la pastoral universitària ja fa un temps que detectem la necessitat d'oferir un espai on els joves catòlics us trobeu entre vosaltres, compartiu la fe i feu comunitat dins un ambient a vegades no fàcil com és el món universitari. Per aquesta raó hem obert aquest curs tres nous SAFORS, que es sumen als ja existents de Diagonal i Pompeu Fabra. Són el SAFOR Central, SAFOR Mundet i el SAFOR Clínic, donant així atenció als joves que allí pugueu estar interessats.

Què és el SAFOR? Són les sigles de Servei d'Acompanyament i Formació Religiosa dels universitaris. A falta d'un nom millor, amb aquest terme volem designar una realitat que ja fa anys que existeix, però que volem relançar i actualitzar.

Què hi trobaràs quan hi vagis? Un ambient distès a l'hora del dinar, on podràs fer amistat amb joves cristians provinents d'altres realitats eclesials com també diocesanes i nacionals. Una tertúlia on podràs parlar i debatre qüestions d'actualitat, de la fe o qüestions pròpies de la teva carrera, però des d'una perspectiva cristiana. I finalment un espai on, en alguns casos setmanalment i en d'altres de forma periòdica, puguem celebrar junts l'eucaristia. Un o diversos capellans consiliaris atendran els diversos SAFORS, que tindran com a responsable un jove universitari.

D'aquests SAFORS i de la seva coordinació des de la Delegació podran sorgir en el futur iniciatives de caire formatiu, lúdic i evangelitzador.

Si ja ets un jove universitari, si el curs que ve entraràs a la universitat, o bé ets el responsable de la parròquia/moviment i coneixes universitaris que puguin estar interessats, apunta't:

SAFOR DIAGONAL. A la capella de la Facultat d'Econòmiques. Dimarts, 13.45h, eucaristia i dinar. Dijous 13.45h, eucaristia + dinar + tertúlia.

SAFOR POMPEU. Grup Totus tuus. A l'església de Sant Fèlix Africà, al costat del Campus Pompeu Fabra de Ciutadella. Dimarts 13.30h., eucaristia + dinar + tertúlia.

SAFOR CENTRAL. Als jardins de la Universitat Central. Dijous 14h. Dinar tertúlia. Eucaristia alguns dies.

SAFOR MUNDET. Als locals de l'església de Llars Mundet. Divendres 14h, dinar + tertúlia. Eucaristia alguns dies a l'església.

SAFOR CLÍNIC. Al claustre de la Facultat de Medicina. Dimecres 14h, dinar + tertúlia. Eucaristia alguns dies a la capella de l'hospital.

La universitat és un espai privilegiat per a la missió dels joves que, com a Església de Barcelona, no ens podem deixar perdre. Preguem perquè aquests 5 SAFORS puguin fer molt de bé als universitaris presents i futurs de la nostra diòcesi.

Atentament,

Mn. Bruno Bérchez Cagigal

Delegat de pastoral de joventut i universitària de l'arxidiòcesi de Barcelona

Delegació d'Apostolat Seglar: Quarta edició de l'Escola de Primer Anunci

El 16 de gener es va iniciar la quarta edició de l'Escola de Primer Anunci de Barcelona. La primera sessió d'aquest curs intensiu de catorze hores, que s'imparteix al col·legi de les Escolàpies-Llúria de Barcelona (c. Aragó, 302), organitzat per la Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar de Barcelona, ha convocat una quarantena d'alumnes entre els quals un bon nombre de mares i mestres joves amb un plantejament molt directe sobre la necessitat d'experimentar noves metodologies que, des del respecte i amb un ús intel·ligent de nous dinamismes narratius, proposin la fe cristiana a persones adultes que es mouen en l'òrbita de les parròquies i de les escoles cristianes.

De la mà d'Anna Almuni, delegada d'Apostolat Seglar de Barcelona; de Mn. Xavier Morlans, professor de la FTC i consultor del Pontifici Consell per a la Nova Evangelització, i d'un equip de laics coordinat per Tomàs Padrós, professor del col·legi Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat, els alumnes poden entrar en contacte amb l'aprenentatge dels mecanismes dramàtics de les narracions audiovisuals modernes.

El curs intensiu de 14 hores, que admet noves inscripcions a cada sessió, s'imparteix els dissabtes 30 de gener i 20 i 27 de febrer, de 10 a 13.30 hores, amb una metodologia molt participativa. S'entrena els alumnes, constituïts en equips de quatre o més persones, a conduir una sessió de primer anunci tot repartint-se les diverses tasques: conductor del fil argumental, lector de l'Evangelí, encarregat dels recursos audiovisuals (cinema, música, canço i llum).

L'entrenament, a més d'unes bases teològico-pastorals sobre el primer anunci, consisteix a practicar uns guions concrets simulant una trobada real. El centre de la sessió el constitueix una lectura pausada d'un passatge de l'Evangelí (Jesús i la samaritana, Jesús i Nicodem), seguit d'una ressonància del text bíblic, que convida a reproduir aquell diàleg amb Jesús al propi interior. La preparació prèvia consisteix en una benvinguda, uns moments musicals, la projecció d'una seqüència cinematogràfica que invita a una actitud receptiva i una breu pregària d'invocació per part de l'equip animador.

Els equips acaben el curs amb dotze guions i els corresponents materials de suport com és ara un CD amb breus seqüències cinematogràfiques, i un CD amb músiques de fons i cançons que es poden utilitzar en cas de no comptar amb cap animador musical.

Per a les seqüències cinematogràfiques, l'Escola compta amb l'assessorament del professor Mn. Peio Sánchez, fundador de la Mostra de Cinema Espiritual, professor de la FTC i membre de Signis, la coordinadora internacional catòlica de l'audiovisual.

Es fa una crida especial als responsables dels diversos moviments, associacions, escoles i comunitats cristianes, que són invitats a assistir gratuïtament a qualsevol de les sessions per conèixer aquesta metodologia, que amb un tarannà respectuós representa una alternativa complementària a altres mètodes més «agressius» que sovint arriben de l'altra banda de l'Atlàntic.

Per a més informació i inscripcions –que encara són obertes–: dseglar@arqbcn.cat i tel. 93 301 15 68.

Crònica

Les entitats d'Església atenen més d'un milió de persones

La tasca de les entitats socials de l'Església beneficia globalment 1.201.937 persones del conjunt de Catalunya. Aquesta és una de les dades presentades en la segona fase de l'estudi titulat *L'acció social de les entitats d'Església i la seva aportació a la cohesió social de Catalunya*, que fou presentat a Tarragona el 16 de desembre de 2015, a l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós, i del que informà el setmanari «Catalunya Cristiana» en la seva edició del 3 de gener de 2016, en una crònica de Joan Boronat.

És una recerca promoguda conjuntament per la Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili i la Fundació Pere Tarrés, radicada a l'arquebisbat de Barcelona. La primera fase qualitativa de la investigació es va presentar l'abril del 2014.

La presentació de les conclusions va anar a càrrec del Dr. Àngel Belzunegui, coordinador de l'estudi i director de la Càtedra d'Inclusió Social, i de Marina Aguilar, coordinadora del treball de camp i investigadora de la Fundació Pere Tarrés.

Hi van assistir l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol; el director general 'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, Enric Vendrell; el director general de la Fundació Pere Tarrés, Josep Oriol Costa, i la director honorífica de la Càtedra d'Inclusió Social de la URV, Carme Borbonès.

De la dada inicialment consignada es desprèn que aquesta acció social es projecta sobre un total de 46.000 llars del territori català, amb una atenció directa a 426.000 persones. Segons el seu perfil, la seva edat està compresa entre els 31 i els 45 anys, «un 46% en situació de pobresa i vulnerabilitat», va subratllar Belzunegui.

Cal ressaltar que d'aquests beneficiaris el 61% correspon a ciutadans espanyols, i el 39% restant són immigrants. La tasca d'aquests organismes centra els seus esforços a atendre persones que estan soles, sense llar o sense recursos. El sociòleg Àngel Belzunegui recorda que, avui dia, «un 28% de nens i nenes se situen en l'àmbit que considerem pobresa i, si és així, és perquè els seus pares també es troben en aquesta situació». En definitiva, mercès a la tasca de cohesió social de l'Església a Catalunya més d'un milió de persones han experimentat canvis en la seva trajectòria vital.

Tota aquesta acció la fan possible uns equips de treball social que aglutinen 18.850 voluntaris, principalment dones, mentre que les persones contractades totalitzen 3.297 persones. Això significa que del 2013 al 2014 hi ha hagut un increment de 4.000 per-

sones més, amb dedicació als equips de treball. D'aquests la majoria estan en edat de jubilació, fet que demostra la bona disponibilitat dels qui han assolit aquesta fase de la vida. A través de l'estudi també s'ha quantificat el valor econòmic anual del voluntariat, i que és avaluable en 97 milions d'euros.

Per fer front a tot aquest ventall de necessitats, el volum de recursos ascendeix a 168 milions d'euros, dels quals en un 70% provenen de la iniciativa privada, individual, mentre que la resta prové de convenis amb institucions. Les despeses es quantifiquen en 162 milions d'euros i escaig, atès que en la majoria dels casos de persones que es troben en situació de dificultat «es constata que és a les portes de les entitats d'Església on primer es truca».

En referir-se als reptes de les entitats d'Església, Àngel Belzunegui va apuntar les perspectives de vulnerabilitat que es tornaran a presentar per als majors de 65 anys, amb dependència» cap a l'any 2030, alhora que va posar èmfasi en la necessitat «d'impulsar la transcendència de l'acció social de l'Església».

Per la seva part, l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol Balcells, en qualitat de president de la Conferència Episcopal Tarraconense, va estendre la invitació a Àngel Belzunegui, que la va acceptar, per exposar els resultats d'aquesta acurada i profunda radiografia en una de les properes reunions dels bisbes de Catalunya.

Activitats pastorals de l'Arquebisbe Mons. Joan Josep Omella

El Sr. Arquebisbe presidí el dia 1 de gener la missa celebrada a la catedral, a les 13 hores, amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau. Com en anys anteriors, promou aquesta eucaristia la Comissió Diocesana de Justícia i Pau.

La setmana de l'11 al 16 de gener, acompanyat del Sr. Bisbe auxiliar, Mons. Sebastià Taltavull, va practicar els exercicis espirituals en la tanda organitzada per la Conferència Episcopal Espanyola.

El dilluns 18 de gener, a les 20 hores, presidí a la catedral, la celebració de la Paraula de Déu, amb motiu de l'inici de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians. El dia 21 de gener participà en la reunió plenària de la Congregació per als Bisbes, a Roma, de la qual és membre.

També va participar en la Trobada organitzada per la Delegació Diocesana de Pastoral de la Salut.

El dilluns 25 de gener, festa de Sant Francesc de Sales, patró dels periodistes i comunicadors, a les 13.15h, presidí la celebració de l'eucaristia a la parròquia de Sant Fran-

cesc de Sales. L'homília es publica a la secció del Prelat, en aquest mateix número del Butlletí de l'Arquebisbat. Tot seguit, a les 14 hores, participà en una trobada amb periodistes i responsables de, mitjans de comunicació de Barcelona

Celebració ecumènica a la catedral amb motiu de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians

El dilluns 18 de gener de 2016, a les 20 hores, a la catedral de Barcelona, hi hagué una celebració ecumènica, presidida per Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe metropolità de Barcelona, i amb la presència i la participació de representants de diverses Esglésies i comunitats cristianes. També hi varen participar Mons. Sebastià Taltavull, Bisbe auxiliar i Vicari general de l'arxidiòcesi; el P. Joan Botam, president del Centre Ecumènic de Catalunya; el Sr. Enric Vendrell, director general d' Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, i el Dr. Antoni Matabosch, membre del Grup de Treball Estable de Religions (GTER). Entre la nombrosa assistència hi havia diversos membres del Capítol de la catedral i els diaques Mn. Jordi-Albert Garrofé i Mn. Xavier Rius, que varen participar en la celebració de la Paraula.

Representants de diverses institucions

Els representants de les diverses institucions cristianes foren els següents:

- Rvd. P. Aurel Bunda, rector de la Parròquia Rumanesa de Sant Jordi;
- Rvd. Pastor Felip Carmona, de l'Església Evangèlica de Catalunya;
- S.E.R. Felicísimo Cordero, Bisbe de l'Església Carismàtica Episcopal;
- Rvd. Pastor Guillem Corra, Secretari general del Consell Evangèlic de Catalunya;
- Rvd. Arximandrita Hristodoulos, Rector de la Parròquia Ortodoxa grega de Barcelona (Sant Nectari);
- Rvd. Arxiprest Joan Garcia, Vicari general per Espanya i Portugal del Patriarcat de Sèrbia;
- Rvda. Pastora Marta López, de l'Església Evangèlica de Catalunya;
- Rvd. Pastor Holger Lübs, Rector de l'Església Evangèlica Alemanya;
- Rvd. Pastor Josep Monells, ex director europeu del Moviment AGAPE;
- Rvd. P. Serafin Pavlov, Responsable a Catalunya del Patriarcat de l'Església Ortodoxa Russa;
- Rvd. P. Martí Puçe, Rector de la parròquia de la Protecció de la Mare de Déu de l'Església Ortodoxa del Patriarcat de Sèrbia;
- Rvd. P. Sasoon Krikor Zumrookhdian, Vicari general del Delegat Pontifici per a Espanya i Portugal de la Santa Església Apostòlica d'Armènia a Espanya;
- Rvd. Pastor Juan Mejías, Responsable d'Hillsong a Barcelona.

La celebració ecumènica

L'acte fou una celebració de la Paraula de Déu que es va obrir amb el cant d'entrada que s'inicià així: «Glòria a vós, oh Crist Senyor, que ens heu donat la vida. Que la Paraula vostra resti sempre en el nostre cor» i la salutació inicial del Sr. Arquebisbe. Seguí la presentació de l'acte i del tema de la Setmana d'enguany «Proclameu la grandesa del Senyor» (cfr. 1 Pe 2,9), per Mons. Jaume González-Agàpito Granell, Delegat diocesà d'Ecumenisme i de Relacions interreligioses. En unes breus paraules, recordà que era la 29a vegada que es feia a la catedral aquesta pregària ecumènica i que es complien aquells dies els 60 anys dels inicis de l'ecumenisme espiritual a Barcelona, iniciat per un grup de persones sensibles als ensenyaments del sacerdot francès Paul Couturier, com el mateix Jaume González-Agàpito, el laic Joan Misser, el pastor Rosendal, Mn. Narcís Saguer i el caputxí P. Joan Botam. Aquest era present a l'acte, i pel qual Mn. González-Agàpito demanà un aplaudiment com a reconeixement a la seva constant dedicació a la causa de l'ecumenisme.

Es varen escoltar tot seguit dos testimoniatges amb les paraules del P. Serafin Pavlov i de Mons. Felicísimo Cordero.

L'acte de reconciliació amb Déu fou introduït per l'arxiprest Joan Garcia i l'oració corresponent fou resada pel pastor Felip Carmona.

La primera lectura fou del profeta Ezequiel 24, 10-33, «Jo obriré els vostres sepulcres, us en faré sortir, oh poble meu». Seguí la pregària amb el salm 71, 18b-23, «El teu poder i la teva justícia», amb la resposta de tota l'assemblea *Laudate omnes gentes, laudate Dominum*. La segona lectura fou de Romans 8, 15-21 «Sofrint amb ell, serem també glorificats amb ell», i fou feta pel pastor Josep Monells. El text de l'Evangeli fou el de Mateu 28,1-10 «No és aquí ha ressuscitat, tal com va dir, que fou cantat en grec per l'arximandrita Hristodoulos i després proclamat en català pel pastor Guillem Correa. Es varen utilitzar els textos de la *Biblia Catalana. Traducció interconfessional* (BCI).

Seguí l'homilia de Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, que es publica a la secció del Prelat. Seguí una pausa de meditació amb la peça *Misericordias Domini in aeternum cantabo*, de Henry Jan Boton.

La pregària llitànica

La pregària llitànica fou introduïda pel P. Sason Krikor Zumrookhdian, al final de cada pregària es deia *Dominum deprecemur* i tota l'assemblea responia: *Te rogamus, audi nos*.

—Que els cristians de totes les confessions siguem fidels a l'Evangeli, tot donant testimoni de la nostra fe davant del món.

–Que en aquests moments en què el terrorisme ha trencat la pau social a diversos llocs, els cristians siguem capaços de ser sempre testimonis de «la Veritat que ens farà lliures».

–Per les Esglésies Ortodoxes, que nodrint la fe en la Divina Litúrgia i en la devoció a la benaurada Mare de Déu, proclamïn ardidament l’Evangeli en les noves circumstàncies de les seves societats.

–Per la Comunió Anglicana, que, en la llibertat dels fills de Déu, segueixin treballant per la unitat cristiana tot seguint els passos donats a les «Converses de Malines», ara ja fa més de vuitanta anys.

–Per les Comunitats de la Reforma, que enriqueixin el diàleg ecumènic amb el seu sincer amor a la Paraula de Déu i el desig de viure segons l’Evangeli de la gràcia.

–Per l’Església Catòlica Romana, que mantingui fermament el compromís de vetllar per la comunió, en la caritat, de totes les Esglésies.

–Perquè tots els qui treballem en l’Ecumenisme a Catalunya siguem fidels al gran ideal que mogué els iniciadors de l’ecumenisme a casa nostra ara fa més de cinquanta anys.

–Pels jueus, pels musulmans i per tots els altres creients; que el Totpoderós els conduïxi al coneixement de Jesucrist, plenitud de la veritat revelada.

–Per tots els cristians, que, confessant la gloriosa resurrecció del Crucificat, oferim la vida per la reconciliació del món.

Va fer la pregària de cloenda el P. Martí Puche i la pastora Marta López va fer la invitació a donar-se la pau, mentre els cors presents i l’assemblea cantaven *Ubi caritas et amor, Deus ibi est*. El pastor Holguer Lübs introduí i va fer la cloenda del Parenostre, cantat per tothom en català. La cloenda deia: «Perquè vostres són el regne, el poder i la glòria, al Pare, al Fill i a l’Esperit Sant, ara i sempre pels segles dels segles».

L’assemblea cantà «Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme, un sol Déu i Pare». El Sr. Arquebisbe va fer les invocacions finals demanant la benedicció de Déu per a tots. La cloenda fou amb música d’orgue.

A la catedral i a diverses parròquies es varen fer actes especials de pregària per la unitat. La cloenda de la Setmana es va fer amb una pregària interconfessional organitzada per la comunitat cristiana dels Caputxins de Pompeia i el Centre Ecumènic de Catalunya, el dia 25 de gener a les 19.30 hores al santuari de Pompeia (Avda. Diagonal, 450).

Trobada diocesana de Pastoral de la Salut

En el context de l’any del Jubileu de la Misericòrdia, la Delegació de Pastoral de la Salut de la diòcesi de Barcelona, va realitzar el passat 23 de gener la Trobada anual de presentació de les activitats de formació i les línies d’actuació per enguany.

Amb el lema ««Feu el que Ell us digui» (Jo 2,5.) Confiar en Jesús com Maria», i com ja és tradicional, s’aplegaren a l’Hospital de Sant Rafael, de Barcelona, unes 200

persones entre laiques/laics, religioses/religiosos, sacerdots... que dediquen temps l'acompanyament dels malalts i llurs famílies –ja sigui de forma voluntària o laboral– a les parròquies o als hospitals i residències.

La Trobada consistí en tres ponències, la presentació de les línies del curs i la presència i participació de Mons. Omella, Arquebisbe de Barcelona.

La primera ponència «No tingueu por». «La confiança de Jesús», a càrrec de Mn. Francesc Ramis, va ser un recorregut bíblic sobre la por que genera el sofriment, la malaltia, la mort, ... i com Jesús va instruint els seus deixebles sobre la confiança que Jesús té amb el Pare, i com el sofriment esdevé una ocasió de créixer en la fe en Déu i de compartir-la.

En l'exposició ens presentà Maria com icona de la confiança i acompanyament a les persones que sofreixen: « L'amor de Maria vers el seu fill Jesús és tant profund que ni tan sols el poder de la mort ha pogut trencar-lo».

La mirada de la Pietat, de Miquel Àngel, del Vaticà, destil·la pietat, « perquè els seus ulls reflecteixen l'esperança certa de la resurrecció de Jesús.»

Els agents de pastoral de la salut som cridats a apropar-nos al malalt i a la seva família com un misteri que és un moment privilegiat per establir una relació personal amb Déu. Cal comunicar al malalt que la relació amorosa que Déu ha establert amb ell és més forta que el dolor i la mort. Res pot trencar aquest Amor Misericordiós del Pare vers cadascú de nosaltres. Jesús en els moments de més sofriment ens mostra la naturalesa humana del Fill de Déu.

El segon ponent, Mn. Alfons Gea, ens ajudà a reflexionar sobre « l'Acompanyament des de la litúrgia en el dol». Ens informà que amb la privatització dels serveis funeraris, hi ha un augment de les cerimònies laiques –amb preus desorbitats pel que fa als funerals i enterraments– en front de les eclesials.

Com Església, què cal fer perquè les exèquies siguin un moment d'evangelització? Algunes pistes concretes: parlar amb la família, saber adaptar la litúrgia a la realitat de cada cas, mantenir el contacte... acompanyament en el dol, ser acollidors i ser empàtics. Cada mort comporta una sèrie de dols que cal que la família elabori. La litúrgia ajuda a elaborar el dol i evitar dols patològics, depressions...

Com església, també ens hem de plantejar qui cuida al cuidador. Qui cuida els agents de pastoral de la salut? Cal fer una formació de qualitat, un acompanyament personalitzat en els casos que sigui necessari...

El tercer ponent va ser la Sra. Isabel Elies, que ens parlà de la seva «Experiència viscuda amb l'acompanyament dels malalts».

Ens comunicà, que de forma providencial, va iniciar-se en la pastoral de la salut amb els germans de Sant Joan de Déu, on rebé una formació i unes experiències molt sòlides. Va estar molts anys com a voluntària en l'àmbit hospitalari i després va ser anomenada coordinadora de la pastoral de la salut de l'arxiprestat de la Cisa, on coordina 12 parròquies.

L'Agent de pastoral de la salut ha de tenir un perfil determinat per poder anar a visitar els malalts a casa seva. Per fer l'acompanyament ha de ser acollidor, empàtic, tenir un cert humor i una vida de pregària intensa. Aquest és un instrument de l'Esperit.

Al seu arxiprestat es fan reunions periòdiques dels coordinadors de cada parròquia, una trobada l'any amb tots els voluntaris, els malalts i les famílies que ho desitgen...

Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, ens acompanyà durant una bona part de la trobada. Ens recordà que en l'Evangeli els malalts estan en el cor de l'activitat diària de Jesús ja que es passava pràcticament el dia curant i pregant.

Per un bon acompanyament és necessari saber escoltar i relaxar el malalt. Hem d'anar al malalt amb bon humor, no amb «cara avinagrada» com diu el Papa Francesc.

Ens va animar a estar contents i saber trametre aquesta alegria que ens dóna la confiança en Déu.

Finalment ens recordà que és el Senyor qui porta l'Església i Ell se n'ocupa molt més que nosaltres i això ens ha de portar a no tenir por i confiar en Ell. Són moltes les necessitats i molts els problemes però, com deia el Papa Sant Joan XXIII, «Senyor és la teva església, on no arribo ho faràs Tu».

Va agrair l'assistència de tots/totes i ens digué que era la primera vegada que es reunia extralitúrgicament amb una assemblea de fidels des que va arribar a Barcelona.

Per acabar, la Sra. Maria José Martínez, delegada de la pastoral de la salut, va exposar breument el treball de la Delegació: el pla d'activitats i formació per aquest curs, els projectes d'àmbit diocesà i nacional, les reunions del consell assessor...

Maria ens diu «feu el que Ell us digui» ¿què ens està demanat Jesús avui en aquesta societat i en aquest any del jubileu de la misericòrdia?

Els Agents de pastoral hauríem de comunicar gestos de misericòrdia que pel malalt esdevinguessin confiança en Déu.

Aquesta dimensió d'acompanyament és important transmetre-la als joves, especialment, als implicats professionalment en el món de la salut.

Un cop es va concloure l'acte, Mons. Omella va saludar personalment tots/totes els qui van desitjar-ho, un gest que vam considerar molt acollidor.

Ramon Mª Giró París
Consell Assessor
Delegació Pastoral de la Salut

Trobada Diocesana de Pastoral Social amb motiu de la Jornada Mundial dels Migrants i Refugiats

El diumenge 24 de gener de 2016, a la parròquia de Sant Paulí de Nola (c. Alfons el Magnànim, 125), es va celebrar la Trobada Diocesana de la Pastoral Social, presidida per l'Arquebisbe Mons. Joan Josep Omella. El 17 de gener l'Església va celebrar la Jornada Mundial dels Migrants i Refugiats, que enguany va tenir un relleu i un sentit molt especial a causa de la crisi dels refugiats que truquen a les portes de la vella Europa fugint dels estralls de la guerra.

La Jornada Diocesana, organitzada amb motiu de l'esmentada Jornada Mundial dels Migrants i Refugiats i promoguda per la Delegació de Pastoral Social, tenia com a lema «Sóc a la porta i truco. M'acolliràs? Siguem testimonis d'esperança». Fou una Jornada en què cristians de diferents països i de diferents cultures es varen trobar en un clima de fe, de pregària i de germanor. Va començar amb l'acolliment, a les 11 hores, i amb es activitats organitzades pel col·lectiu «Caminem junts en la diversitat», que també va preparar diverses actuacions culturals i lúdiques durant la tarda.

A les 12.30 hores es va celebrar l'eucaristia, presidida pel Sr. Arquebisbe, que concelebrà amb el delegat de Pastoral Social, Mn. Josep Maria Jubany, i amb altres preveres.

L'Arquebisbe, amb un tarannà proper i familiar, va començar l'homilia dirigint-se als nens i preguntant-los: «Què li demanàrieu a Jesús?» i va captar la seva atenció dialogant amb ells. També va expressar la seva satisfacció davant de la presència de persones procedents de cultures tan diverses, però unides en la expressió de la fe i en la pregària. Va dedicar unes reflexions al problema dels immigrants i dels refugiats que fugen de la guerra i que truquen a les portes del nostre continent europeu.

Varen prendre part activa en la celebració eucarística comunitats com la guineana, la xinesa, la filipina i d'altres, els membres de les quals demanen al Sr. Arquebisbe que es fes una fotografia amb ells i algunes li varen entregar objectes simbòlics de la seva pròpia cultura.

Després de la celebració, com és ja tradició en aquesta Jornada, els assistents varen compartir el dinar, amb plats típics dels seus països, aportats per les diferents comunitats. El Sr. Arquebisbe va compartir l'àpat i va assistir també als altres actes de la Jornada.

A la tarda no va faltar un espai de lleure, amb diverses representacions teatrals. La Jornada es va cloure amb un acte de pregària per tots els refugiats i perquè puguin trobar aquell acolliment que tothom mereix.

Inauguració per l'Arquebisbe d'un centre per atendre infants en situació vulnerable al barri del Poble sec

El barri del Poble-sec ja compta amb un nou equipament socioeducatiu per atendre infants en situació vulnerable, que fou inaugurat pel Sr. Arquebisbe, Mons. Joan Josep Omella, el passat 28 de gener de 2016 a la tarda, en el qual s'atenen una setantena d'infants entre 3 i 12 anys i també les seves famílies a través de tres projectes: Centre diari, Espai famílies i Casal d'estiu.

El Centre Socioeducatiu Poble-sec és una iniciativa de la Fundació Pere Tarrés i l'Agrupació de Parròquies del Poble-sec i ha comptat amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, l'Obra Social de La Caixa a través del Pro-infància, la Fundació Cottet, Fira de Barcelona, Càritas Diocesana i la Generalitat de Catalunya.

Mons. Joan Josep Omella, que va inaugurar i beneir les instal·lacions, va tenir paraules d'agraïment per l'equip de monitors que vetlla pel benestar dels infants acollits en el centre i va donar les gràcies a totes les persones que han fet possible aquest projecte.

Mn. Joan Cabot, sacerdot i membre de l'equip pastoral del Poble-sec, va dir: «Estem molt contents d'inaugurar aquest centre després de molts mesos de feina», especialment «perquè és un projecte que neix de la col·laboració de moltes entitats que ha de donar molt de fruit». En aquest sentit, Salvador Busquets, director de Càritas Diocesana de Barcelona, va destacar el barri de Poble sec, com «un barri amb molta vida, on conviuen famílies amb infants als quals volem donar suport i ajudar a fer-los créixer i esdevenir persones».

Rafael Ruiz de Gauna, director de la Xarxa de Centres Socioeducatius de la Fundació Pere Tarrés, va dir que «a Catalunya més d'un 25% dels infants estan en risc de pobresa i que darrere de cada infant hi ha una família amb un projecte de vida que pot veure's limitat seriosament per la situació viscuda en aquestes primeres etapes de la vida. I els centres socioeducatius són espais privilegiats per reforçar el sistema escolar i educatiu i complementar i treballar capacitats emocionals i acadèmiques dels infants, sempre des del potencial de cada persona».

Aquest centre neix a partir de l'activitat de cap de setmana del Centre d'Esplai Xerínola, federat al Moviment de Centres d'Esplai Catalans de la Fundació Pere Tarrés (MCECC), situat a la parròquia de Sant Salvador d'Horta, al barri del Poble sec de Barcelona. El nou centre vol donar resposta a les creixents necessitats socials i educatives dels infants i de les famílies del barri. El nou centre manté una estreta col·laboració amb Càritas Diocesana de Barcelona i amb els serveis socials municipals. De fet, es tracta d'un recurs social i educatiu molt necessari en un barri on ha descendit notablement la renda familiar per càpita en els darrers anys, tenint en compte que es tracta d'una de les zones de Barcelona amb la renda baixa. La situació d'exclusió social i precarietat laboral d'algunes famílies del barri provoca greus dificultats en els nuclis familiars, i són els infants els qui reben un major impacte ja que són la figura més feble.

Informació

«L'amor misericordiós de Déu i la missió misericordiosa de l'Església» (Temes de formació permanent per a preveres i diaques. Curs 2015-2016).

Amb el títol *L'amor misericordiós de Déu i la misericòrdia en l'Església*, l'Arquebisbat de Barcelona ha editat un quadern de 36 pàgines, que conté els temes per a la formació permanent dels preveres i diaques.

El quadern va acompanyat d'una carta del cardenal Lluís Martínez Sistach, del 17 de desembre de 2012, en què el que era aleshores Administrador Apostòlic de l'arquebisbat diu: «Tots tenim consciència que necessitem una formació permanent per ajudar a posar-nos al dia i per poder exercir el nostre ministeri amb major satisfacció i eficiència. Per això em plau dirigir-vos aquestes lletres perquè participeu amb interès en la formació permanent que realitzeu cada curs en el si de les reunions arxiprestals».

«Enguany –afegeix el Sr. Cardenal–, el Dr. Gaspar Mora ens ha preparat els continguts de la formació permanent que dediquem a l'amor misericordiós de Déu i a la misericòrdia en l'Església, en sintonia amb l'Any Sant que el Papa Francesc ofereix a tota l'Església. Penso que és una temàtica que ens pot ajudar molt per a la nostra vida i espiritualitat i per a l'exercici del nostre ministeri sacerdotal i diaconal».

El quadern inclou sis temes. El primer es titula «Un renovat aprofundiment en el misteri de Déu, clement i misericordiós». Parteix dels accents fonamentals de l'experiència cristiana, perquè el clima cultural que vivim els ignora o els nega. «El nostre món s'ha acostumat a prescindir de la referència a Déu o viu en un interrogant perenne sobre Déu que no pot o no vol resoldre. I, per altra banda, la paraula i la vida de Jesús poden interessar com a personatge important de la història, però no com a revelació definitiva de Déu Pare i de la nostra vida humana. Aquest clima, inevitablement, ens marca a tots i és viscut per molts dels nostres cristians». «Aquests temes de formació permanent –afegeix el Dr. Gaspar Mora– volen acompanyar preveres i diaques a una més intensa conscienciació de la misericòrdia, una dimensió especial de l'experiència cristiana que estem cridats a viure en el procés litúrgic i en la vida global de les nostres comunitats». L'autor demana que ens apropem al misteri de Déu conscients de la nostra comprensió sempre limitada i de la nostra fidelitat mediocre.

Cada capítol ofereix, al final de la reflexió, dues eines molt útils per al treball comú dels assistents a les reunions de formació: uns «textos per a la reflexió»,

sovint trets dels documents del Papa Francesc o de Joan Pau II, i unes «pistes per a la reflexió i diàleg», orientades a suscitar un diàleg entre tots que pot ser molt fructífer.

Els temes que segueixen tenen els següents títols: «La misericòrdia de Déu en l'Es-criptura», amb una anàlisi bíblica de la misericòrdia; «L'amor salvador de Déu en Jesucrist», amb l'accent en l'afirmació de la fe cristiana que diu que l'amor miseri-cordiós de Déu es manifesta en el missatge, la vida, la mort i la resurrecció de Jesu-crist; «Pecat-perdó, el sagrament de la penitència», amb una reflexió sobre la crisi d'aquest sagrament; «Confiança en Déu i misericòrdia», que introdueix el tema de l'acció misericordiosa i les «obres de misericòrdia»; i el darrer tema «Una Església que viu i promou la misericòrdia», on se'ns proposa reflexionar sobre la naturalesa de l'Església, sobre la seva missió com a anunci de la misericòrdia de Déu, sobre la manera de realitzar-la i sobre l'acció de les comunitats cristianes en el nostre món, amb un intercanvi sobre les dificultats que es troben en aquesta acció.

En conjunt, el Dr. Gaspar Mora, especialitzat en teologia moral, amb aquesta proposta per a les reunions de formació permanent, ens ofereix una proposta que ens situa en el cor mateix de l'espiritualitat i de l'actuació proposades pel Sant Pare per a l'actual Jubileu extraordinari.– J.P.

L'Arquebisbat ha editat un tríptic sobre l'Any Sant de la Misericòrdia

L'Arquebisbat de Barcelona ha editat un tríptic en català i en castellà –en edicions se-parades– titulat «Jubileu de la misericòrdia» del que es desitja fer-ne una gran difusió a tota l'arxidiòcesi.

El tríptic en la primera pàgina reproduïx en color el famós quadre de Rembrandt «El retorn del fill pròdig». A la segona pàgina es vol respondre a la pregunta: «Què és el Jubileu de la Misericòrdia? I es respon dient que és «un temps de gràcia, un temps de misericòrdia, un temps de perdó». També es diu que es tracta d'un «Jubileu centrat en Jesucrist, el rostre de la misericòrdia del Pare», remarcant aquestes paraules: «Qui ha vist a Jesucrist ha vist el Pare», citant les primeres paraules de la butlla de convocatò-ria *Misericordiae vultus* (MV 1) que comença afirmant que «Jesucrist és el rostre de la misericòrdia del Pare.

La tercera pàgina del tríptic s'obra amb aquest titular «Contemplar el misteri de la mi-sericòrdia» i està dedicada a aquest tema central, amb aquestes paraules breus i plenes de contingut: «Ens diu el papa Francesc: 'Sempre tenim necessitat de contemplar el misteri de la misericòrdia. És font d'alegria, de serenitat i de pau. És condició per a la nostra salvació'.

*Misericòrdia és la paraula que revela el misteri de la Santíssima Trinitat.

*Misericòrdia és l'acte últim i suprem amb el qual Déu ve al nostreencontre.

*Misericòrdia és la llei fonamental que habita en el cor de cada persona quan mira amb ulls sincers el germà que troba en el camí de la vida.

*Misericòrdia és la via que uneix Déu i l'home, perquè obra el cor a l'esperança de ser estimats malgrat el límit del nostre pecat (MV 2). I tanca aquesta pàgina amb aquestes paraules: «Estem cridats a tenir la mirada fixa en la misericòrdia per poder ser també nosaltres mateixos signe eficaç de l'obrar del Pare» (MV 3).

La quarta pàgina del tríptic s'obre amb aquest titular: «La misericòrdia, biga mestra de l'Església», i recull les paraules del papa Francesc a MV 10, afegint-hi: «Per això acudim a l'Església per rebre, mitjançant el Sagrament del Perdó, el do de la Misericòrdia i ser enviats a donar-lo.» Afegeix les paraules del Papa a MV 13, «Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare del cel» (Lc 6,36).

La pàgina cinquena reproduïx tot el text de la pregària de l'Any Sant feta pel papa Francesc que comença amb aquestes paraules: «Senyor Jesucrist, Vós ens ensenyeu a ser misericordiosos com el Pare del cel i ens dieu que el qui us veu a Vós veu el Pare»...

La sisena pàgina es titula «El do de la indulgència» i diu així: «Podran rebre la indulgència plenària de la pena temporal pels pecats propis impartida per la misericòrdia de Déu, aplicable en sufragi pels difunts, tots els fidels veritablement penedits, que rebin els Sagraments del Perdó i de l'Eucaristia i que preguin per les intencions del sant Pare Francesc.

*Cada vegada que visitin una de les basíliques jubilar, dediquin una estona a la pregària, i acabin amb el rès del Parenostre, el Credo i l'Avemaria.

*Els fidels veritablement penedits que no puguin participar en les celebracions solemnes per motius greus, podran rebre la indulgència plenària amb les mateixes condicions abans esmentades, si a casa seva o allà on l'impediment els reté (per exemple, en una capella del monestir, de l'hospital, del centre sanitari, del centre penitenciari) diuen el Parenostre, el Credo i altres pregàries, oferint els seus sofriments o afliccions de la pròpia vida.

Aquesta pàgina es clou amb una foto de la porta principal de la catedral de Barcelona i amb la menció dels «Llocs per a rebre el do de la indulgència»: l'església catedral de Barcelona, la basílica de la Mare de Déu de la Mercè, la basílica del Sagrat Cor del Tibidabo i la basílica de Santa Maria de Mataró.

L'esmentat tríptic es distribueix des de la Consergeria de l'Arquebisbat a tothom que ho sol·liciti, i fins que se n'exhaureixin les existències, de dilluns a divendres. De 9 a 14 hores.

Publicació de subsidis per celebrar l'Any Sant de la Misericòrdia

Segons que diu una nota de la Conferència Episcopal Tarraconense, per tal de poder aprofitar al màxim les possibilitats del Jubileu, el Consell Pontifici per a la Promoció de la Nova Evangelització ha editat uns subsidis pastorals.

Són vuit petits llibres sobre temes relacionats amb les celebracions litúrgiques (*Celebrar la misericòrdia*), comentaris bíblics de textos clau (*Els Salms de la Misericòrdia* i *Les Paràboles de la Misericòrdia*), recomanacions per a la vida dels cristians (*Les obres de Misericòrdia corporals i espirituals; La confessió, sagrament de la Misericòrdia*) i referències a la misericòrdia en la vida de l'Església (*La Misericòrdia en els Pares de l'Església, Els Papes i la Misericòrdia, i Els Sants i la Misericòrdia*).

Els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, conscients de la importància que aquests subsidis arribin als fidels de casa nostra, han encarregat al Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona la seva publicació en català. «Animem, doncs, les diòcesis, parròquies, comunitats, moviments... a fer ús d'aquests materials que considerem ben útils com a eina pedagògica per a viure amb el màxim fruit pastoral aquest Any de la Misericòrdia.» En castellà, aquests vuit subsidis han estat editats en un sol volum, publicat per la BAC.

Mn. Pere Grau, declarat fill predilecte de Sant Cugat del Vallès

En la sessió plenària de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, celebrada el dia 18 de gener de 2016, fou declarat Fill predilecte d'aquesta ciutat, a títol pòstum, Mn. Pare Grau Andreu, que durant més de quaranta anys fou rector de la parròquia de la Mare de Déu de la salut, de les Planes de Vallvidrera.

Es dóna la circumstància que una part de la demarcació d'aquesta parròquia pertany al municipi de Sant Cugat i la distinció li fou concedida a mossèn Pere Grau per la labor social desenvolupada per ell, durant tants anys, en un del barris amb més carències socials de l'Ajuntament de Sant Cugat.

Mn. Pere Grau nasqué a Pacs del Penedès el 13 d'abril de 1932 i va morir el 4 de novembre de 2015 a l'edat de 83 anys. El seu ministeri presbiteral es va desenvolupar primer com a vicari de la parròquia de Castelldefels, a la parròquia de Sant Pere Armengol i a la de la Mare de Déu de Fàtima, aquestes dues darreres de la ciutat de Barcelona. L'any 1967 fou nomenat ecònom de la parròquia de la Mare de Déu de la

Salut, a Les Planes de Vallvidrera, parròquia de recent creació en aquells moments i de la qual va ser posteriorment el primer rector. Una part d'aquesta parròquia pertany a la ciutat de Barcelona, però una part pertany al municipi de Sant Cugat del Vallès. El reconeixement de l'Ajuntament de Sant Cugat es deu a la gran labor social realitzada per Mn. Pere Grau durant els llargs anys que fou rector de Les Planes de Vallvidrera.

Un llibre d'Àlvar Maduell sobre la persecució religiosa durant el Trienni Liberal

El periodista i historiador Àlvar Maduell (Barcelona, 1936) ha publicat el llibre *Frares i capellans assassinats durant el Trienni Liberal* (Editorial Claret, Barcelona, 2015, 176 pàgines). Com diu l'autor, durant el Trienni Liberal (1820-1823) van morir assassinat a Catalunya nombrosos frares i capellans, la majoria a mans de botxins espontanis i arrauxats, sense mandat judicial. Executaven les víctimes emparats en confusionàries autoritzacions i delegacions, convençuts d'interpretar l'ideari del nou govern i de contribuir a crear una societat més justa.

Cal constatar que ha desaparegut la memòria col·lectiva d'aquests fets, potser a causa de fets de persecució religiosa posteriors i més recents. Per això és d'agrair aquest treball que ara es publica. Àlvar Maduell, en una primera i extensa part del llibre, de 77 pàgines, fa una història d'aquell famós trienni plantejant amb rigor d'historiador el fet que l'Església es va trobar implicada en aquella lluita entre liberals i tradicionals, amb els intents d'utilització política del clergat, amb el rebuig d'una gran part del clergat regular i secular a aquesta utilització i amb les mesures del govern liberal contra aquest rebuig que varen arribar a la persecució religiosa i a l'assassinat de les víctimes d'aquella persecució.

«El present llibret –escriu l'autor– pretén omplir una llacuna històrica i recuperar una sintètica memòria d'aquells fets. Passar llista de les víctimes, honorar-ne la memòria, lamentar la irracionalitat dels assassins i sospesar la manca de motius o la consistència dels adduïts. També evidenciar la pèssima gestió d'un govern inconseqüent i maldestre, culpable per omissió, si no també per comissió, d'uns vergonyosos crims d'estat».

La segona part del llibre –de 42 pàgines– és sobretot una llista de les víctimes, arrenclades per ordre alfabètic del nom i cognom, llista en la qual apareixen agermanats els sacerdots i els religiosos víctimes d'aquella persecució religiosa.

En una tercera part –de 24 pàgines– es recullen les localitats catalanes on es van produir els episodis més destacats d'aquella sagnant persecució religiosa. Com assenyala l'autor del llibre «tant entre la gent del carrer com entre persones de mitjana cultura, s'ha evaporat la memòria de la campanya de matar clergues durant el Trienni Liberal, talment com si mai no hagués existit». També aquesta persecució és sovint una rea-

litat bastant oblidada pels historiadors del nostre segle XIX. Per això, és digne de ser reconegut l'esforç d'objectivitat històrica que representa aquest llibre.

Nomenament del Reconeixement Mounier 2016

L'Institut Emmanuel Mounier de Catalunya (IEMC) amb la col·laboració de la Facultat de Filosofia de Catalunya, atorga cada any el Reconeixement Emmanuel Mounier a aquelles persones o institucions que destaquin per actituds i activitats que expressin les qualitats més apreciades de la persona humana, tant en l'àmbit intel·lectual com pràctic, en l'horitzó del pensament personalista, sota les característiques del compromís amb el creixement de l'ésser humà i amb l'avançament comunitari vers un món més just i habitable.

Enguany, l'Institut Emmanuel Mounier de Catalunya i la Facultat de Filosofia de Catalunya han decidit atorgar el Reconeixement Emmanuel Mounier 2016 a la Fundació Vicente Ferrer, institució que des de fa 47 anys manté l'objectiu de buscar i de gestionar la superació de la pobresa i dels greus problemes que aquesta comporta en la comunitat rural d'Anantapur (Estat d'Andhra Pradesh), fent-se càrrec, en el moment actual, de trobar solucions a les dificultats productives, educatives, sanitàries. D'habitatge... per a tres milions de persones.

Subscripció anual: 30,05 €

Exemplar solt: 3 €

*El preu de la subscripció comprèn només l'edició del
«Butlletí de l'Arquebisbat de Barcelona» de l'any en curs*

SUMARI

Prelat

<i>Decrets</i> : Decret 01/16.....	1
<i>Cartes</i> : Pregària per demanar la pluja.....	3
<i>Homilies i al·locucions</i> : Homilia en la celebració ecumènica a la catedral. Homilia en la festa de Sant Francesc de Sales, patró dels periodistes.	4
<i>Cartes dominicals</i> : Diàleg, agraïment i perdó; Jesús: Porta de misericòrdia; Patró dels periodistes; Als peus de Maria.....	9
<i>Articles i declaracions</i> : «Vull ser un instrument de concòrdia, de pacificació i de diàleg». (A «Catalunya Cristiana»). «A la Iglesia le viene bien una cierta distancia de la política» (A «Alfa y Omega»).....	13

Secretaria General

Nomenaments parroquials.....	19
Nomenaments no parroquials.....	19
Institucions d'ensenyament superior.	19
<i>Cartes</i> : Carta comunicant diverses noves. Carta sobre la fotografia del senyor arquebisbe. Carta sobre l'edició d'un tríptic de l'Any Sant de la Misericòrdia. Carta sobre l'adreça i dades de la Secretaria Particular del Sr. Arquebisbe. Carta sobre el calendari de visites del Sr. Arquebisbe als arxiprestats. Carta sobre els recessos de Quaresma.	20
<i>In pace Christi</i> : P. Cebrià Pifarré Clapés, monjo de Montserrat. Dr. Xavier Bastida Canal.....	26
<i>Religiosa difunta</i>	29
<i>Capítol d'eleccions</i>	29

Conferència Episcopal Tarraconense

Evangelitzats per la litúrgia, enviats a renovar el món amb misericòrdia....	30
--	----

Any Sant de la Misericòrdia

Francesc, un Papa seduït per la misericòrdia, per Mons. Sebastià Taltavull..	48
--	----

Organismes diocesans

Delegació Episcopal per a la Vida Consagrada. Cartes amb motiu de la Jornada Mundial de la Vida Consagrada.	63
Delegacions de Pastoral de Joventut i de Pastoral Universitària: Carta del Delegat.....	65
Delegació d'Apostolat Seglar: Quarta edició de l'Escola de Primer Anunci.....	67

Crònica

Les entitats d'Església atenen més d'un milió de persones.....	69
Activitats pastorals de l'Arquebisbe Mons. Joan Josep Omella.	70
Celebració ecumènica a la catedral de Barcelona amb motiu de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians.	71
Trobada diocesana de Pastoral de la Salut.	73
Trobada diocesana de Pastoral social amb motiu de la Jornada Mundi- al dels Migrants i Refugiats.	76
Inauguració per l'arquebisbe d'un centre per atendre infants en situa- ció vulnerable al barri del Poble-sec.	77

Informació

«L'amor misericordiós de Déu i la misericòrdia en l'Església» (Temes de formació permanent per a preveres i diaques. Curs 2015-2016).....	79
L'Arquebisbat ha editat un tríptic sobre l'Any Sant de la Misericòrdia.....	80
Publicació de subsidis per celebrar l'Any Sant de la Misericòrdia.....	82
Mn. Pere Grau Andreu, declarat fill predilecte de Sant Cugat del Vallès...	82
Un llibre d'Àlvar Maduell sobre la persecució religiosa durant el Tri- enni Liberal.....	83
Nomenament del Reconeixement Mounier 2016.....	84